

The background of the entire page is an aerial photograph of a coastal town, likely Ploče in Croatia. The town features a dense cluster of buildings with red-tiled roofs. A prominent church with a tall, slender bell tower stands out. The town is situated along a curved coastline, with a harbor filled with numerous boats and yachts. The water is a deep blue, and the sky is clear. A green semi-transparent banner is overlaid on the bottom left, containing the title and company information.

Letno poročilo 2022

Sava, d.d., in Poslovna skupina Sava

Sava, d.d.
Dunajska cesta 152
1000 Ljubljana

T 04 206 5510 **E** info@sava.si
F 04 206 6446 **W** www.sava.si

Kazalo

Uvodna predstavitev

1. Nagovor predsednika uprave	4
2. Osnovne informacije o družbi Sava, d.d.	5
3. Lastniška sestava Save, d.d.	6
4. Predstavitev Poslovne skupine Sava	8
5. Pomembnejši podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava	9

Korporativno upravljanje

1. Organi vodenja in upravljanja	12
2. Poročilo upravnega odbora / nadzornega sveta Sava d.d.	13
3. Izjava o upravljanju družbe	18
4. Izjava o nefinančnem upravljanju družbe	25

Analiza poslovanja

1. Splošna gospodarska gibanja	30
2. Dejavnost turizma v letu 2022	31
3. Uresničevanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 in poslovni načrt za leto 2023	32
4. Poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava	34
5. Trajnostni razvoj	48
6. Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava, d.d. in Poslovno skupino Sava za leto 2022	55

Računovodsko poročilo

1. Računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava, d.d.	58
2. Računovodski izkazi s pojasnili za Poslovno skupino Sava	98

Osebe za stike	153
----------------	-----

Uvodna predstavitev

1.	Nagovor predsednika uprave	4
2.	Osnovne informacije o družbi Sava, d.d.	5
3.	Lastniška sestava Save, d.d.	6
4.	Predstavitev Poslovne skupine Sava	8
5.	Pomembnejši podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava	9

1. Nagovor predsednika uprave

Spoštovani delničarji, upniki in partnerji,

Isto leto 2022 je bilo za Savo, d.d. v znamenju procesov, povezanih z lastniško-upniškimi spremembami, ki so se zaključile v septembru 2022. Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. se je povečal na 89,96 %. Ob spremembi lastništva so bile na Kapitalsko družbo, d.d. prenesene tudi terjatve upnika in prejšnjega lastnika York z vsemi pravicami in zavarovanji. Po zaključenem postopku spremembe lastništva in prenosu terjatev je bila podaljšana zapadlost terjatev upnikov do 30.6.2023.

Sava, d.d. je v letu 2022 skladno s Strategijo Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., za obdobje 2019–2023 nadaljevala z vsebinsko integracijo z družbo Sava Turizem, d.d., čemur je sledila tudi poslovna reorganizacija. Aktivnosti postopka združitve Save, d.d., in Save Turizem, d.d. se v času do dokončne uskladitve lastniško-upniških razmerij v septembru niso izvajale.

Poslovanje družbe Sava Turizem, d.d., ki predstavlja pretežni del poslovanja Poslovne skupine Sava, je bilo v letu 2022 glede na spremembe v gospodarskem okolju nad pričakovanji. Prihodki iz prodaje družbe so bili realizirani nad načrtovanimi. Rast cen je bila dosežena tako z domačimi kot s tujimi gosti, glede na destinacije pa so se te zaradi nedavnih obsežnih investicijskih vlaganj najbolj zvišale v Hotelih Bernardin. Pomemben vpliv na povečano povpraševanje domačih gostov je imel med drugim ukrep podaljšanja veljavnosti turističnih bonov do 30.6.2022.

V letu 2022 so se hkrati močno povečala tveganja, povezana z rastjo stroškov energentov, materiala in storitev. Povečal se je tudi pritisk na stroške dela, ki bodo v prihodnjih obdobjih še višji, tako z vidika rasti minimalnih plač in ohranjanja plačnih sorazmerij kot z vidika želje po zadržanju in motivaciji zaposlenih.

Rast EBITDA marže, ki smo jo zabeležili v letu 2022, je bila tako rezultat vseh omenjenih komponent: rasti prodaje in cen ter uspešnega obvladovanja rasti stroškov.

Poslovna skupina Sava je v letu 2022 konsolidirano dosegla 106,6 milijona evrov prihodkov prodaje, EBITDA v višini 25,3 milijona evrov, ker predstavlja 22,6 % EBITDA maržo in čisti dobiček v višini 6,3 milijona evrov. Realizirane so bile investicije v višini 9,2 milijona evrov. Skupina je poslovno leto zaključila z zadostnimi likvidnimi sredstvi in je finančno stabilna.

Po zaključeni lastniški konsolidaciji družbe Sava, d.d. v letu 2022 se bo v letu 2023 za Poslovno skupino Sava in družbo Sava, d.d. izteklo obdobje veljavnosti obstoječe strategije. V sodelovanju z lastniki in ostalimi deležniki bomo, upoštevaje okoliščine in aktualne trende, pristopili k oblikovanju nove, trajnostno naravnane razvojne strategije za naslednje srednjeročno obdobje. Cilj nove strategije bo nadaljnji uspešen razvoj Poslovne skupine Sava, ki bo odgovarjala na izzive in priložnosti današnjega in jutrišnjega poslovnega ter širšega družbenega okolja.

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave družbe Sava, d.d.

2. Osnovne informacije o družbi Sava, d.d.

Družba:	Sava, družba za upravljanje in financiranje, d.d.
Skrajšano:	Sava, d.d.
Sedež:	Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon:	04 206 5510
Telefaks:	04 206 6446
E-pošta:	info@sava.si
Splet:	www.sava.si

Predsednik Upravnega odbora na 31.12.2022:	ni bil imenovan
Predsednik nadzornega sveta od 3.1.2023:	Davor I. Gjivoje
Izvršni direktor na 31.12.2022 in predsednik uprave do 14.2.2023:	Gregor Rovnšek
Predsednik uprave od 15.2.2023:	dr. Domen Trobec

Matična številka:	5111358
ID za DDV:	SI75105284
Glavna dejavnost:	64-200 dejavnost holdingov
Vpis v sodni register:	08.09.1989, vložna številka 10024800

Osnovni kapital 31.12.2022:	29.082.968,00 EUR
Število izdanih delnic (SAVR) 31.12.2022:	29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic, pripadajoči znesek ene delnice je 1,00 EUR

3. Lastniška sestava Save, d.d.

Lastniško strukturo družbe Sava, d.d., sestavlja 21 delničarjev, med katerimi je en delničar nerezident z **2,1 odstotnim deležem v kapitalu in domači lastniki s 97,9 odstotno udeležbo v celotnem kapitalu**. Tuji delničar je iz Srbije. **Delež pravnih oseb predstavlja 99,9 odstotka**, delež fizičnih oseb pa 0,1 odstotka vseh delničarjev družbe. Največjih deset delničarjev družbe ima v lasti 99,9 odstotka celotnega kapitala družbe.

Lastniška sestava po kategorijah na dan 31. december 2022 (v %)

2,1 %

tuji delničarji

Struktura delničarjev po rezidentstvu (v %)

97,9 %

domači delničarji

0,001 %

fizične osebe

Struktura delničarjev po vrsti osebe (v %)

99,999 %

pravne osebe

10 največjih delničarjev na dan 31. december 2022

NAZIV	Število delnic	Lastniški delež (v%)
SDH, d.d.	18.006.285	61,91%
KAPITALSKA DRUŽBA, D.D.	8.156.719	28,05%
OBVEZNIŠKI SKUPNI POKOJNINSKI SKLAD Z ZAJAMČENIM DONOSOM	795.240	2,73%
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.	684.046	2,35%
M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	607.729	2,09%
NOVA KBM d.d.	496.851	1,71%
SALUS, Ljubljana, d.d.	154.866	0,53%
VILLAGER d.o.o.	67.508	0,23%
Triglav PD, d.d.	61.946	0,21%
VASIN d.o.o.	13.984	0,05%
Skupaj 10 največjih delničarjev	29.045.174	99,87%
Ostali delničarji	37.794	0,13%
SKUPAJ VSI DELNIČARJI	29.082.968	100,00%

Letno poročilo družbe SDH, d.d. je objavljeno na spletni strani www.sdh.si, letno poročilo družbe Kapitalska družba, d.d. pa je objavljeno na spletni strani www.kapitalska-druzba.si.

Člani nadzornega sveta in člani uprave, ki so lastniki delnic Sava

Člani nadzornega sveta in predsednik uprave niso lastniki delnic družbe Sava, d.d. Prav tako niso bili lastniki delnic člani upravnega odbora in izvršni direktor družbe v letu 2022.

Knjigovodska vrednost delnice

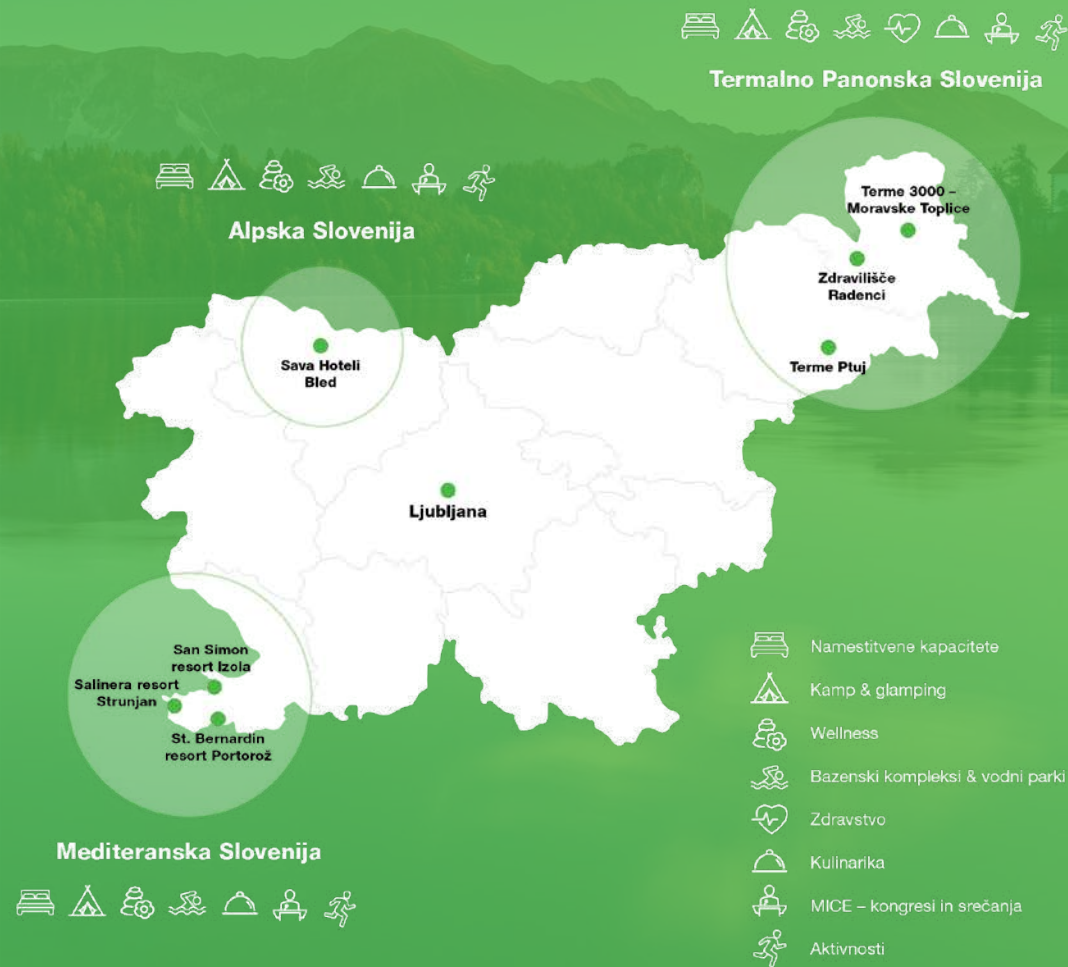
Na dan 31. december 2022 je znašala knjigovodska vrednost delnice Save, d.d. 3,7 evre.

Odobreni kapital in pogojno povečanje osnovnega kapitala

Skupščina ni sprejela tovrstnih sklepov.

4. Predstavitev Poslovne skupine Sava

Poslovno skupino Sava, ki je postala usmerjena izključno v dejavnost turizem, je ob koncu leta 2022 sestavljalo pet družb: matična družba Sava, d.d., nosilna odvisna družba dejavnosti turizem, Sava Turizem, d.d., s sedmimi destinacijami (Bled, Moravske Toplice, Ptuj, Radenci, Bernardin ter resorta Salinera in San Simon v upravljanju), družbi v mirovanju Sava Zdravstvo, d.o.o. in BLS Sinergije, d.o.o. ter pridružena družba Zavod SEIC. V konsolidirane izkaze Poslovne skupine Sava sta vključeni družbi Sava, d.d. in Sava Turizem, d.d.

Letno poročilo odvisne družbe Sava Turizem, d.d. je objavljeno na spletni strani www.sava-hotels-resorts.com.

5. Pomembnejši podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava

Pomembnejši finančni podatki in kazalniki za Poslovno skupino Sava

KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA (v mio. EUR)	2018	2019	2020	2021	2022
Prodaja	76,6	109,7	55,2	70,1	106,6
Poslovni izid pred davki	5,4	33,2	-10,5	2,4	7,4
Čisti poslovni izid	4,8	30,0	-10,5	2,2	6,3
EBITDA	15,1	20,5	5,1	19,5	25,3
KONSOLIDIRANI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA (v mio. EUR)	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Bilančna vsota	232,5	262,6	275,1	281,7	275,0
Dolgoročna sredstva	170,0	228,8	238,3	227,9	222,5
Kratkoročna sredstva	62,5	33,9	36,8	53,8	52,5
Kapital	54,1	117,9	106,7	108,5	115,1
Dolgoročni dolgovi	48,0	64,3	91,6	84,6	65,1
Kratkoročni dolgovi	130,4	80,5	76,8	88,6	94,8
Investicije v osnovna sredstva	12,6	13,3	26,4	4,3	9,2
KAZALCI					
Čisti dobiček / izguba na delnico - EUR	0,20	1,02	-0,35	0,06	0,20
Delež lastniškega financiranja (kapital / obveznosti do virov sredstev) - %	23	45	39	39	42
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti (kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti) - %	48	42	48	61	55
Donos na kapital - v %	11,1	42,3	-8,9	2,0	5,8
EBITDA marža	19,1%	18,1%	8,0%	22,5%	22,6%
Neto finančni dolg / EBITDA	9,2	4,0	20,2	4,0	2,4
Delež investicij v čistih prihodkih od prodaje	12,1%	12,1%	47,9%	6,1%	8,6%
DELNICA					
Knjigovodska vrednost - EUR	2,3	3,8	3,4	3,5	3,7
ŠTEVILO ZAPOSLENIH					
stanje na zadnji dan obdobja	1.030	1.385	1.129	1.154	1.168

1.	Organi vodenja in upravljanja	12
2.	Poročilo upravnega odbora / nadzornega sveta Sava d.d.	13
3.	Izjava o upravljanju družbe	18
4.	Izjava o nefinančnem upravljanju družbe	25

1. Organi vodenja in upravljanja

Na dan 31.12.2022 je družbo Sava, d.d., vodil Upravni odbor v sestavi:

- **Davor I. Gjivoje**, član
- **Tina Pelcar Burgar**, članica
- **Matej Narat**, član

Zaradi sprememb statuta in prehoda na dvotirni sistem upravljanja v družbi Sava d.d. so bili na skupščini dne 21.12.2022 imenovani naslednji novi člani nadzornega sveta, ki so nastopili mandat na dan 3.1.2023:

- **Davor I. Gjivoje**, predsednik
- **Tina Pelcar Burgar**, namestnica predsednika
- **Andrej Andoljšek**, član
- **Klemen Babnik**, član

Na dan 31.12.2022 je bil izvršni direktor družbe Sava, d.d., Gregor Rovanišek, ki je bil po uvedbi dvotirnega upravljanja v obdobju od 3.1.2023 do 14.2.2023 imenovan za predsednika uprave. Od 15.2.2023 je predsednik uprave družbe Sava, d.d., dr. Domen Trobec.

Celovita predstavitev organov vodenja in upravljanja ter njihovih komisij je opisana v letnem poročilu Save, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022 v Poročilu Upravnega odbora 2022 in Izjavi o upravljanju družbe (Sestava posloводства oziroma Upravnega odbora v poslovnem letu 2022).

2. Poročilo upravnega odbora / nadzornega sveta Sava d.d.

Spremembe v sestavi upravnega odbora v letu 2022

- Dne 26.8.2022 je bila izvedena **33. redna skupščina Save, d.d.**, na kateri so bili sprejeti naslednji sklepi:
- ugotovitveni sklep, da je Klemnu Boštjančiču na podlagi njegove odstopne izjave dne 1.7.2022 prenehal mandat člana upravnega odbora,
 - ugotovitveni sklep, da Vanessi Grmek na podlagi njene izstopne izjave preneha mandat članice upravnega odbora z odpovednim rokom, ki poteče z dnem imenovanja novega člana upravnega odbora, v vsakem primeru pa dne 28.10.2022,
 - za nova člana upravnega odbora sta bila za petletno mandatno obdobje izvoljena Davor I Gjivoje, in Tina Pelcar Burgar.

Prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja (december 2022 in januar 2023)

- Dne 21.12.2022 je bila izvedena **34. redna skupščina Save, d.d.**, na kateri so bili, vezano na prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja, sprejeti naslednji sklepi:
- sklep o spremembah in dopolnitvah Statuta družbe Sava, d.d.,
 - ugotovitveni sklep, da je Alešu Škobernetu in Dejanu Rajbarju na podlagi njune odstopne izjave dne 14.12.2022 prenehal mandat člana upravnega odbora,
 - sklep, da z dnem vpisa spremembe statuta v sodni register (3.1.2023) preneha mandat vsem ostalim članom upravnega odbora,
 - za člane nadzornega sveta so bili za mandatno obdobje štirih let, ki prične teči z dnem vpisa sprememb in dopolnitev Statuta v sodni register (3.1.2023), imenovani Klemen Babnik, Andrej Andoljšek, Tina Pelcar Burgar in Davor I. Gjivoje.

- Dne 12.01.2023 je potekala **1. seja Nadzornega sveta**, na kateri je Nadzorni svet:
- za predsednika Nadzornega sveta imenoval Davorja I. Gjivoja,
 - za namestnico predsednika Nadzornega sveta imenoval Tino Pelcar Burgar.

Skupščina je dne 21.12.2022 z nastopom mandata 3.1.2023 imenovala naslednje člane nadzornega sveta:

- Davor I. Gjivoje, predsednik
od 3.1.2023 do 3.1.2027
- Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika
od 3.1.2023 do 3.1.2027
- Andrej Andoljšek, član
od 3.1.2023 do 3.1.2027
- Klemen Babnik, član
od 3.1.2023 do 3.1.2027

Sestava upravnega odbora v letu 2022

Sestava upravnega odbora je bila glede na izobrazbo, starost, spol in delovne izkušnje raznolika, njegova sestava pa se je tekom leta spreminjala.

Delovanje upravnega je potekalo v skladu z veljavno zakonodajo, s statutom in s sprejetimi poslovniki.

Člani upravnega odbora so dolžni obvestiti upravni odbor o morebitnem obstoju nasprotij interesov, katerih pa v letu 2022 ni bilo izkazanih. Člani upravnega odbora so v letu 2022 podpisali Izjave o neodvisnosti, v katerih so se vsi izrekli za neodvisne člane.

Upravni odbor družbe Sava, d.d., so na dan 31.12.2022 sestavljali trije člani:

- A. predstavniki delničarjev:**
- Davor I. Gjivoje, predsednik
od 26.8.2022 do 3.1.2023*
 - Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika
od 26.8.2022 do 3.1.2023*
- B. predstavnik zaposlenih:**
- Matej Narat, član
od 31.10.2017 do 03.01.2023*

*prenehanje mandatov članov upravnega odbora zaradi prehoda na dvotirni sistem upravljanja - na podlagi vpisa sklepa 34. skupščine z dne 21.12.2022 v sodni register (3.1.2023).

Poročilo o delu upravnega odbora v letu 2022

V letu 2022 je upravni odbor redno spremljal in nadziral poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava ter se sestal na štirinajstih sejah, od katerih je bilo sedem sej izvedenih korespondenčno. Člani so se sej redno udeleževali in na njih aktivno sodelovali ter sprejemali odločitve v korist družbe.

Predstavitev dela upravnega odbora po sklopih najpomembnejših aktivnosti:

A. Preveritev in potrditev letnega poročila za družbo Sava, d.d., in letnega poročila za Poslovno skupino Sava za poslovno leto 2021

Upravni odbor je na 97. redni seji dne 30.05.2022 obravnaval letno poročilo družbe in skupine za poslovno leto 2021 in ob tem:

- ugotovil, da je izvršni direktor sestavil letno poročilo družbe Sava, d.d., in letno poročilo Poslovne skupine Sava za leto 2021 in ju predložil v preveritev in potrditev upravnemu odboru, skupaj z revizijskima poročiloma izbranega revizorja, BDO revizija, d.o.o.,
- ugotovil, da je revizijska komisija predlagala Upravnemu odboru, da potrdi revidirani letni poročili Save, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2021,
- preveril in potrdil letno poročilo družbe Sava, d.d., in letno poročilo Poslovne skupine Sava za leto 2021,
- se seznanil z informacijo izvršnega direktorja o prejemkih članov organov vodenja in nadzora, ki so jih za opravljanje nalog prejeli v družbi v letu 2021.

B. Refinanciranje finančnih obveznosti družbe Sava, d.d.

Upravni odbor je obravnaval tematiko refinanciranja finančnih obveznosti in se ob tem:

- redno seznanjal s potekom ter podajal usmeritve glede refinanciranja finančnih obveznosti,
- strinjal s sklenitvijo dodatka št. 5 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti odložen do 30.9.2022,
- strinjal s sklenitvijo dodatka št. 6 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti odložen do 30.6.2023.

C. Poslovna reorganizacija družbe Sava, d.d.

Upravni odbor je v povezavi s finalizacijo v preteklem letu pričetih aktivnosti poslovne reorganizacije sprejel naslednje odločitve:

- seznanitev s potekom aktivnosti izbora in s predlogom izvršnega direktorja za prenos računovodstva na zunanji računovodski servis, strinjanje s sklenitvijo Pogodbe o opravljanju računovodskih storitev z družbo Unija Smart Accounting, d.o.o., ob pogoju, da soglasje k sklenitvi podajo upniki družbe,
- strinjanje s sklenitvijo Pogodbe o opravljanju storitev z družbo Sava Turizem, d.d., ob pogoju, da soglasje k sklenitvi podajo upniki družbe.

D. Druge aktivnosti upravnega odbora

Med drugimi aktivnostmi izpostavljamo naslednje:

- izvolitev predsednika in namestnika predsednika upravnega odbora,
- seznanjanje s spremembami v sestavi upravnega odbora,
- imenovanje revizijske komisije,
- imenovanje komisije za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem,
- potrditev Poročila o delu revizijske komisije v letu 2021,
- potrditev Poročila o delu komisije za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem v letu 2021,
- seznanitev s Poročilom vrednotenja učinkovitosti upravnega odbora,
- na predlog revizijske komisije sprejem poročila o delu službe Notranje revizije za leto 2021 in seznanitev s samooceno dela službe notranje revizije za leto 2021,
- na predlog revizijske komisije podaja soglasja k načrtu službe Notranje revizije za leto 2023,
- seznanjanje s potekom prodajnega postopka nepremičnine in podaja soglasja k sklenitvi Pogodbe o prodaji nepremičnine,
- seznanjanje s potekom prodajnega postopka in podaja soglasja k prodaji finančne naložbe, seznanitev z mnenjem upnikov glede prodaje naložbe ter zadolžitev izvršnega direktorja za pripravo novega okvira prodajnega postopka finančne naložbe,
- seznanjanje s Poročili o poslovanju Save, d.d., in Poslovne skupine Sava,
- seznanjanje z aktivnostmi in okoliščinami izstopa oziroma morebitne izključitve manjšinskih delničarjev,
- seznanitev z ureditvijo zastavnih pravic upnikov,
- na predlog revizijske komisije potrditev pokrivanja bilančne izgube Save, d.d., na dan 31.12.2021 iz kapitalskih rezerv družbe,

- podaja soglasja družbi SDH, d.d., in/ali drugih z Republiko Slovenijo povezanih ali imenovanih oseb za dostop do podatkov družbe za potrebe ocenjevanja družbe in za potrebe pridobivanja neodvisnih mnenj,
- podaja soglasja k sklenitvi Aneksov z družbo BDO revizija, d.o.o., iz razloga, ker je Sava, d.d., postala subjekt javnega interesa,
- koordinacija priprave gradiv in potrditev sklica 33. in 34. skupščine družbe Sava, d.d.,
- seznanitev s sklicem skupščine družbe Sava Turizem, d.d., in potrditev predlaganih sklepov.

Delo komisij upravnega odbora v letu 2022

V okviru upravnega odbora sta v letu 2022 delovali Revizijska komisija in Komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem. Obe komisiji sta upravni odbor redno obveščali o svojem delu.

Revizijska komisija

A. Spremembe v sestavi revizijske komisije upravnega odbora v letu 2022

- Vanessi Grmek je na podlagi njene odstopne izjave z dnem 26.8.2022 prenehal mandat članice upravnega odbora in posledično prenehala tudi funkcija v komisiji,
- Dejanu Rajbarju je na podlagi njegove odstopne izjave z dnem 14.12.2022 prenehal mandat člana upravnega odbora in posledično prenehala tudi funkcija v komisiji.

Revizijsko komisijo upravnega odbora je na dan 31.12.2022 sestavljala:

- Urška Kiš, zunanja članica od 17.2.2022 do 3.1.2023*

*prenehanje mandatov članov upravnega odbora zaradi prehoda na dvotirni sistem upravljanja - na podlagi vpisa sklepa 34. skupščine z dne 21.12.2022 v sodni register (3.1.2023) in posledično prenehanje funkcije članov komisij upravnega odbora.

B. Prehod iz enotirnega na dvotirni sistem upravljanja – imenovanje revizijske komisije nadzornega sveta (januar 2023)

Dne 03.01.2023 so bile v sodni register vpisane spremembe in dopolnitve statuta družbe Sava, d.d., ki so bile sprejete na 34. skupščini družbe dne 21.12.2022. Z dnem 3.1.2023 so funkcijo nastopili na skupščini imenovani štirje člani nadzornega sveta.

Na 1. seji dne 12.01.2023 je nadzorni svet imenoval revizijsko komisijo nadzornega sveta v sestavi:

- Tina Pelcar Burgar, predsednica od 12.1.2023 do 3.1.2027

- Klemen Babnik, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Urška Kiš, zunanja članica od 12.1.2023 do 3.1.2027

Zaključek mandata članov komisije sovpada z zaključkomodeljenega mandata članom nadzornega sveta.

C. Poročilo o delu revizijske komisije upravnega odbora v letu 2022

Revizijska komisija je v letu 2022 delovala v sestavi, ki se je tekom leta spreminjala. Komisija se je v letu 2022 sestala na treh sejah, pri čemer je bila ena seja izvedena korespondenčno.

Delovanje revizijske komisije je potekalo v skladu z veljavno zakonodajo in s sprejetim poslovnikom.

Člani revizijske komisije so dolžni obvestiti upravni odbor o morebitnem obstoju nasprotij interesov, katerih pa v letu 2022 ni bilo izkazanih. Člani revizijske komisije so v letu 2022 podpisali Izjave o neodvisnosti, v katerih so se vsi izrekli za neodvisne člane.

Povzetek pomembnejših aktivnosti in sklepov Revizijske komisije:

- v procesu sprejemanja letnega poročila se je seznanila z revidiranim letnim poročilom Save, d.d., in z revidiranim letnim poročilom Poslovne skupine Sava za leto 2021, z vsebino revizorjevih poročil, z dodatnimi pojasnili v zvezi s Poročili neodvisnega revizorja, ki jih je podala pooblaščenka revizorka družbe BDO revizija, d.o.o., ter s poročilom o storitvah revizorja v letu 2021 in oblikovala predlog poročila upravnega odbora v zvezi z letnim poročilom,
- podala pozitivno oceno na sestavo letnih poročil in upravnemu odboru predlagala, da potrdi revidirani letni poročili Save, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2021,
- vezano na aktivnosti službe notranje revizije se je seznanila s poročilom o delu notranje revizije Poslovne skupine Sava za leto 2021 in predlagala Upravnemu odboru, da poročilo sprejme,
- se je seznanila s samooceno dela službe notranje revizije za leto 2021 in jo posredovala v seznanitev upravnemu odboru,
- je potrdila predložen načrt projektov notranje revizije za leto 2023 ter predlagala upravnemu odboru, da k njemu poda soglasje,
- vezano na ostale aktivnosti:
 - je sprejela poročilo revizijske komisije o delu revizijske komisije upravnega odbora Save, d.d., v letu 2021 in predlagala upravnemu odboru, da poročilo potrdi,

- se je seznanila s predlogom izvršnega direktorja o pokrivanju bilančne izgube Sava, d.d., po stanju na dan 31.12.2021 iz kapitalskih rezerv družbe in predlagala upravnemu odboru družbe Sava, d.d., da potrdi pokrivanje bilančne izgube Sava, d.d., po stanju na dan 31.12.2021 v višini 25.158.296,10 evrov v breme kapitalskih rezerv družbe,
- se je seznanila z »Izjavami o neodvisnosti člana upravnega odbora/komisije Sava, d.d.«, v katerih so se vsi člani opredelili za neodvisnega člana upravnega odbora oziroma komisij,
- se je seznanjala s tekočimi četrtnimi poročili o poslovanju Save, d.d., in Poslovne skupine Sava in jih v potrditev predložila upravnemu odboru,
- je potrdila Aneks št. 2 k Pogodbi o revidiranju računovodskih izkazov, sklenjen med Savo, d.d., in BDO Revizijo d.o.o., ter predlagala Upravnemu odboru, da poda soglasje k sklenitvi aneksa,
- je potrdila Pogodbo o poslih dajanja zagotovil po Mednarodnem standardu dajanja zagotovil 3000 o poročilu o odnosih do povezanih družb ter predlagala upravnemu odboru, da k njej poda soglasje,
- je sprejela načrt sej za leto 2023 skupaj s predvideno vsebino.

Komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem

- A. Spremembe v sestavi komisije upravnega odbora za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem v letu 2022**
- Klemnu Boštjančiču je na podlagi njegove odstopne izjave z dnem dne 1.7.2022 prenehal mandat člana upravnega odbora in posledično prenehala tudi funkcija v komisiji,
 - Vanessi Grmek je na podlagi njene izstopne izjave z dnem 26.8.2022 prenehal mandat članice upravnega odbora in posledično prenehala tudi funkcija v komisiji,
 - Dejanu Rajbarju je na podlagi njegove odstopne izjave z dnem 14.12.2022 prenehal mandat člana upravnega odbora in posledično prenehala tudi funkcija v komisiji.

Komisijo upravnega odbora za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem sta na dan 31.12.2022 sestavljala 2 člana:

- Matej Narat, predsednik od 2.6.2017 do 3.1.2023*
- Milan Marinič, zunanji član od 2.6.2017 do 3.1.2023*

**prenehanje mandatov članov upravnega odbora zaradi prehoda na dvotimi sistem upravljanja - na podlagi vpisa sklepa 34. skupščine z dne 21.12.2022 v sodni register (3.1.2023) in posledično prenehanje funkcije članov komisij upravnega odbora.*

B. Prehod iz enotirnega na dvotimi sistem upravljanja – imenovanje komisije nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem (januar 2023)

Dne 3.1.2023 so bile v sodni register vpisane spremembe in dopolnitve statuta družbe Sava, d.d., ki so bile sprejete na 34. skupščini družbe dne 21.12.2022. Z dnem 3.1.2023 so funkcijo nastopili na skupščini imenovani štirje člani nadzornega sveta.

Na 1. seji dne 12.1.2023 je nadzorni svet imenoval komisijo nadzornega sveta za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnost turizem v sestavi:

- Davor I. Gjivoje, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Andrej Andoljšek, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Klemen Babnik, član od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Tina Pelcar Bugar, članica od 12.1.2023 do 3.1.2027
- Matej Narat, član od 12.1.2023 do 4.1.2027

Zaključek mandata članov komisije sovpada z zaključkom podeljenega mandata članom nadzornega sveta.

C. Poročilo o delu komisije upravnega odbora za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem v letu 2022

V letu 2022 ni bilo konsolidacijskih aktivnosti, zato je bila izvedena le ena korespondenčna seja. Sestava komisije se je tekom leta spreminjala, s strani članov komisije ni bil izkazan obstoj nasprotja interesov, vsi člani pa so se izrekli za neodvisne člane.

Stroški delovanja upravnega odbora v letu 2022

Stroški zavarovanja odgovornosti upravnega odbora ter stroški zunanjega izvajalca vrednotenja učinkovitosti dela upravnega odbora so v letu 2022 znašali 43 tisoč evrov. Prejemki članov upravnega odbora in članov komisij so razkriti v računovodskem delu letnega poročila družbe Sava, d.d.

Ocena dela izvršnega direktorja in upravnega odbora za leto 2022

Člani upravnega odbora so na sejah aktivno ter odgovorno sodelovali in v razpravi podajali argumentirane predloge in usmeritve. Sodelovanje med upravnim odborom in izvršnim direktorjem je potekalo na osnovi redne in odkrite komunikacije. Izvršni direktor družbe je upravnemu odboru strokovno, skrbno in pravočasno zagotavljal vse potrebne informacije, poročila in gradiva, ki so predstavljala podlago za nemoteno izvrševanje funkcije. Sprejete sklepe upravnega odbora je izvršni direktor izvrševal pravočasno in učinkovito. Upravni odbor je skupaj z izvršnim direktorjem uspešno premagoval izzive in obvladoval tveganja, ki so izhajala iz poslovnih okoliščin.

Tako kot v predhodnih letih, je Upravni odbor tudi v poslovnem letu 2022 v sodelovanju z zunanjim izvajalcem izvedel samoocenjevanje oziroma vrednotenje učinkovitosti dela. Pri povprečni skupni oceni vseh področij v letih od 2018 do 2022 so sicer opazna nihanja, vendar pa se je v letu 2022 trend le-teh znotraj posameznih sklopov samoocenjevanja umiril. Povprečna ocena vseh odgovorov se je v primerjavi s preteklim letom zvišala.

Nadzorni svet meni, da je bilo delo izvršnega direktorja in upravnega odbora v letu 2022 dobro ter uspešno in je sledilo uresničevanju postavljenih ciljev in minimiziranju tveganj, ki so izhajala iz poslovnih okoliščin.

Revizorjevo poročilo

Nadzorni svet se je seznanil s poročili neodvisnega revizorja za Savo, d.d., in Poslovno skupino Sava, ki izražata mnenje, da računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj, poslovni izid in denarne tokove družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022.

Ljubljana, 25.4.2022

Preveritev in potrditev letnega poročila in konsolidiranega letnega poročila

Nadzorni svet je pregledal letni poročili Save, d.d. in Poslovne skupine Sava za leto 2022 in na poročili nima pripomb.

Nadzorni svet je na 4. seji dne 25.4.2023 potrdil letni poročili Save, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022.

Nadzorni svet je pregledal revizorjevo poročilo in mnenji k letnemu poročilu Save, d.d. in Poslovne skupine Sava za leto 2022, ki sta pozitivni. Nadzorni svet na revizorjevi mnenji k letnemu poročilu nima pripomb.

Preveritev in potrditev poročila o razmerjih s povezanimi družbami

Nadzorni svet je pregledal poročilo o razmerjih s povezanimi družbami Save, d.d. in na poročilo nima pripomb.

Nadzorni svet je na 4. seji dne 25.4.2023 potrdil poročilo o razmerjih s povezanimi družbami družbe Sava, d.d.

Nadzorni svet je pregledal poročilo in mnenje neodvisnega revizorja k poročilu o razmerjih s povezanimi družbami družbe Sava, d.d., ki je pozitivno. Nadzorni svet na revizorjevo mnenje k poročilu o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2022 nima pripomb.

Davor I. Gjivoje,
predsednik nadzornega sveta

3. Izjava o upravljanju družbe

Pojasnila v skladu z zakonom o gospodarskih družbah

Uprava in nadzorni svet družbe Sava, d.d., izjavljata, da je bilo poslovanje družbe v poslovnem letu 2022 skladno z Zakonom o godpodarskih družbah ter drugimi relevantnimi zakonskimi in podzakonskimi predpisi. Krepitev korporativne integritete ter poslovanje v skladu z zakonodajo in etičnimi standardi, kakor tudi družbeno odgovorno delovanje so temeljne zaveze družbe.

Skupščina delničarjev Save d.d.

Delničarji Save, d.d., pravice iz delnic uresničujejo na skupščini, ki sprejema temeljne in statutarne odločitve v skladu s Statutom družbe in je v skladu z zakonodajo. Skupščina ne more odločati o zadevah vodenja poslov družbe, razen če zakon izrecno določa drugače. Uprava skliče skupščino vsaj enkrat letno. Skupščina se skliče vsaj mesec dni pred sejo z objavo na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) ali v dnevniku, ki izhaja na celotnem območju Republike Slovenije. Sklic skupščine se objavi tudi na spletnih straneh družbe. Udeležijo se je lahko vsi delničarji oziroma njihovi pooblaščenци ali zastopniki, ki pravočasno pisno najavijo svojo udeležbo. Uprava skrbi za enakopravno obveščenost vseh delničarjev. V letu 2022 sta bili izvedeni dve zasedanji skupščine, na katerih so se delničarji seznanili z revidiranim letnim poročilom družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava, dopolnili so statut družbe, sprejeli sklep o spremembi sistema upravljanja Save, d.d., ki je 3.1.2023 prešla iz nejavne delniške družbe z enotirnim sistemom upravljanja na dvotirni sistem upravljanja, delničarji pa so skrbeli tudi za popolnitev zasedbe upravnega odbora in po spremembi sistema upravljanja za popolnitev nadzornega sveta družbe Sava, d.d.

Nadzorni svet Save d.d.

Nadzorni svet skrbi za nadzor nad vodenjem poslov družbe in za imenovanje uprave. Nadzorni svet je dal soglasje k letnemu poročilu družbe Sava, d.d., za leto 2022. Ena pomembnejših nalog nadzornega sveta je tudi soglasje k imenovanju, razrešitvi in prejemkom vodje notranje revizije, kakor tudi soglasje k letnemu načrtu dela notranje revizije in seznanitev z letnim poročilom notranje revizije. Predsednik nadzornega sveta podpisuje pogodbo z revizorjem družbe. Nadzorni svet se sestaja najmanj enkrat na četrtletje.

Sestava nadzornega sveta je določena s statutom družbe Sava, d.d. V njem so štirje predstavniki kapitala in do dva predstavnika zaposlenih. Predsednik in namestnik nadzornega sveta sta vedno iz vrst predstavnikov kapitala. Člani nadzornega sveta imajo štiriletni mandat in so lahko na funkcijo ponovno izvoljeni brez omejitev. Delo nadzornega sveta poteka skladno z zakonodajo, priporočili dobre prakse in Poslovnikom nadzornega sveta.

Predstavitev predstavnikov kapitala v nadzornem svetu Save d.d.

Mag. Davor I. Gjiwoje, *predsednik nadzornega sveta*

Davor I. Gjiwoje je rojen leta 1968 in je magister poslovnih ved (MBA). Diplomiral je na Harvardski poslovni šoli. Njegov materni jezik je angleški in hrvaški. Živi in dela v ZDA. Od leta 1995 je zaposlen kot glavni izvršni direktor pri družbi NETWORLD, INC/DGG HOLDINGS, LTD, kjer je pristojen posebej za kadrovske in finančne področje pri upravljanju poslovnih enot. Družba deluje na področju trženja letalskih prevoznikov, razvoja hotelske in namestitvene dejavnosti ter svetovanja in naložbenja v hotelirstvu in gostinstvu. Davor I. Gjiwoje je tudi predsednik nadzornega sveta družbe Sava Turizem, d.d., in družbe Sava RE, d.d.

Tina Pelcar Burgar, namestnica predsednika nadzornega sveta

Tina Pelcar Burgar je rojena leta 1976 in je leta 2002 diplomirala kot univerzitetna diplomirana pravica. Ima opravljen pravniški državni izpit. Šest let je vodila pravno službo družbe Kompas, od leta 2010 je zaposlena v družbi SDH, d.d., oz. njeni predhodnici Agenciji za upravljanje kapitalskih naložb RS, kjer upravlja predvsem družbe s področja energetike. Je tudi dolgoletna članica nadzornega sveta družbe Sava Turizem, d.d., in namestnica predsednika nadzornega sveta družbe Elektrooptika d.d. Je predsednica revizijske komisije družbe Sava, d.d.

Mag. Andrej Andoljšek, član nadzornega sveta

Andrej Andoljšek je rojen leta 1970. Diplomiral je na ekonomski fakulteti leta 1995 in leta 1997 zaključil mednarodni program MBA. Od leta 2004 deluje v organih upravljanja in je bil predsednik uprave trgovske družbe VELE, družbe PINUS Rače in Gorenjske banke. Med leti 2011 in 2014 je bil član uprave Save, d.d., med leti 2012 do 2016 pa namestnik predsednika nadzornega sveta Save Turizem, d.d., in Istrabenza Turizem, d.d., ter med 2012 in 2013 predsednik nadzornega sveta Abanke, d.d. Od leta 2018 je predsednik uprave Addiko bank, d.d., in od 2017 tudi predsednik nadzornega sveta Zavarovalnice Triglav, d.d.

Klemen Babnik, član nadzornega sveta

Klemen Babnik je rojen leta 1983 in je leta 2011 diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani, leta 2017 pa je opravil specializacijo iz korporativnega upravljanja na Univerzi v Harvardu. Od leta 2014 je zaposlen pri različnih organih vlade kot državni sekretar, od leta 2020 pa vodja kabineta ministra. Trenutna funkcija je vodja Kabineta ministra za finance. Je tudi član nadzornega sveta Sava RE, d.d. in podpredsednik revizijske komisije družbe Sava, d.d.

Predstavitev neodvisnega strokovnjaka v revizijski komisiji nadzornega sveta Save d.d.

Urška Kiš, *pooblaščena revizorka*

Urška Kiš je diplomirala na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in je nosilka dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij. Je direktorica ter solastnica revizijske družbe PIT Leitner, d.o.o., in ena od direktoric družbe PIT svetovanje, d.o.o.

Uprava Save, d.d.

Uprava družbe je odgovorna za vodenje poslov in upravljanje tveganj z namenom doseganja ciljev družbe. Družbo vodi na lastno odgovornost. Družba ima enočlansko upravo, ki jo imenuje nadzorni svet za mandat petih let. Uprava sprejema odločitve s sklepi.

Predstavitev uprave Save d.d.

Dr. Domen Trobec, *predsednik uprave*

Domen Trobec je bil rojen leta 1982 in je leta 2012 doktoriral iz ekonomskih znanosti. Pred tem je opravil magistrski program IMB, diplomiral pa je leta 2006 na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Od leta 2008 do 2017 je bil zaposlen kot asistent raziskovalec na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, od leta 2017 pa dela v dejavnosti turizem, bil je član uprave družbe Istrabenz Turizem, d.d. Je tudi član sveta zavoda Turizem Ljubljana, predsednik nadzornega sveta Vinakoper, d.o.o in direktor družbe AdriaFin, d.o.o.

Izjava o spoštovanju Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Sava, d.d., pri upravljanju upošteva Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države z različicama, ki sta bili sprejeti marca 2021 in junija 2022 (v nadaljevanju Kodeks). Celotna vsebina Kodeksa je dostopna na spletnih straneh Slovenskega državnega holdinga, d.d. (www.sdh.si).

Izjava o spoštovanju Kodeksa in Priporočil se nanaša na obdobje med izdajama prejšnje in te izjave, to je na obdobje od 30.5.2022 do 25.4.2023. Izjava je sestavni del letnega poročila za leto 2022, kjer je predstavljen sistem vodenja in upravljanja družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava.

Upravni odbor je že doslej vpeljeval politike in sisteme upravljanja ter sprejemal sklepe, ki zagotavljajo čim višjo skladnost poslovanja in korporativnega upravljanja družbe s Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države. To prakso nadaljuje nadzorni svet Save, d.d. Sistem vodenja in upravljanja je osredotočen na postopke in kontrole pri poslovanju, ki omogočajo sprejemanje odločitev in delovanje družbe skladno s sprejetimi cilji in politikami ter odgovorno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi deležniki in družbenim okoljem.

Nadzorni svet izjavlja, da je Sava, d.d., spoštovala določila Kodeksa, razen naslednjih odstopanj, za katera podaja pojasnila:

Priporočilo 5.1.1 – Položaj družbe na trgu

Dostop do finančnih virov in institucij na prostem trgu je v pomembni meri omejen na Pogodbo o reprogramu iz novembra 2019 in dodatki k tej Pogodbi.

Priporočilo 6.6 – Člani revizijske komisije nadzornega sveta

Člani revizijske komisije nadzornega sveta, ki so predstavniki lastnikov, so se v izjavi o neodvisnosti opredelili kot neodvisni. Predsednica revizijske komisije je zaposlena pri družbi SDH, d.d., ki je večinska lastnica družbe Sava, d.d., vendar ni zaposlena na delovnem mestu, na katerem bi bila pristojna za oblikovanje in odločanje glede politik in postopkov pri upravljanju odvisnih družb, prav tako ni pristojna za upravljanje družbe Sava, d.d. Podpredsednik revizijske komisije, g. Klemen Babnik, je zaposlen na Ministrstvu za finance, vendar ne na delovnem mestu, na katerem bi bil pristojen za oblikovanje in odločanje glede politik in postopkov upravljanja družb v lasti Republike Slovenije.

Priporočilo 7.4 - Kultura prepoznavanja talentov ter razvoja znanja in veščin kadrov

Zaradi specifičnosti družbe kultura prepoznavanja talentov ter razvoja znanja in veščin kadrov ni oblikovana preko razvojnih načrtov za zaposlene, se pa navedene aktivnosti redno izvajajo.

Priporočilo 9.2.3 - Notranje-revizijska dejavnost

Naloge notranje revizije v družbi izvaja oddelek notranje revizije, ki je organiziran v hčerinski družbi Sava Turizem, d.d.

Priporočilo 9.2.8 - Presoja kakovosti notranje-revizijske dejavnosti

Zunanja presoja kakovosti notranje-revizijske dejavnosti še ni bila izvedena.

Priporočilo 9.3.1 – Obveščanje SDH, d.d., o tveganjih in ukrepih za obvladovanje tveganj

Ocenjujemo, da za Savo, d.d., za leto 2022 še ne velja obveza o obveščanju o odkritih tveganjih in izvajanju ukrepov za njihovo obvladovanje, ki je dvakrat letno za nejavne družbe, katerih edini lastnik je država ali SDH, d.d., saj SDH, d.d., ni edini, ampak večinski lastnik, ki je v to vlogo prišel 15.9.2022. Notranja revizija pa je vzpostavila register tveganj in redno poroča revizijski komisiji nadzornega sveta o spremljanju vseh ključnih tveganj v družbi Sava, d.d.

Priporočilo 10.1 - Etični kodeks

Etični kodeks je glede na pomembnost za doseganje ciljev skupine sprejet v odvisni družbi Sava Turizem, d.d., po vzpostavitvi dokončne organiziranosti Turistične skupine Sava bo kodeks ustrezno prenovljen in prilagojen.

Priporočilo 11.2.1 in 11.2.2 – Minimiziranje korupcijskih tveganj, protipravnih in neetičnih ravnanj

V sistematizaciji delovnih mest ni uvrščeno delovno mesto pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto. Sistem notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakonitosti v družbi ter mehanizem zaščite prijaviteljev bo v celoti vzpostavljen po vzpostavitvi dokončne organiziranosti Turistične skupine Sava.

Nadzorni svet izjavlja, da je Sava, d.d., spoštovala določila Priporočil in pričakovanj SDH, d.d. (junij 2022), razen naslednjih odstopanj, za katera podaja pojasnila:

Priporočilo 3.6 - Mandatne pogodbe (splošne, posebne ali okvirne) in podjemne pogodbe

Družba ima za tekoče obdobje na svoji spletni strani objave skladno z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

Priporočilo 4.4 - Objava realizacij plačil zaposlencem

Podatka na spletni strani družbe ne objavljamo. Podatke o stroških dela razkrivamo v letnem poročilu.

Priporočilo 5.1 (v povezavi s 5.2 – 5.4) - Samoocenjevanje po preizkušnem evropskem modelu odličnosti EFQM.1

Družba je do vključno leta 2022 dajala poudarek aktivnostim dolgoročnega prestrukturiranja in zaradi stroškovne optimizacije še ni pristopila k tovrstnem samoocenjevanju.

Priporočilo 7 – Trajnostno poslovanje družb

Področje trajnostnega poslovanja je v Poslovni skupini Sava usmerjeno v aktivnosti družbe Sava Turizem, d.d., ki ima področje trajnostnega poslovanja predstavljeno v letnem poročilu in na svoji spletni strani.

Priporočilo 8 – Spoštovanje človekovih pravic

Sava, d.d., pri svojem poslovanju v največji možni meri spoštuje človekove pravice, ni pa še pripravila akcijskega načrta za implementacijo zavez na tem poročju, ki bi bil samostojen dokument.

Priporočilo 9 – Sprejem pravil o drugih pravicah

Pravila o drugih pravicah niso sprejeta kot ločen dokument, so pa upoštevana pri sklepanju pogodb s poslovodnimi osebami.

Opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Sistem notranjih kontrol in upravljanja tveganj v zvezi z računovodskim poročanjem Save, d.d., temelji na Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1) in Zakonu o računovodstvu, zajema pravilnike o računovodstvu in postopke, ki omogočajo pravočasno, resnično in pošteno poročanje o finančnem stanju, gibanju sredstev in obveznosti ter poslovnem izidu Save, d.d., in Poslovne skupine Sava. Za delovanje Sistema notranjih kontrol in nadzor njegove učinkovitosti je odgovorna uprava Save, d.d. Namen sistema notranjih kontrol Poslovne skupine Sava je zagotavljati, da je premoženje družb oziroma skupine varovano in so poslovni dogodki pravilno izvedeni ter zabeleženi. Obstoječa struktura sistema notranjih kontrol med drugim vključuje funkcijo opravljanja notranje revizije in izbor ter usposabljanje kompetentnih strokovnjakov. V Poslovni skupini Sava veljajo enotne računovodske politike, zapisane v pravilnikih o računovodstvu družb. Prav tako se posveča pozornost usklajenosti postopkov, kjer je to glede na naravo dejavnosti smiselno in mogoče, tudi usklajenosti pri politikah in procesih, ki v družbi Sava, d.d., in Poslovni skupini Sava rezultirajo v poslovnih dogodkih, ki se računovodsko evidentirajo. Pravilniki opredeljujejo zadolžitve in odgovornosti za posamezne računovodske aktivnosti in druge procese v družbi in skupini ter njihovo spremljanje in nadzor. Pomembno mesto v sistemu notranjih kontrol imajo pooblastila in razmejitve pristojnosti zaposlenih, ki so jim prilagojeni dostopi do podatkov in informacij. Osrednja pozornost se namenja točnosti, verodostojnosti, celovitosti in popolnosti računovodskih

informacij. Od oktobra 2022 je evidentiranje poslovnih dogodkov in priprava računovodskih izkazov in računovodskih informacij za Savo, d.d., organizirano pri zunanjem računovodskem servisu, družba pa izvajalcu zagotavlja računovodsko dokumentacijo, ki jo predhodno preveri, prav tako pa pripravljene računovodske informacije družba pred posredovanjem zainteresiranim deležnikom sprotno nadzoruje in pregleduje. S tem je dosežen sistematičen in enoten pristop oziroma standardizacija postopkov in enotnost pri evidentiranju poslovnih dogodkov, vse pa temelji na poglobljeni strokovnosti zaposlenih.

Uporaba enotnega osrednjega menedžerskega informacijskega sistema podpira sistem mesečnega spremljanja poslovanja in notranjega poročanja o poslovanju, s katerim so seznanjeni organi nadzora, kar vse omogoča pravočasen odziv na tveganja in spremembe. V letu 2022 je bila izvedena tudi dograditev poročevalskega modela za potrebe uskupinjevanja z obvladujočo družbo SDH, d.d. Poročanje se osredotoča na lastnike in druge deležnike, med katerimi so posebej pomembni upniki, regulatorji, zaposleni in zainteresirana javnost.

Pomembno neposredno in posredno lastništvo vrednostnih papirjev družbe v smislu doseganja kvalificiranega deleža, kot ga določa zakon, ki ureja prevzeme

Imetniki kvalificiranih deležev družbe Sava, d.d., kot jih določa Zakon o prevzemih, na dan 31.12.2022 so: SDH, d.d., Ljubljana (kvalificiran delež: 61,91 % oziroma 18.006.285 delnic); in Kapitalska družba, d.d., Ljubljana (28,05 % oziroma 8.156.719 delnic).

SDH, d.d., je dne 15.9.2022 od družbe York Global Finance Offshore DBH pridobil dodatno k prej obstoječemu deležu še 43,226 % delež delnic oziroma dodatno 12.571.257 delnic v družbi Sava, d.d.

Pojasnila o imetnikih vrednostnih papirjev, ki zagotavljajo posebne kontrolne pravice

Posamični delničarji Save, d.d., nimajo posebnih kontrolnih pravic na podlagi lastništva delnic.

Pojasnila o omejitvah glasovalnih pravic

Delničarji družbe Sava, d.d., nimajo omejitev za izvajanje glasovalnih pravic.

Pooblastila članov poslovodstva, zlasti pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic

Družba Sava, d.d., v letu 2022 ni imela pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic.

Dodatni podatki o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora ter njihovih komisij

Predstavitev organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij je opisana v letnem poročilu družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022 tudi v poglavjih: Organi vodenja in upravljanja ter Poročilo upravnega odbora /nadzornega sveta.

Sestava posloводства v poslovnem letu 2022

Ime in priimek	Funkcija	Področje dela v upravi	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije / mandata	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
GREGOR ROVANŠEK	izvršni direktor	vsa področja	28.12.2016	14.2.2023	moški	slovensko	1981	magister poslovnih ved, MBA	korporativno upravljanje	-

Sestava upravnega odbora in komisij v poslovnem letu 2022

Ime in priimek	Funkcija	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije / mandata	Predstavnik kapitala / zaposlenih	Udeležba na sejah UO glede na skupno število sej UO	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba
KLEMEN BOŠTJANČIČ	predsednik Upravnega odbora do 1.7.2022	28.12.2016	01.07.2022	predstavnik kapitala	7/7	moški	slovensko	1972	univ.dipl. ekonomist
DEJAN RAJBAR	naamestnik predsednika Upravnega odbora do 14.12.2022	28.12.2016	14.12.2022	predstavnik kapitala	14/14	moški	slovensko	1976	univ.dipl. ekonomist, CFA
ALEŠ ŠKOBERNE	član Upravnega odbora do 14.12.2022	28.12.2016	14.12.2022	predstavnik kapitala	13/14	moški	slovensko	1975	univ.dipl. ekonomist, BA in International Business
MATEJ NARAT	član Upravnega odbora	31.10.2017	03.01.2023	predstavnik zaposlenih	13/14	moški	slovensko	1967	magister ekonomskih znanosti
VANESSA GRMEK	članica Upravnega odbora do 26.8.2022	08.05.2019	26.08.2022	predstavnica kapitala	10/10	ženski	slovensko	1975	univ.dipl. pravnica, MBA
DAVOR I.GJIVOJE	član Upravnega odbora	26.08.2022	03.01.2023	predstavnik kapitala	4/4	moški	ZDA	1968	MBA
TINA PELCAR BURGAR	članica upravnega odbora	26.08.2022	03.01.2023	predstavnica kapitala	4/4	ženski	slovensko	1976	univ.dipl. pravnica

Zunanji člani v komisijah

Ime in priimek	Komisija	Udeležba na sejah komisij glede na skupno število sej komisij	Spol	Državljanstvo	Izobrazba	Letnica rojstva	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
URŠKA KIŠ	revizijska komisija od 1.7.2022	3/3	ženska	slovensko	univ.dipl.ekonomistka, pooblaščená revizorka, pooblaščená ocenjevalka vrednosti podjetij	1980	finance	-
MILAN MARINIČ*	(II) komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	1/1	moški	slovensko	univ. dipl.inž. elektrotehnike, univ. dipl. ekonomist	1952	korporativno upravljanje	Diagnostični center Bled d.o.o.

* do dneva zaključka opravljanja funkcije

Ime in priimek	Strokovni profil	Neodvisnost po 6.6 členu Kodeksa	Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo v komisijah	predsednik / član	Udeležba na sejah komisij glede na skupno število sej komisij
KLEMEN BOŠTJANČIČ	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	član	1/1
DEJAN RAJBAR	finance	DA	NE	ECM Partnerji, upravljanje alternativnih investicijskih skladov, d.d.	revizijska komisija	predsednik	3/3
ALEŠ ŠKOBERNE	finance	DA	NE	Sava Turizem d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	član	1/1
MATEJ NARAT	konsolidacija naložb	DA	NE	Sava Turizem d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	predsednik	1/1
VANESSA GRMEK	korporativno upravljanje	DA	NE		"(I) revizijska komisija; (II) komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem "	"(I) članica (II) članica"	"(I) 2/2 (II) 1/1"
DAVOR I.GJIVOJE	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Sava RE d.d.	komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem	član	-
TINA PELCAR BURGAR	korporativno upravljanje	DA	NE	Sava Turizem d.d., Elektrooptika d.d.	"(I) revizijska komisija; (II) komisija za spremljanje in usmerjanje projekta konsolidacije naložb v dejavnosti turizem "	"(I) predsednica (II) članica"	-

Politika raznolikosti

Politiko raznolikosti je sprejel Upravni odbor Save, d.d., v letu 2018. Opredeljuje zaveze družbe Sava, d.d., glede raznolikosti sestave organov vodenja in nadzora družb, ki se izvajajo tako, da se upošteva strokovna raznolikost, zastopanost obeh spolov, kontinuiteta, mednarodne izkušnje ter raznolikost v starosti. V Poslovni skupini Sava se zavzemamo za zagotavljanje uravnotežene zastopanosti po vseh vidikih raznolikosti. Cilj politike je doseči večjo učinkovitost organov vodenja in nadzora kot celote, ki temelji na ustreznem naboru sposobnosti, strokovnih znanjih, veščinah in izkušnjah, potrebnih za dolgoročno učinkovito poslovanje, uspešno uresničevanje strategije in trajnostno vzdržnost ter premišljene in uravnotežene odločitve, obvladovanje tveganj in večjo učinkovitost ter uspešnost družbe.

Ljubljana, 25.4.2022

Tranjostni vidik upravljanja

Uprava Save, d.d., je v začetku leta 2023 sprejela Politiko upravljanja družbe Sava, d.d., v zvezi s trajnostnim razvojem. V letu 2022 v družbi in Poslovni skupini Sava vključujemo aktivnosti, povezane s trajnostnim razvojem, v poročanje o poslovanju družbe. Vplivi trajnostnega poslovanja se ovrednotijo kvantitativno, kjer je to mogoče, sicer pa s kvalitativno oceno tveganj. Cilj trajnostne politike je spodbujati pozitiven vpliv in preprečevati negativne učinke delovanja družbe na naravno in družbeno okolje, na ugled ali na socialni kapital družbe, prav tako pa preprečevati pomembne dejanske ali potencialne negativne vplive okolja na vrednost sredstev in donos ter na druge kazalnike poslovanja družbe.

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave družbe Sava, d.d.

Nadzorni svet Save, d.d.,

Davor I. Gjivoje,
predsednik nadzornega sveta

4. Izjava o nefinančnem upravljanju družbe

Izjava se nanaša na trajnostvi vidik upravljanja in vključuje opis tveganj glede na trajnost in pregled škodljivih vplivov na trajnost. Uprava Save, d.d., je v letu 2023 sprejela Politiko upravljanja družbe Sava, d.d., ki pokriva tudi področje trajnostnega razvoja. Ustvarjanje vrednosti in uresničevanje poslovne strategije v družbi Sava, d.d., in Poslovni skupini Sava je povezano s trajnostnim upravljanjem tveganj. Pri odločitvah družba tako upošteva poleg ciljev, povezanih z varnostjo sredstev in dolgoročno rastjo premoženja, tudi trajnostni vidik.

V letu 2022 smo v družbi in Poslovni skupini Sava začeli priprave na širše vključevanje aktivnosti, povezanih s trajnostnim razvojem, v poročanje o poslovanju družbe. Vplivi trajnostnega poslovanja se ovrednotijo kvantitativno, kjer je to mogoče, sicer pa s kvalitativno oceno tveganj. Tveganje glede trajnosti pomeni okoljski, socialni ali upravljavski dogodek ali okoliščino, ki ima lahko, če nastopi, pomemben dejanski ali potencialni negativen vpliv na vrednost sredstev, na donos in ugled ter na druge kazalnike.

Kot ključna tveganja, ki jih družba poleg »klasičnih« tveganj (v ta sklop uvrščamo finančna, operativna in strateška tveganja, ki so predstavljena v poglavju Obvladovanje finančnih tveganj) prepozna, se v okviru trajnostne politike osredotočamo na ukrepe, povezane z naslednjimi področji poročanja:

Okoljska tveganja, povezana s klimatskimi spremembami, naravnimi nesrečami in vremenskimi ujмами, z ohranjanjem biotske pestrosti in predvsem s posegi družbe Sava, d.d. in Poslovne skupine Sava v naravo. Ključna skrb je izvajanje aktivnosti za zmanjšanje izpustov in emisij škodljivih snovi ter pospeševanje krožnega gospodarstva z vključevanjem naravnega in kroženjem virov. Posledično je cilj pomembno prispevati k zmanjševanju in ločevanju odpadkov ter varčno ravnati z vodnimi viri in vračanje termalne vode v ponovno uporabo, s tem pa k zmanjšani onesnaženosti dela planeta, na katerem delujemo.

Na podlagi zaveze za uveljavitev ukrepov za obvladovanje okoljskih tveganj smo v letu 2022 najprej uvedli merila za spremljanje ogljičnega odtisa. Pomemben prispevek k razogličanju bo v Poslovni skupini Sava izveden skozi naložbe.

V tem letnem poročilu se osredotočamo na poročanje na podlagi dveh delegiranih uredb EU, ki imata cilj spodbujati gospodarsko rast v nizkoogljičnih sektorjih, kakor tudi razogličenje v sektorjih z visokimi emisijami toplogrednih plinov:

- Uredba 2021/2178, ki se ukvarja z okoljsko trajnostnimi gospodarskimi dejavnostmi, metodologijo za izpolnjevanje zahtev ter dolžnostjo razkrivanja ravnanj družb;
- Uredba 2021/2139 s spremembami v dokumentu 2022/1214, ki določa tehnična merila, katerih upoštevanje bo zagotavljalo, da gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od okoljskih ciljev.

Poslovna skupina Sava je v letu 2022 skupaj vložila v investicije 9,2 milijona evrov. Pri tem smo 0,7 milijona evrov ali 8,8 % teh sredstev vložili v osnovna sredstva v okoljsko trajnostnih dejavnostih. Ta sredstva predstavljajo vlaganje v gradnjo objektov iz trajnostnih materialov, ki so energetsko učinkoviti, vlaganje v elektronske naprave z najvišjimi tehničnimi standardi, prispevamo k gradnji polnilnic za električne avtomobile, pripravljamo se tudi za lastno proizvodnjo obnovljivih virov energije in uvajanju drugih trajnostnih komponent.

Pri ustvarjenih prihodkih ne moremo prikazati realistične delitve na del prihodkov, ki so ustvarjeni s trajnostnimi dejavnostmi in del prihodkov ustvarjenih s trajnostno nesprejemljivimi dejavnostmi. Izvajamo pa aktivnosti na vhodni strani pri surovinah in načinu izvajanja storitev, ki povečujejo delež prihodkov ustvarjenih trajnostno.

Na področju zagotavljanja podpore in kontroliranja poslovanja ter skrbi za posodabljanje celotnih zmogljivosti na gostom in okolju prijazen način, kakor tudi iz skrbi za ohranjanje neprekinjenega poslovanja širimo upravljanje **tehnoloških tveganj** na nova področja. Ta so povezana s pripravo na digitalizacijo poslovanja, uporabo baz velikih podatkov ter z učinkovito obrambo pred izgubo podatkov in kibernetskimi grožnjami. Družbi Sava, d.d., in Sava Turizem d.d., sta subjekta javnega interesa in skladno s tem tudi vpeta v pripravo in posredovanje podatkov, ki jih bodo uporabljali prihajajoči modeli umetne inteligence in samoučeči sistemi.

Sava, d.d., in Poslovna skupina Sava pri poslovanju upoštevata predpise s področja ponovne uporabe podatkov, elektronskega podpisa in elektronske komunikacije s strankami, ki jih uvaja najprej ureditev v EU s ciljem enotnega trga podatkov in globalne konkurenčnosti evropskega gospodarstva, prav tako pa domača zakonodaja, ki jo predstavljajo Zakon o varstvu osebnih podatkov 2, Zakon o e-identifikaciji in storitvah zaupanja, Zakon o elektronski komunikaciji, Zakon o elektronskem poslovanju in drugi predpisi. Na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja in Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države Sava, d.d., na spletni strani objavlja informacije javnega značaja.

Socialna in druga tveganja so za dejavnost družbe in poslovne skupine osrednjega pomena. Razumemo in podpiramo prizadevanja za zdrav ter aktiven življenjski slog. S preverljivo kvaliteto virov, ki jih uporabljamo za izvajanje storitev in tudi sicer pri celotnem poslovanju, povečujemo zadovoljstvo gostov in zaposlenih. Zavedamo se pozitivnega učinka odprte komunikacije in celovitega nabora orodij za motivacijo na zadovoljstvo sodelavcev. Takšno razumevanje vpeljujemo v celovito organizacijsko strukturo in v način izvajanja vseh postopkov v Savi, d.d., in Poslovni skupini Sava.

Poslovna skupina Sava posveča osrednjo pozornost upravljanju s kadri, saj so izkušnje, znanje in lojalnost zaposlenih najpomembnejši kapital družbe in samo z njim lahko uspešno dosegamo svoje cilje. Cenimo in spodbujamo dobre medsebojne odnose, proaktivnost, ustrezno kombinacijo med dinamiko in stabilnostjo vodenja, medsebojno spoštovanje in varovanje integritete ter podpiramo razvoj znanja in strokovnega ter osebnega potenciala zaposlenih.

Na področju preprečevanja prevar in korupcije ter skladnosti poslovanja upoštevamo načelo ničelne tolerance do ravnanj, ki niso skladna z načeli poštenega ravnanja, ne predstavljajo resničnega in poštenega prikazovanja poslovanja, ogrožajo dobro ime družbe in integriteto zaposlenih ali bi lahko zaradi namernega ali malomarnega ravnanja zaposlenih povzročile škodo družbi oziroma omogočile korist tretjim osebam na škodo družbe.

Odgovorno ravnanje do deležnikov v lokalnem in širšem družbenem okolju je v dejavnosti družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava pomembna vrednota, ki jo gojimo z zavezanostjo k spoštovanju poslovnih dogovorov, dobrih praks in poslovnih običajev, s konstruktivnim dialogom in povezanostjo z deležniki v lokalnih okoljih, s spodbujanjem razvoja naravnih danosti in ravnanjem v sožitju z naravo, z vključevanjem naravnih in trajnostno naravnanih produktov v naše storitve, z vključevanjem trajnostno naravnanih izvajalcev in materialov v naše naložbe, pa tudi s podporo tradiciji, zgodovinski dediščini ter kulturnim in športnim dejavnostim.

Z vsem navedenim izboljšujemo razmere v naravnem in družbenem okolju ter življenjski standard za sedanje in prihodnje generacije.

Uprava Save, d.d., izjavlja, da v družbi upoštevamo politike na področju nefinančnega poslovanja, ki temeljijo na spoštovanju človekovih pravic in svoboščin ter raznolikosti, na naprednem upravljanju s kadri in socialnim kapitalom, na preprečevanju korupcije in prevar, na visokih etičnih in moralnih načelih ter upoštevanju dobrih poslovnih običajev in strokovnih standardov, na trajnostnem poslovanju in okoljsko vzdržnem poslovanju ter na krepitvi vzdržnega vpliva družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava na gospodarsko, družbeno in lokalno okolje.

Izjava o nefinančnem upravljanju družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava je dostopna na spletni strani družbe Sava, d.d. (www.sava.si).

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave družbe Sava, d.d.

Ljubljana, 25.4.2022

1. Splošna gospodarska gibanja 30

2. Dejavnost turizma v letu 2022 31

3. Uresničevanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 in poslovni načrt za leto 2023 32

4. Poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava 34

4.1.	Povzetek pomembnejših aktivnosti družbe Sava, d.d.	34
4.2.	Povzetek poslovanja za družbo Sava, d.d.	35
4.3.	Pojasnila izkaza poslovnega izida za družbo Sava, d.d.	36
4.4.	Pojasnila bilance stanja za družbo Sava, d.d.	38
4.5.	Zaposleni v družbi Sava, d.d.	41
4.6.	Predstavitev Poslovne skupine Sava	42
4.7.	Pomembnejši kazalniki poslovanja Poslovne skupine Sava	42
4.8.	Uspešnost poslovanja Poslovne skupine Sava v letu 2022	42
4.9.	Finančni položaj Poslovne skupine Sava ob zaključku leta 2022	44
4.10.	Zaposleni v Poslovni skupini Sava	46
4.11.	Poslovna uspešnost družbe Sava Turizem, d.d.	47

5. Trajnostni razvoj 48

5.1.	Okoljski vidik	49
5.2.	Družbeni vidik	50
5.3.	Vidik upravljanja	53

6. Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava, d.d. in Poslovno skupino Sava za leto 2022 55

1. Splošna gospodarska gibanja

Po podatkih statističnega urada RS (v nadaljevanju SU) je bil BDP v letu 2022 v Sloveniji za 5,4 % višji kot v letu 2021, kar je precej manj kot je znašala rast v letu 2021 (8,2%), je pa še vedno nad povprečjem treh predkoronskih let (ko se je gibala okrog 4 %).

Rast BDP je bila najbolj intenzivna v prvi polovici leta (ko se je gibala med 8 in 10 %), potem pa je sledilo upadanje in je v zadnjem četrtletju znašala le še 0,2 %. Nanjo je imelo pozitiven vpliv predvsem domače trošenje, izvoz pa je tokrat prispeval celo negativno (upadel je za 2,5 %). UMAR (Ekonomsko ogledalo 1/2023) poroča, da je po skoraj 10 letih krepitve v predelovalni dejavnosti (z izjemo koronskega leta 2020), ta v letu 2022 bistveno zaostajala za rastjo inflacije, in sicer v vseh dejavnostih z izjemo proizvodnje visokotehnološke zahtevnosti ter farmacevtske industrije. V drugem kvartalu leta se je začel zmanjševati tudi skupni ustvarjeni prihodek v storitvenih dejavnostih, trend pa se je nadaljeval v zadnjem kvartalu. V nasprotni smeri od skupnega negativnega trenda se je ta čas še gibal prihodek v gostinski dejavnosti, se je pa že zmanjševal med drugim prihodek potovalnih agencij, kar je imelo manjši pozitiven vpliv na večji obseg storitev v domačem turističnem sektorju.

Pri gibanju izvoza, ki v prvem polletju leta 2022 še ni pomembno zaostajal za rastjo BDP, je bilo opaziti močan prispevek storitev, med temi pa so nosilno vlogo imele dejavnosti povezane s turizmom in gostinstvom. Rast izvoza se je v drugi polovici leta ustavila in obrnila navzdol. Kljub temu so turistične, gostinske in rekreativne dejavnosti na račun poletne sezone prispevale svoj pozitiven vpliv tudi v tretjem četrtletju. K izstopajočemu deležu turizma je v prvi polovici leta delno pripomoglo tudi unovčevanje turističnih bonov, po junijskem izteku roka za unovčitev pa se je nekoliko zmanjšalo število prenočitev domačih turistov. Prenočitve so se sicer že v letu 2021 povečale za 22 % (potem ko so te v letu 2020 padle za 41,7 %), v letu 2022 pa je bil porast še bistveno večji, saj so se v povprečju v prvem četrtletju zvišale za več kot šestkrat glede na predhodno četrtletje, v drugem četrtletju pa so se dodatno skoraj podvojile in dosežen nivo ohranile tudi v tretjem četrtletju.

Zaposlenost se je še naprej povečevala, skupaj v letu 2022 za 1,6 % in presegla 1,4 % rast v letu 2021. Stopnja registrirane brezposelnosti se je tako v letu 2022 znižala. Dvig zaposlenosti je predstavljal gonilo domače zasebne potrošnje, od katere je prejela delež tudi turistična dejavnost. Povečale so se tudi plače. Če je bil povprečni letni dvig v letih 2020 in 2021 predvsem posledica izrednih koronskih dodatkov, se je v letu 2022 močno približal inflaciji, ki je presegla 10 %. Kljub relativno visoki zaposlenosti pa ostajajo močno prisotne težave s pomanjkanjem delavcev v gospodarstvu, zato so podjetja prisiljena v vedno večji meri zaposlovati tujo delovno silo, ki ne prihaja več le iz balkanskih dežel, ampak tudi iz severne Afrike in Azije. Maja leta 2022 je delež tujcev zaposlenih za določen čas, presegel 5 % celotnega formalno aktivnega prebivalstva. Turistična dejavnost nosi pomemben del negativnih posledic pomanjkanja delovne sile, še posebej v času sezone.

Investicijska aktivnost Slovenije je v letu 2022 ostala razmeroma močna in je znašala 5,9 %.

Inflacija v Sloveniji in Euroobmočju se je zviševala od začetka leta 2021, vendar je domača rast cen v drugem kvartalu leta 2022 presegla rast v EU. Najbolj so k rasti prispevale cene živil, ki so se v letu 2022 dvignile za 18,9 %. Po dodatnem začasnem zvišanju zaradi rusko-ukrajinske krize so se cene sicer spustile približno na raven pred vojno, ki pa je še vedno pomembno višja od predkoronskega obdobja.

ECB pričakuje, da se bo rast evrskega gospodarstva v letu 2023 ob veliki negotovosti, visokih cenah, slabljenju kupne moči gospodinjstev, ohlajanju svetovnega gospodarstva in strožjih pogojih financiranja upočasnila z lanskimi 3,4 % na 0,5 %, leta 2024 pa ob popuščanju trenutnega pesimizma nekoliko okrevala na 1,9 %. (www.umar.gov.si)

Pričakuje se počasnejše okrevanje gospodarstva v EU kot v ZDA, poseben pomen pa bodo morale države EU in tudi Slovenija nameniti preobrazbi na podatkovno gospodarstvo in se pripraviti na velik vpliv umetne inteligence.

2. Dejavnost turizma v letu 2022

Poslovanje v turistični dejavnosti ja je v prvih mesecih leta 2022 zaznamoval virus covid-19, ki je prinesel previdnost tujih gostov, ki niso izbirali destinacij izven domačega okolja, hkrati pa povečan obisk domačih gostov, ki je bil dodatno spodbujen s turističnimi boni veljavnimi v prvi polovici leta 2022. Cepljenje je v evropskih in bližnjevzhodnih trgih v drugem četrtletju 2022 omogočilo zmanjšanje ali odpravo omejitev zaradi covid-19, kar je pospešilo okrevanje turizma in spodbudilo potovanja.

Globalno okrevanje po pandemiji je bilo upočasnjeno zaradi posledic ruskega napada na Ukrajino. Vojna ima velik vpliv na globalno in lokalno gospodarsko dejavnost. Posledično gostov iz Rusije in Ukrajine skoraj ni bilo.

Novejša pričakovanja o okrevanju mednarodnega turizma kažejo, da naj bi mednarodni prihodi v turizmu dosegli raven iz leta 2019 šele leta 2025, to pa je leto dni kasneje od prvotnih napovedi. Poleg tega vojna vpliva na rast cen blaga in proizvodov, rekordno visoke so cene energentov, soočamo se tudi z rastjo obrestnih mer.

Družba Sava Turizem, d.d. je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 ustvarila več kot polovico višje prihodke prodaje. Število nočitev se je povečalo za 41 %. Največ nočitev je bilo doseženih na segmentu individualnih gostov, ki mu sledi segment skupinski gostje, MICE dogodki in zdravstvo. Prodaja je tako v primerjavi s predhodnim letom zrasla na vseh segmentih, razen na segmentu alotma in agencije. Največji delež gostov, skoraj polovico, so predstavljali domači gostje. Na večji obisk so, tako kot v letu 2021, še vedno vplivali turistični boni, ki so jih gostje lahko koristili v prvi polovici leta 2022. Prihodki, vezani na koriščenje turističnih bonov, so predstavljali 6 % prodaje. V primerjavi s predhodnim letom se je povečalo tudi število tujih gostov, največ jih je prišlo iz germanskih trgov in Vzhodne Evrope.

Sava Turizem, d.d., je v letu 2022 za investicije namenila 9,2 milijona evrov. Sredstva so bila vložena predvsem v izboljšanje ravni storitev za gosta, v dvig energetske učinkovitosti in ekoloških standardov, pa tudi za izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih, dvig storilnosti, digitalizacijo ter avtomatizacijo poslovanja in procesov tako v operativi kot v podpornih dejavnostih. Prenovljen je bil del kapacitet hotela Vile Park v Bernardinu, hotela Livada Prestige v Termah 3000, urejena je bila premium cona v kampu Bled. Številnih obnov so bili deležni tudi bazeni, savne ter vodna igrala ter otroška igrišča. Nadaljevala se je prenova oblačnega podatkovnega skladišča, poročevalskega sistema in sistema informacijske podpore procesu načrtovanja.

3. Uresničevanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023 in poslovni načrt za leto 2023

Izvajanje Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d. je v letih 2020–2022 pomembno zaznamovala epidemija virusa covid-19, kasneje pa tudi posledice vojne v Ukrajini. Povečana tveganja so imela vpliv na uspešnost poslovanja osnovne dejavnosti, prav tako pa na izvajanje aktivnosti predvidenih v Strategiji matične družbe (prepoved izplačila dividend, poslabšanje razmer na finančnih trgih itd.).

Sava, d.d., in Sava Turizem, d.d., sta v letu 2022 nadaljevali z vsebinsko integracijo, čemur je sledila tudi organizacija družb. Ključna odstopanja od v Strategiji opredeljenih predpostavk so:

- nadaljnja rast poslovanja uspešnosti turističnih družb, konsolidacija in realizacija sinergijskih učinkov: posledice širjenja virusa covid-19 so v veliki meri vplivale tako na poslovanje družbe Sava Turizem, d.d., kot tudi na predpostavke poslovanja matične družbe. Zaradi negotovosti in upada povpraševanja ter predvidevanj o dolgotrajnem okrevanju turistične dejavnosti, se je povečala skrb za likvidnost, ki je vplivala tudi na spremembo zadolženosti Skupine. V spremenjenih okoliščinah sta se kot ključen sinergijski učinek izkazala geografska in vsebinska diverzifikacija destinacij (Alpska, Mediteranska in Termalno Panonska Slovenija), medtem ko so finančni sinergijski učinki zaradi velikih sprememb predpostavk poslovanja v okolju (zaprtje kapacitet, sprememba strukture gostov in povpraševanja, rast stroškov energentov in dela, spremembe cen storitev in materiala ...) težje merljivi oziroma primerljivi z obdobji pred epidemijo.

- refinanciranje Save, d.d.: predvideno je bilo, da se dolg Save, d.d., do vzpostavitve ciljne organizacijske strukture, po 2,5 % obrestni meri refinancira pri obstoječih upnikih Save, d.d. Proces refinanciranja na trgu se je pričel, vendar se je zaostril s prihodom epidemije covid-19 v prvem četrtletju leta 2020, ki je vplivala tudi na razmere na finančnem trgu. Upniki, ki so hkrati lastniki, so zaradi zavarovanja svojih interesov, v septembru 2022 med drugim s ciljem dokončne ureditve lastniških razmerij, podaljšali zapadlost finančnih obveznosti, ki je z Dodatkom št. 6 k Pogodbi o reprogramu urejena do 30.6.2023, vendar po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 8 %.
- časovnica vzpostavitve ciljne organizacijske strukture: strategija je predvidevala izključitev manjšinskih delničarjev Sava Turizma, d.d., ki bi bila financirana z izplačilom dividend odvisne družbe. Družba Sava, d.d., pa zaradi omejitev izplačila dividend družbe Sava Turizem, d.d., trenutno nima lastnih sredstev za izključitev manjšinskih delničarjev družbe Sava Turizem, d.d. Poslovna skupina Sava je hkrati nadaljevala z vsebinsko integracijo družb Sava, d.d., in Sava Turizem, d.d., s čemer lastnikom omogoča nadaljnje odločanje glede pravno-formalne organizacije Skupine. Stroškovna učinkovitost družbe Sava, d.d., je visoka, saj družba že zadnji dve leti kljub omejitvam posluje s pozitivnim EBITDA-jem.
- investicije: višina investicij, predvidenih v Strategiji za obdobje 2019–2023, znaša 61,2 milijona evrov. V primeru, da bodo v letu 2023 izvedene vse načrtovane investicije, bodo kumulativno presegle v Strategiji predvideno višino, kar hkrati pomeni pomembno osnovo za nadaljnje uspešno poslovanje.

Po lastniški konsolidaciji družbe Sava, d.d., ki je bila dosežena v letu 2022, je leto 2023 za Poslovno skupino Sava in družbo Sava, d.d., pomembno tudi zato, ker se izteka obdobje veljavnosti obstoječe in začenjajo priprave nove razvojne strategije za nadaljnje obdobje. V sodelovanju z lastniki in ostalimi deležniki, upoštevajoč dejanske okoliščine in trende v okolju, bomo po uspešni

realizaciji pretekle razvojne strategije Poslovne skupine Sava pristopili k trajnostno naravnani razvojni strategiji, ki bo vsebinsko in organizacijsko upoštevala pričakovanja deležnikov. Cilj nove strategije bo podpreti nadaljnji uspešen razvoj Poslovne skupine in odgovoriti na izzive in priložnosti, ki jih prinaša okolje.

Ključni kazalniki poslovnega načrta Poslovne skupine Sava za leto 2023

EBITDA marža	15,0 %
Donos na kapital	-1,6 %
Razmerje neto finančni dolg / EBITDA	3,8
Delež investicij v čistih prihodkih prodaje	15,5 %

4. Poslovanje Save, d.d., in Poslovne skupine Sava

4.1. Povzetek pomembnejših aktivnosti Save, d.d.

Iztek Strategije Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., 2019–2023

Upravni odbor Save, d.d., je v letu 2019 sprejel Strategijo Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., ki velja za obdobje 2019–2023. Strategija temelji na uspešnem zaključku izvajanja Načrta finančnega prestrukturiranja in na utrjevanju vloge skupine Sava kot vodilnega ponudnika hotelskih storitev v Sloveniji in v regiji, kakor tudi nadaljnjem razvoju Save, d.d., v smeri upravljalca turističnih družb. Uresničevanje Strategije se je zaradi virusa covid-19 in splošne gospodarske situacije v nekaterih delih zamaknilo.

Vezano na Strategijo Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., je nadzorni svet odvisne družbe Sava Turizem, d.d., ki predstavlja pretežni del poslovanja Poslovne skupine Sava, potrdil oceno poslovanja za obdobje 2021–2025, ki vključuje posledice epidemije in predvideno okrevanje poslovanja družbe.

Maja 2022 je Vlada Republike Slovenije sprejela Strategijo slovenskega turizma 2022–2028, ki jo v Savi, d.d., in Poslovni skupini Sava razumemo kot eno od podlag za pripravo nove strategija Poslovne skupine Sava. Strategija slovenskega turizma za prihodnjih sedem let postavlja pet strateških ciljev, ki se nanašajo na povečanje kakovosti in vrednosti celoletne turistične ponudbe, na povečanje zadovoljstva lokalnih prebivalcev, zaposlenih v turizmu in gostov, na pozicioniranje turizma kot generatorja vrednosti in trajnostnega razvoja, na razogljičenje in uravnoteženje slovenskega turizma ter na zagotovitev kompetentne in učinkovite upravljalvske strukture.

Lastniško upniška konsolidacija družbe Sava, d.d.

V letu 2022 je bila z lastniškimi spremembami in s stabilizacijo na področju finančnih in poslovnih obveznosti Save, d.d., vzpostavljena podlaga za bodoči razvoj Poslovne skupine Sava. **Po oceni posloводства to predstavlja stabilno osnovo za prihodnje neprekinjeno poslovanje družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava.**

Po uspešno izvedenem poplačilu upnikov v prisilni poravnavi in po pandemiji covid-19, ki je nekoliko upočasnila proces upniške in lastniške konsolidacije, je v letu 2022 prišlo do prenosa terjatev družbe York Global Finance Offshore BDH (Luxembourg) do Save, d.d., na novega upnika, družbo Kapitalska družba. d.d. Hkrati je družba SDH, d.d., od družbe York Global Finance Offshore BDH (Luxembourg) kupila 12.571.257 delnic oziroma 43,226 % lastniški delež v družbi Sava, d.d. SDH, d.d., je s tem postal največji delničar, ki ima odtlej v portfelju skupaj 61,914 % ali 18.006.285 delnic Save, d.d., skupaj z **družbo Kapitalska družba, d.d., pa ima v neposredni lasti 89,96-odstotni delež v kapitalu Save, d.d.**

Potek refinanciranja finančnih obveznosti Save, d.d.

- 30.9.2021 je bil s finančnimi upniki sklenjen Dodatek št. 4 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti finančnih obveznosti ter z njimi povezanih poslovnih obveznosti odložen do 30.6.2022.
- 27.5.2022 je Sava, d.d., z upniki sklenila Dodatek št. 5, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti družbe Sava, d.d., iz naslova glavníc posojil, obresti in nadomestil z namenom omogočiti prenos lastništva delnic na SDH d.d. podaljšán do 30.9.2022.
- 29.9.2022 je nato Sava, d.d., z upnikoma SDH, d.d., in Kapitalska družba, d.d., sklenila Dodatek št. 6, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti družbe iz naslova glavníc posojil, obresti in nadomestil podaljšán do 30.6.2023. Obrestna mera je še naprej znašala 6m EURIBOR + 8 %, je pa bilo s tem dodatkom do 30.6.2023 zadržano tudi izvajanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d.

Potek prodajnega postopka finančne naložbe Save, d.d., v družbo Sava Turizem, d.d.

- V Dodatkih št. 4 ter 5 in 6 k Pogodbi o reprogramu so bile v letu 2022 začasno zadržane aktivnosti v prodajnem postopku za delnice družbe Sava Turizem d.d do 30.6.2023.

Potek aktivnosti postopka združitve družb Sava, d.d. in Sava Turizem, d.d.

- Pravno formalne aktivnosti postopka združitve Save, d.d., in Save Turizem, d.d., se do lastniške spremembe v septembru leta 2022 niso izvajale.
- Aktivnosti na tem področju se nadaljujejo skladno s sprejetimi dokumenti družb Sava, d.d., in Sava Turizem, d.d., in usmeritvami lastnikov ter letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb SDH, d.d.

Ostale pomembnejše aktivnosti

- V letu 2022 so se nadaljevali procesi, vezani na prejem dveh zahtevkov za odkup delnic manjšinskih delničarjev družbe Sava Turizem, d.d. Eden od nepravdnih postopkov je bil začasno prekinjen, v drugem postopku pa je sodišče za pridobitev mnenja o primernem denarnem nadomestilu imenovalo poravnalni odbor. Ker kljub temu ni bilo doseženo soglasje s tožnikom glede cene delnic, je poravnalni odbor predlagal ocenjevalca vrednosti, da bi lahko uporabil ocenjeno vrednost družbe pri določitvi primerne denarnega nadomestila delničarju. V letu 2022 tako ni prišlo do zaključka v nobenem od postopkov.
- Vršili so se tudi postopki za prodajo delnic Pokojninske družbe A,d.d., vendar delnice niso bile prodane zaradi različnih stališč upnikov k prodaji.
- Dne 21.12.2022 je bila opravljena redna 34. skupščina družbe Sava, d.d., ki je sprejela spremembe statuta, s katero je bilo uvedeno dvotirno upravljanje, in ugotovila, da je na podlagi odstopne izjave z dnem 14.12.2022 že prenehal mandat v upravnem odboru Alešu Škobernetu in Dejanu Rajbarju, nadalje pa je bil potrjen sklep, da preneha mandat tudi vsem ostalim članom upravnega odbora. Skupščina je zatem podelila nove štiriletne mandate štirim članom nadzornega sveta: Davorju I. Gjivoju, Tini Pelcar Burgar, Andreju Andoljšku in Klemenu Babniku, ki so vsi predstavniki delničarjev.
- Nadzorni svet Save, d.d., se je na seji 30.1.2023 seznanil s Poslovnim načrtom družbe Sava, d.d., in s Poslovnim načrtom Poslovne skupine Sava za leto 2023.

4.2. Povzetek poslovanja za družbo Sava, d.d.

Poslovanje Save, d.d., je bilo v letu 2022 prelomno, saj je privedlo do konsolidacije lastništva družbe v okviru državnega premoženja. Največji lastnik je postala družba SDH, d.d., ob drugem največjem, ki je Kapitalska družba, d.d. Obe družbi sta tudi edina finančna upnika Save, d.d. V tem smislu se je stabilnost družbe povečala in aktivnosti so se preusmerile v optimizacijo poslovanja obeh družb skupine Sava. Z Dodatkom 6 k Pogodbi o reprogramu je bila urejena zapadlost finančnih obveznosti do 30.06.2023, v prihodnjih mesecih pa bodo naporí družbe usmerjeni v konsolidacijo finančnega dolga v smeri ureditve vprašanj obrestne mere in razmerja med dolgom in kapitalom. Družba je že v preteklih letih pripravila podlage za izvedbo alternativnih načinov poplačila finančnih obveznosti, ki sta predvsem dva - konverzija dolga v kapital kot prvi korak integracije družb Sava, d.d., in Sava Turizem, d.d., ali postopek odprodaje naložbe v družbo Sava Turizem, d.d. Do odločitve o navedenih vprašanjih je bilo z omenjenim Dodatkom 6 odloženo tudi izvajanje aktivnosti v postopku odprodaje delnic družbe Sava Turizem, d.d., do sredine leta 2023.

Sava, d.d., zaradi omejitev, povezanih s Covid situacijo, predvsem je šlo prepoved izplačila dividend, v letih 2020 in 2021 ni prejela dividend odvisne družbe Sava Turizem, d.d. V letu 2022 pa so bile dividende ponovno izplačane.

Doseženi prihodki od prodaje so bili v Savi, d.d., v poslovnem letu 2022 za 39 % višji, doseženi poslovni odhodki pa za 12 % nižji od doseženih v preteklem letu. Dosežen je bil dobiček iz poslovanja na ravni 5 % od poslovnih prihodkov.

Čista izguba v višini 2,4 milijona evrov je bila ustvarjena kljub temu, da so celotni prihodki predstavljali 2,6-kratnik doseženih v letu poprej. Vzrok za izgubo so odhodki iz obresti na zavarovane finančne obveznosti.

Sava, d.d., je z dolgoletnim skrbnim in preišljenim ustvarjanjem likvidne rezerveter ob ponovni možnosti za izplačilo dividend za leto 2022 zagotovila tekočo likvidnost, in ima na dan 31.12.2022 poravnane vse zapadle obveznosti.

Bilančna vsota se je na dan 31.12.2022 povečala za 1,5 % glede na konec preteklega leta. V sestavi sredstev pa prevladuje finančna naložba v družbo Sava Turizem, d.d., ki predstavlja 95-odstotni delež. V sestavi virov sredstev Save, d.d., pa je kapital udeležen s 41 % ter finančne obveznosti z 49 %.

V Savi, d.d., je bilo na dan 31.12.2022 zaposlenih 5 sodelavcev, skupno število pa se glede na leto pred tem ni spremenilo.

4.3. Pojasnila izkaza poslovnega izida za družbo Sava, d.d.

Pregled pomembnejših podatkov o poslovanju

v mio EUR					
	2018	2019	2020	2021	2022
Čisti prihodki od prodaje	0,6	0,9	0,9	0,8	1,1
Drugi prihodki	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2
Stroški iz poslovanja	-2,2	-3,2	-2,3	-1,4	-1,2
Poslovni izid iz poslovanja	-1,5	-2,2	-1,4	-0,4	0,1
Finančni izid	2,2	2,8	-2,8	-4,1	-2,5
Izid iz drugih postavk	-0,1	0,1	0,4	0,4	0,0
Poslovni izid pred davki	0,6	0,7	-3,8	-4,1	-2,4
Čisti poslovni izid	0,6	0,7	-3,8	-4,1	-2,4

Kazalniki uspešnosti poslovanja

	2018	2019	2020	2021	2022
Delež lastniškega financiranja - v %					
kapital / obveznosti do virov sredstev	23,9	51,1	48,0	44,4	41,5
Delež dolgoročnega financiranja - v %					
vsota kapitala in dolgoročnih dolgov (skupaj z rezervacijami in odloženimi davki) ter dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev / obveznosti do virov sredstev	23,9	51,6	48,4	44,7	41,7
Delež osnovnih sredstev v sredstvih - v %					
osnovna sredstva / sredstva	0,1	0,5	0,4	0,4	0,3
Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih - v %					
vsota osnovnih sredstev in dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev, naložbenih nepremičnin, dolgoročnih finančnih naložb in dolgoročnih poslovnih terjatev / sredstva	64,8	97,0	97,6	98,1	96,3
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev					
kapital / osnovna sredstva (po knjigovodski vrednosti)					
Hitri koeficient (koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti)					
denarna sredstva / kratkoročne obveznosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Pospešeni koeficient (Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti)					
vsota likvidnih sredstev, kratkoročnih terjatev in kratkoročnih finančnih naložb / kratkoročne obveznosti	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
Kratkoročni koeficient (Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti)					
kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti	0,5	0,1	0,0	0,0	0,1
Koeficient gospodarnosti poslovanja					
poslovni in finančni prihodki / poslovni in finančni odhodki	1,2	1,1	0,2	0,2	0,6
Čista donosnost kapitala					
čisti dobiček / povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida obračunskega obdobja)	1,8	1,5	-6,9	-8,0	-5,2
Odstotni koeficient dividendnosti osnovnega kapitala					
vsota dividend za poslovno leto / povprečni osnovni kapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Poslovni prihodki

- **Poslovne prihodke** v skupnem znesku 1,2 milijona evrov predstavljajo čisti prihodki od prodaje v višini 1,1 milijona evrov in drugi poslovni prihodki v višini 0,1 milijona evrov. Čisti prihodki od prodaje so sestavljeni pretežno iz nadomestila za uporabo blagovne znamke. Drugi poslovni prihodki se nanašajo na prihodke iz prevrednotenja ob prodaji naložbene nepremičnine v Mariboru, ki so predstavljali 0,1 milijonov evrov.
- Doseženi poslovni prihodki so bili za 28 % višji od doseženih poslovnih prihodkov v preteklem letu, čisti prihodki od prodaje pa so bili za 39 % višji od doseženih v letu 2021.
- Poslovni prihodki Save, d.d., v preteklosti niso predstavljali najpomembnejšega vira za pokrivanje tekočih stroškov, smo pa v letu 2022 z njimi pokrili celotne poslovne stroške ter ustvarili dobiček iz poslovanja v višini 0,1 milijone evrov oziroma 4,7 % od vseh poslovnih prihodkov.

Poslovni odhodki

- **Poslovni odhodki** v višini 1,2 milijona evrov so predstavljali stroške storitev v deležu 54 %, stroške materiala v deležu 3 %, stroške dela v deležu 36 %, 6 % so predstavljali stroški amortizacije, preostanek 1 % pa ostali poslovni odhodki. Doseženi poslovni odhodki so znašali 88 % doseženega zneska teh odhodkov v preteklem letu.
- Znižanje poslovnih stroškov in odhodkov je predvsem rezultat znižanja stroškov dela, ki so se v letu 2022 znižali, sicer na račun delnega povečanja stroškov storitev ob prenosu dela zaposlenih, ki delajo za obe družbi, v odvisno družbo Sava Turizem, d.d.
- V Savi, d.d., je bilo na dan 31.12.2022 zaposlenih 5 sodelavcev, kar je bilo enako kot konec leta 2021.

Finančni izid po vrstah aktivnosti

v mio EUR					
	Finančni izid				
	2018	2019	2020	2021	2022
Dividende	1,2	2,1	0,0	0,0	2,0
Učinki pri prodaji finančnih naložb	2,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Oslabitve finančnih naložb	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Obresti	-1,0	-0,8	-2,8	-4,1	-4,5
Ostalo	0,3	1,3	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2,2	2,8	-2,8	-4,1	-2,5

Poslovni izid iz poslovanja

- Dosežen je bil **dobiček iz poslovanja** v višini 0,1 milijona evrov. V primerjavi z letom pred tem, ko je bila izkazana izguba, se je tako rezultat iz poslovanja izboljšal za 0,4 milijona evrov.
- Denarni tok iz poslovanja EBITDA je bil v letu 2022 0,1 milijona evrov, medtem ko je bil v letu 2021 negativen v višini -0,3 milijona evrov.

Finančni izid

- **Finančni izid** je bil negativen v višini 2,5 milijona evrov.
- *Finančni prihodki* so bili v letu 2022 realizirani v znesku 2,0 milijona evrov, saj je bilo spet mogoče izplačilo dividende od družbe Sava Turizem, d.d., pri čemer so dividende predstavljale edini pomemben vir finančnih prihodkov, ki jih je družba prejela v manjših zneskih še od nekaterih drugih finančnih naložb. V poslovnih letih 2019 in 2020 prihodka iz dividend od delnic Save Turizem d.d., družba ni imela, saj je Poslovna skupina Sava sledila določbam Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije Covid-19 in za omilitve njegovih posledic.
- *Finančne odhodke* v skupni višini 4,5 milijona evrov predstavljajo obresti na zavarovane finančne obveznosti, obračunane po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 8 % obresti, te pa so bile za 9 % višje od izkazanega zneska v preteklem letu. Povišanje odhodkov za obresti ima vzrok v gibanju EURIBOR-ja, ki je od julija 2022 dalje spet pozitiven in v porastu. Natečene obresti za obdobje od decembra 2019 do konca leta 2022 v plačilo zapadejo skupaj z glavniciami prejetih posojil dne 30.06.2023.

Poslovni izid iz izrednih dogodkov

- **Izid iz izrednih dogodkov** je bil pozitiven v višini 34 tisoč evrov.

Davek od dohodka

- Sava, d.d., za leto 2022 nima obračunane obveznosti za plačilo **davka od dohodka**. Družba v letu 2022 ni uveljavljala davčnih olajšav, saj je izkazala davčno izgubo v višini 0,6 milijona evrov. Družba ima na dan 31.12.2022 izkazano neizkoriščeno preostalo davčno izgubo v višini 391,3 milijona evrov.

Čisti poslovni izid

- **K čisti izgubi** v višini 2,4 milijona evrov je v celoti prispeval negativni neto finančni izid. Izid iz poslovanja (EBIT) je bil pozitiven v višini 0,1 milijona evrov.

Bilančna izguba

- **Bilančna izguba** je na dan 31.12.2022 znašala 2,4 milijona evrov in je bila v primerjavi s koncem preteklega leta nižja, saj je bila natečena izguba preteklih let vključno z izgubo za leto 2021 v celoti pokrita iz kapitalskih rezerv v letu 2022, in sicer v višini 25,2 milijona evrov.

4.4. Pojasnila bilance stanja za družbo Sava, d.d.

Bilančna vsota

- **Bilančna vsota** na dan 31.12.2022 v višini 108,7 milijona evrov je bila v primerjavi z bilančno vsoto na dan 31.12.2021 višja za 1,7 milijona evrov. Povečanje je izkazano predvsem pri denarnih sredstvih. Zmanjšale so se še naložbene nepremičnine in približno za enak znesek povečale kratkoročne poslovne terjatve. Drugih pomembnih sprememb v sestavi sredstev ni bilo.
- Med **sredstvi** Save, d.d., predstavlja najpomembnejši del 94,3 % finančna naložba v družbo Sava Turizem, d.d.
- Med viri sredstev so se povečale obveznosti za 4,1 milijone evrov, predvsem zaradi obračuna obresti na prejete kredite.
- V **sestavi virov sredstev** Save, d.d. je kapital udeležen s 43 %, delež pa se je glede na predhodno leto zmanjšal za eno odstotno točko. Finančne obveznosti skupaj z obrestmi pa predstavljajo 57 % vseh virov.

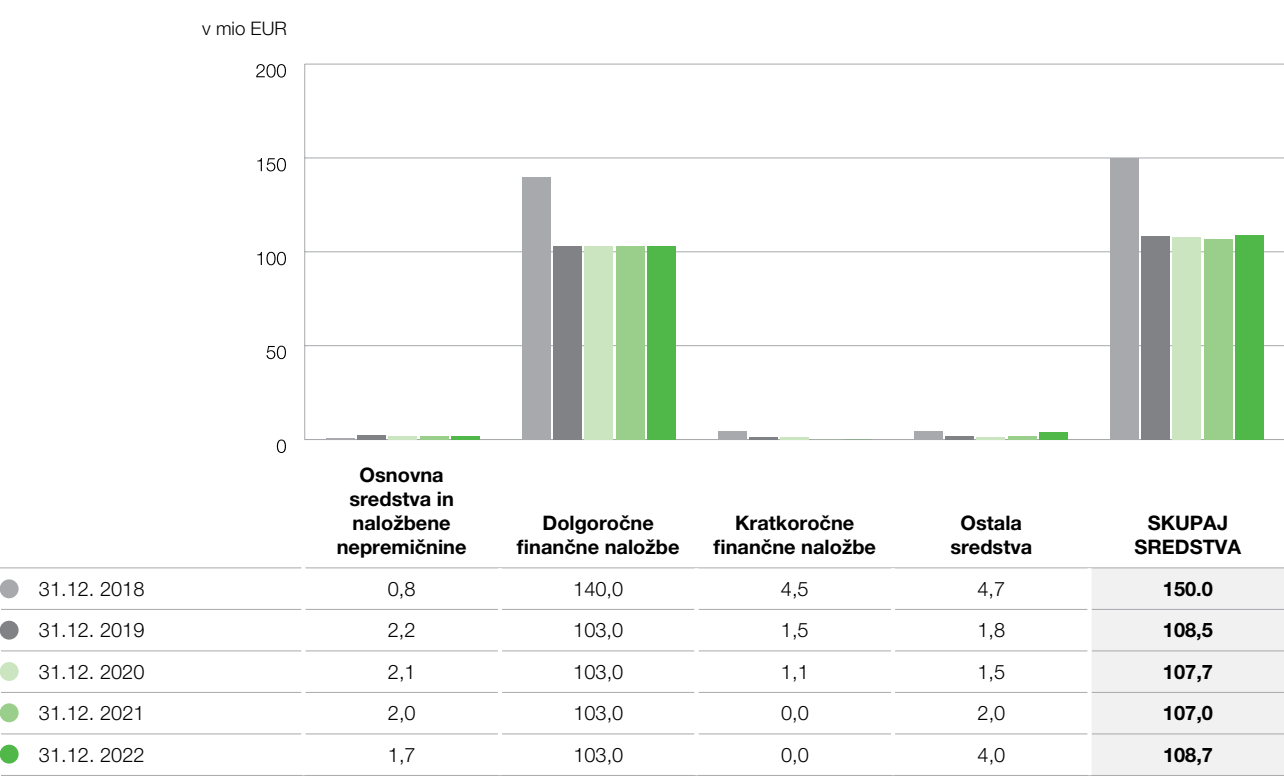
Sestava sredstev

- **Naložbe v osnovna sredstva in naložbene nepremičnine** znašajo 1,7 milijona evrov in so se v letu 2022 znižale za 0,3 milijona evrov. Večji del znižanja predstavlja prodaja nepremičnine Pokrajinski arhiv Maribor v višini 0,3 milijone evrov. Preostalo vrednost postavk sestavljata še dve naložbeni nepremičnini v višini 1,4 milijona evrov ter poslovni prostori in parkirišča v poslovnem najemu v višini 0,3 milijona evrov s pripadajočo lastno opremo družbe v minimalni vrednosti. Za eno od naložbenih nepremičnin poteka postopek prodaje.
- **Naložba v odvisno družbo** v višini 102,5 milijona evrov se v primerjavi s koncem preteklega leta vrednostno ni spremenila, predstavlja pa jo 53.904.804 delnic z oznako SHBR oziroma 95,47-odstotni delež v kapitalu odvisne družbe Sava Turizem, d.d. Za finančne obveznosti družbe je zastavljenih 48.219.025 delnic SHBR.

Za namen računovodskega poročanja predhodnega leta 2021 je bila finančna naložba v družbo Sava Turizem d.d. ovrednotena z uporabo metode diskontiranih denarnih tokov. Spodnja vrednost naložbe je bila ocenjena na 129,3 milijona evrov (2,40 evra/delnico), zgornja vrednost na 161,4 milijona evrov (2,99 evra/delnico) ter izračunana srednja vrednost v višini 144,3 milijona evrov (2,68 evra/delnico), kar je za 41,8 milijonov evrov višje od knjigovodsko izkazane vrednosti naložbe. Izvršen je bil test oslabiljenosti naložbe v družbo Sava Turizem d.d. na dan 31.12.2022, ki je podlaga za oceno, da je knjigovodska vrednost ustrezna, saj je odvisna družba v letu 2022 poslovala s čistim dobičkom v višini 6,6 milijonov evrov.

- Naložbe v **druge delnice in deleže** v višini 0,5 milijona evrov se v primerjavi s koncem preteklega leta vrednostno niso spremenile, v njihovi sestavi pa je največja naložba v 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., ki so zastavljene za finančne obveznosti družbe.
- **Kratkoročna sredstva in kratkoročne aktivne časovne razmejitve** v skupni višini 4,0 milijone evrov v pretežni meri predstavljajo denarna sredstva na poslovnih računih v Sloveniji ter kratkoročno dani depozit poslovni banki v skupni vrednosti 3,5 milijone evrov in kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini v višini 0,4 milijone evrov.

Sestava sredstev Save, d.d., od leta 2018 do leta 2022

Sestava virov sredstev

- **Kapital** Save, d.d., znaša 45,1 milijona evrov in je v primerjavi s koncem leta 2021 nižji za 2,4 milijona evrov. Sprememba je posledica izkazane čiste izgube poslovnega leta 2022.
- V letu 2022 je bila iz kapitalskih rezerv družbe pokrita tudi kumulativna izguba preteklih let v višini 25,2 milijona evrov.
- **Dolgoročne finančne obveznosti** znašajo 0,3 milijona evrov in se v celoti nanašajo na finančne obveznosti iz poslovnih najemov, ki zapadejo od vključno leta 2024 dalje.
- **Kratkoročne finančne obveznosti** znašajo 50,9 milijona evrov in se po vrednosti v letu 2022 niso spremenile. Na dan 31.12.2022 so sestavljene iz obveznosti do naslednjih upnikov:

- Slovenskega državnega holdinga, d.d., v višini 22,4 milijona evrov,
- Kapitalske družbe, d.d., v višini 28,4 milijona evrov,
- najemodajalcev (poslovni najemi) v višini 0,1 milijona evrov.

Kratkoročne finančne obveznosti do obeh finančnih upnikov so zavarovane z 48.219.025 delnicami Save Turizem, d.d., ter z 4.987 delnicami Pokojninske družbe A, d.d. Knjigovodska vrednost zastavljenih sredstev znaša 92,2 milijona evrov.

Potek reprogramiranja finančnih obveznosti:

Dne 07.09.2020 je Sava, d.d., z obstoječimi upniki podpisala Dodatek št. 2 k Pogodbi o reprogramu z dne 15.11.2019, v katerem je dogovorila podaljšanje roka zapadlosti finančnih obveznosti do 30.06.2021 ter obrestno mero v višini 6-mesečni EURIBOR + 8 % z veljavnostjo od vključno 01.09.2020 dalje.

Z Dodatkom št. 3, dodatkom št. 4 in Dodatkom št. 5 k Pogodbi o reprogramu so tedanji upniki Slovenski državni holding d.d., Kapitalska družba d.d., in York odložili rok zapadlosti finančnih obveznosti do 30.09.2022. Obrestna mera ni bila spremenjena.

Dne 15.9.2022 so bile obveznosti do upnika York v višini 6,0 milijona evrov prenesene na novega upnika Kapitalska družba d.d., istega dne pa so bile delnice družbe York, ki so predstavljale 43,226 % kapitala družbe, prenesene na novega lastnika SDH, d.d.

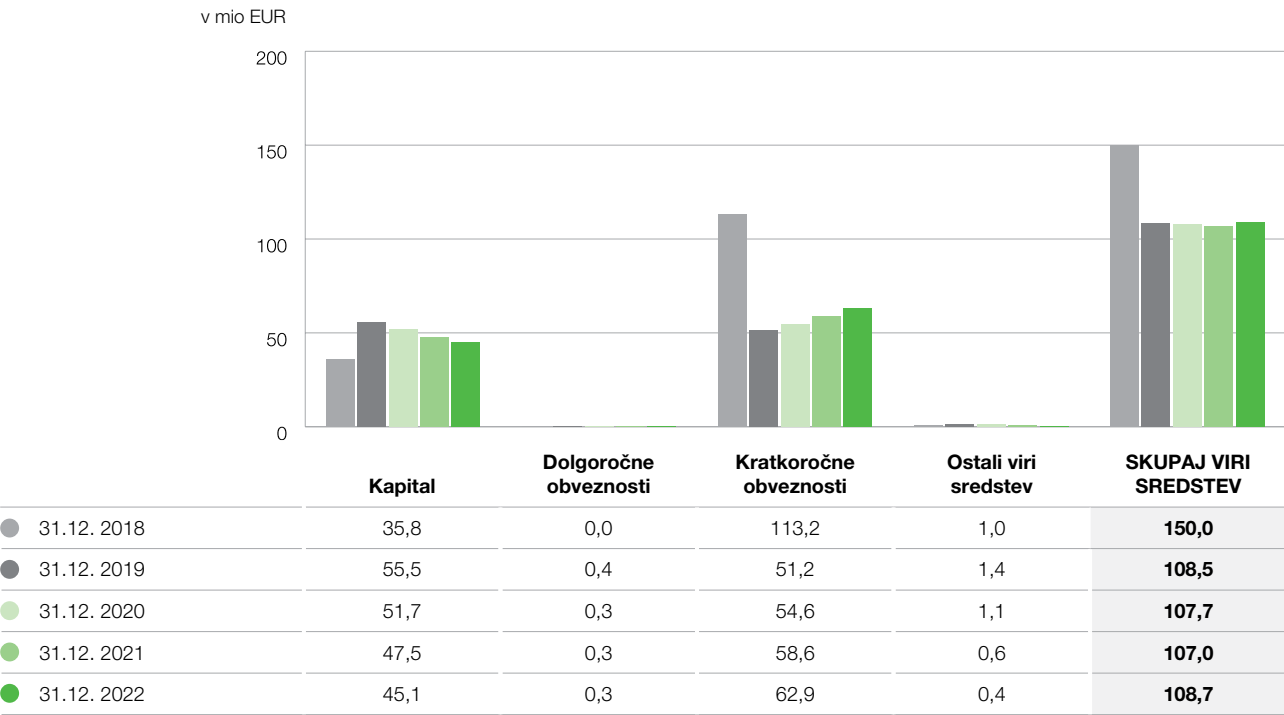
Družba je z obema sedanjima upnikoma, ki sta Kapitalska družba, d.d., in SDH, d.d., dne 29.09.2022 sklenila Dodatek št.6 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti iz glavnih posoji, obresti in nadomesil podaljšan do 30.6.2023, v veljavi pa je ostala obrestna mera 6-mesečni EURIBOR + 8 %. Do 30.6.2023 so bile z navedenimi dodatki zadržane aktivnosti v postopku prodaje delnic Sava Turizem, d.d.

- **Kratkoročne poslovne obveznosti** v višini 12,0 milijonov evrov so se v leu 2022 povečale za 4,3 milijona evrov, celotno povečanje je bilo zaradi obračunanih obresti za tekoče leto. Sestavljene so iz obveznosti za obresti na zavarovane finančne

obveznosti do upnikov za obdobje december 2019 – december 2022 ter iz obveznosti iz nadomestil za reprogram posojil v skupni višini 11,8 milijona evrov, iz obveznosti za stroške dela za mesec december 2022 in obveznosti do države za davke in prispevke ter DDV v višini 0,1 milijona evrov ter iz tekočih poslovnih obveznosti do drugih dobaviteljev v višini 0,1 milijona evrov.

- **Ostali viri sredstev** znašajo 0,6 milijona evrov, v pretežni meri pa jih sestavljajo kratkoročno vračunani stroški v višini 0,4 milijona evrov in dolgoročne obveznosti iz najemov v višini 0,2 milijona evrov.

Sestava virov sredstev Save, d.d., od leta 2018 do leta 2022

4.5. Zaposleni v družbi Sava, d.d.

V Savi, d.d., je bilo na dan 31.12.2022 zaposlenih 5 sodelavcev, njihovo število pa se v primerjavi s koncem predhodnega leta ni spremenilo. V letu 2022 je delovno razmerje sporazumno prenehalo enemu zaposlenemu in bila je na novo zaposlena ena sodelavka. V družbi Sava, d.d., je bilo v letu 2022 povprečno zaposlenih 4,67sodelavcev.

Izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31.12.2022

Stopnja izobrazbe	2022		2021	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
6. stopnja - višja strokovna izobrazba	1	1,00	1	1,67
7a. stopnja - visoka strokovna izobrazba	1	1,00	1	1,00
7b. stopnja - univerzitetna izobrazba	1	1,00	1	2,75
8. stopnja - magisterij	2	1,67	2	3,08
9. stopnja - doktorat	0	0	0	0
SKUPAJ	5	4,67	5	8,50

Struktura zaposlenih po spolu na dan 31.12.2022

Starost	2022		2021	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
31 - 40	2	1,67	1	2,08
41 - 50	1	1,00	2	3,17
51 - 60	1	1,00	1	2,25
nad 60	1	1,00	1	1,00
SKUPAJ	5	4,67	5	8,50

Struktura zaposlenih po spolu na dan 31.12.2022

Spol	2022		2021	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
Ženske	4	3,67	4	5,92
Moški	1	1,00	1	2,58
SKUPAJ	5	4,67	5	8,50

4.6. Predstavitev Poslovne skupine Sava

Poslovno skupino Sava je na dan 31.12.2022 sestavljalo 5 družb, in sicer obvladujoča družba Sava, d.d., tri odvisne družbe - hčere in vnukinje ter eno pridruženo podjetje. Med odvisnimi družbami v sestavi skupine Sava je daleč največja in najpomembnejša družba Sava Turizem, d.d., ki je tudi edina odvisna družba, poleg obvladujoče družbe Sava, d.d., vključena v konsolidirane izkaze Poslovne skupine Sava.

4.7. Pomembnejši kazalniki poslovanja Poslovne skupine Sava

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Finančni dolg (FD) – v mio EUR	106,4	126,0	135,0
Neto finančni dolg (NFD) – v mio EUR	61,1	77,8	103,5
EBITDA – v mio EUR	25,3	19,5	5,1
FD/EBITDA	4,2	6,5	26,4
NFD/EBITDA	2,4	4,0	20,2
Donosnost kapitala	5,8 %	2,0 %	-8,9 %
Knjigovodska vrednost delnice Sava, izračunana iz kapitala skupine Sava – v EUR	3,68	3,47	3,42

4.8. Uspešnost poslovanja Poslovne skupine Sava v letu 2022

Poslovna skupina Sava je dosegla **čiste prihodke od prodaje** v višini 106,6 milijona evrov (v letu 2021 70,1 milijona evrov). Čiste prihodke predhodnega leta smo tako presegli za 52 odstotkov. Med **drugimi poslovnimi prihodki**, ki so bili izkazani v višini 5,4 milijona evrov (lani 16,5 milijona evrov), je za 1,8 milijona evrov prihodkov iz naslova prodaje resorta Salinera in za 1,8 milijona evrov prejetih podpor v povezavi s subvencijami in z državnimi ukrepi (lani za 12,6 milijona evrov).

Poslovni odhodki so znašali 98,9 milijona evrov (v letu 2021 so bili 78,6 milijona evrov), njihova rast glede na predhodno leto pa je že drugič zapored zaostajala za rastjo prihodkov. Poslovni odhodki so tako zrasli za 26 odstotkov glede na leto 2021 in so prav tako za 26 odstotnih točk zaostajali za rastjo čistih prihodkov od prodaje. Predstavljali pa so 88 odstotkov v poslovnih prihodkih (v letu 2021 pa 91 odstotkov).

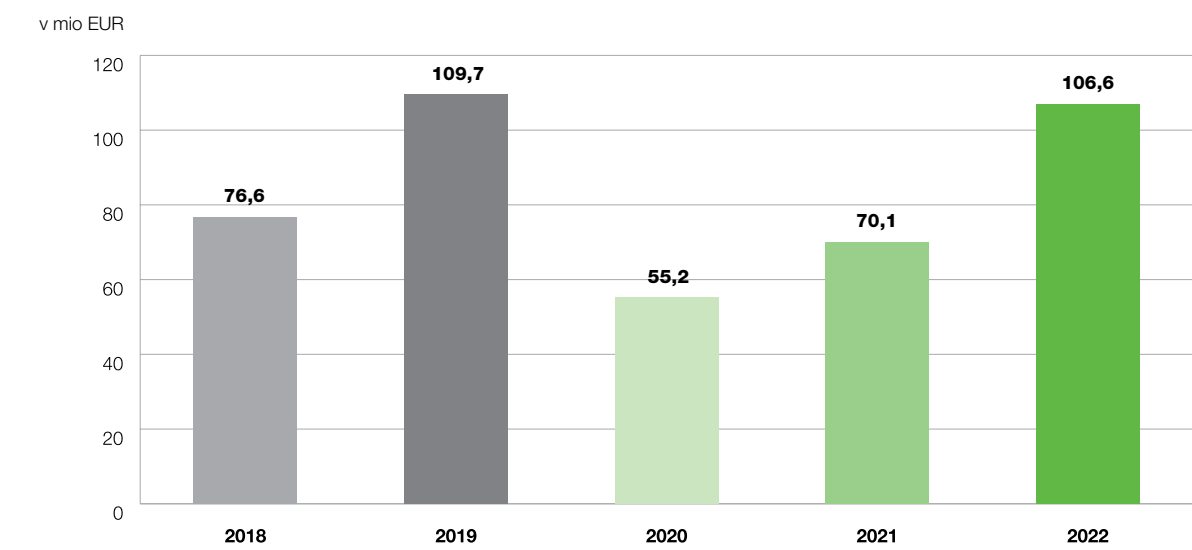
Dosežen je bil **dobiček iz poslovanja** v višini 13,1 milijona evrov (lani 8,0 milijona evrov) ter **čisti dobiček** v višini 6,3 milijona evrov (2,2 milijona evrov v letu 2021). K njegovi višini je poleg stroškovnih racionalizacij in doseženih sinergijskih učinkov v turistični dejavnosti pomembno prispevala rast cen in prodaja resorta Salinera.

Dobiček iz poslovanja, povečan za odpise vrednosti (EBITDA) je znašal 25,3 milijona evrov in je za 30 odstotkov presegel doseženega v predhodnem letu.

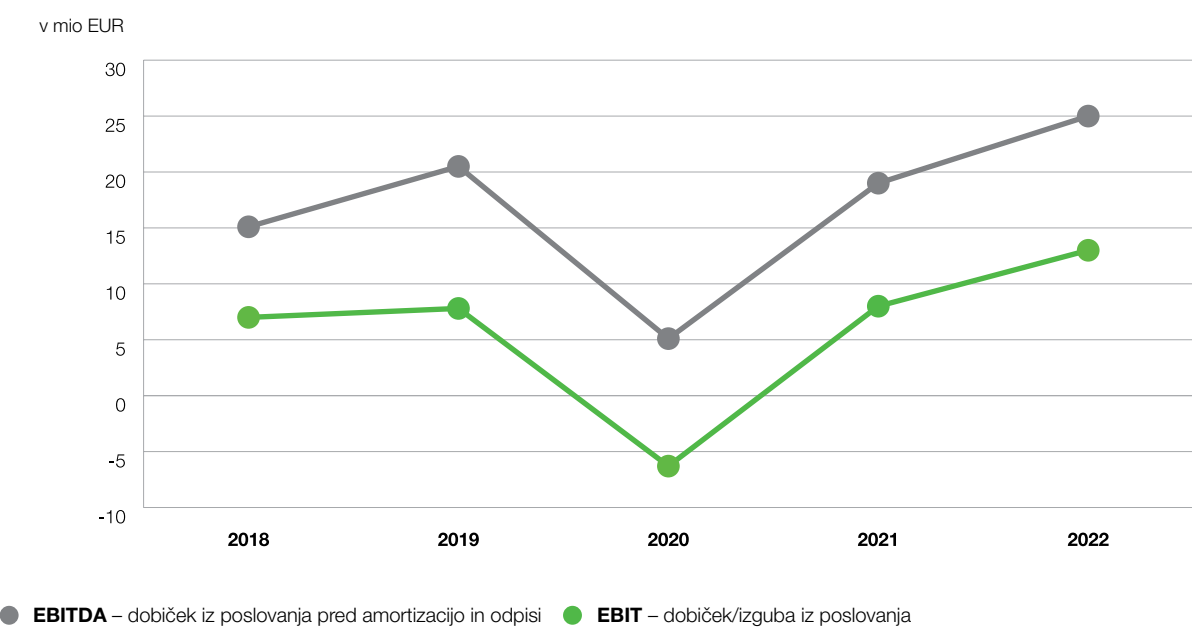
Dosežen **čisti dobiček** v višini 6,3 milijona evrov je bil sestavljen iz:

- čiste izgube družbe Save, d.d., v višini 2,4 milijona evrov, ki je v celoti posledica obresti iz finančnih obveznosti,
- čistega dobička družbe Sava Turizem, d.d. v višini 12,2 milijona evrov, k njegovi višini pa so poleg stroškovnih racionalizacij in doseženih sinergijskih učinkov v turistični dejavnosti prispevale tudi zvišane cene,
- 3,5 milijona evrov neto negativnih korekcij čistega dobička v postopku konsolidacije skupine Sava, ki se nanašajo na izločitev prejetih dividend Save, d.d. od Save Turizma in na izločitev dela dobička pri prodaji resorta Salinera, ki je bil v konsolidiranih računovodskih izkazih že predhodno priznan.

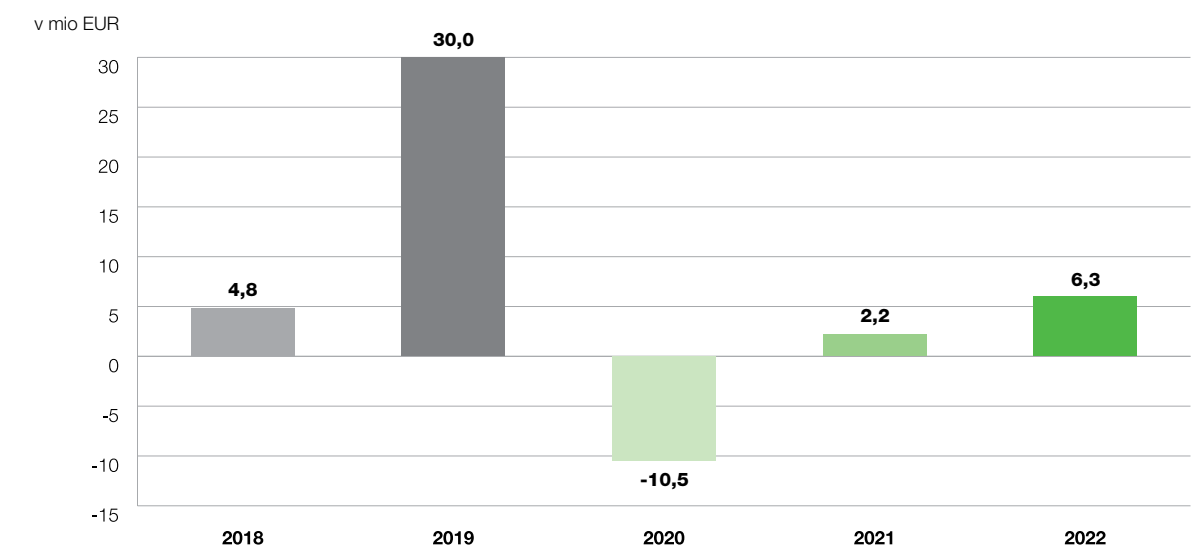
Prihodki od prodaje Poslovne skupine Sava od leta 2018 do leta 2022

EBITDA in EBIT v Poslovni skupini Sava od leta 2018 do leta 2022

Čisti dobiček / izguba v Poslovni skupini Sava od leta 2018 do leta 2022

4.9. Finančni položaj Poslovne skupine Sava ob zaključku leta 2022

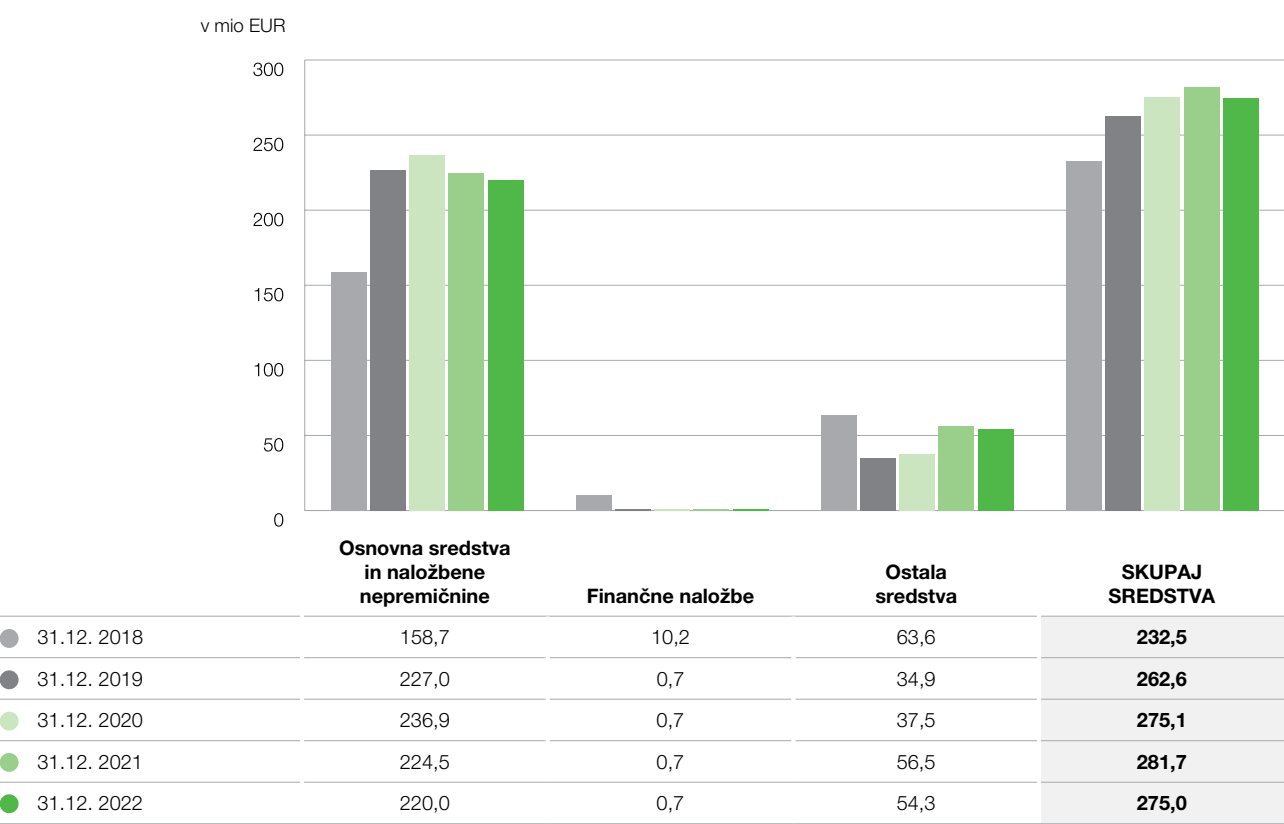
Bilančna vsota družb Poslovne skupine Sava je na dan 31.12.2022 znašala 275,0 milijona evrov (konec leta 2021 je znašala 281,6 milijona evrov) in je bila za 6,6 milijona evrov neto nižja kot konec leta 2021. Glavni razlog za znižanje je zmanjšanje finančne zadolženosti za 19,5 milijona evrov. Neto zmanjšanje bilančne vsote je nižje od zmanjšanja zadolženosti zaradi ustvarjenega dobička.

V strukturi sredstev skupine so nepremičnine, naprave in oprema ter naložbene nepremičnine predstavljale skupaj 80,7 odstotkov vseh sredstev, denarna sredstva in depoziti pri poslovnih bankah so predstavljali 16,5 odstotkov, ostala sredstva pa 2,8 odstotka.

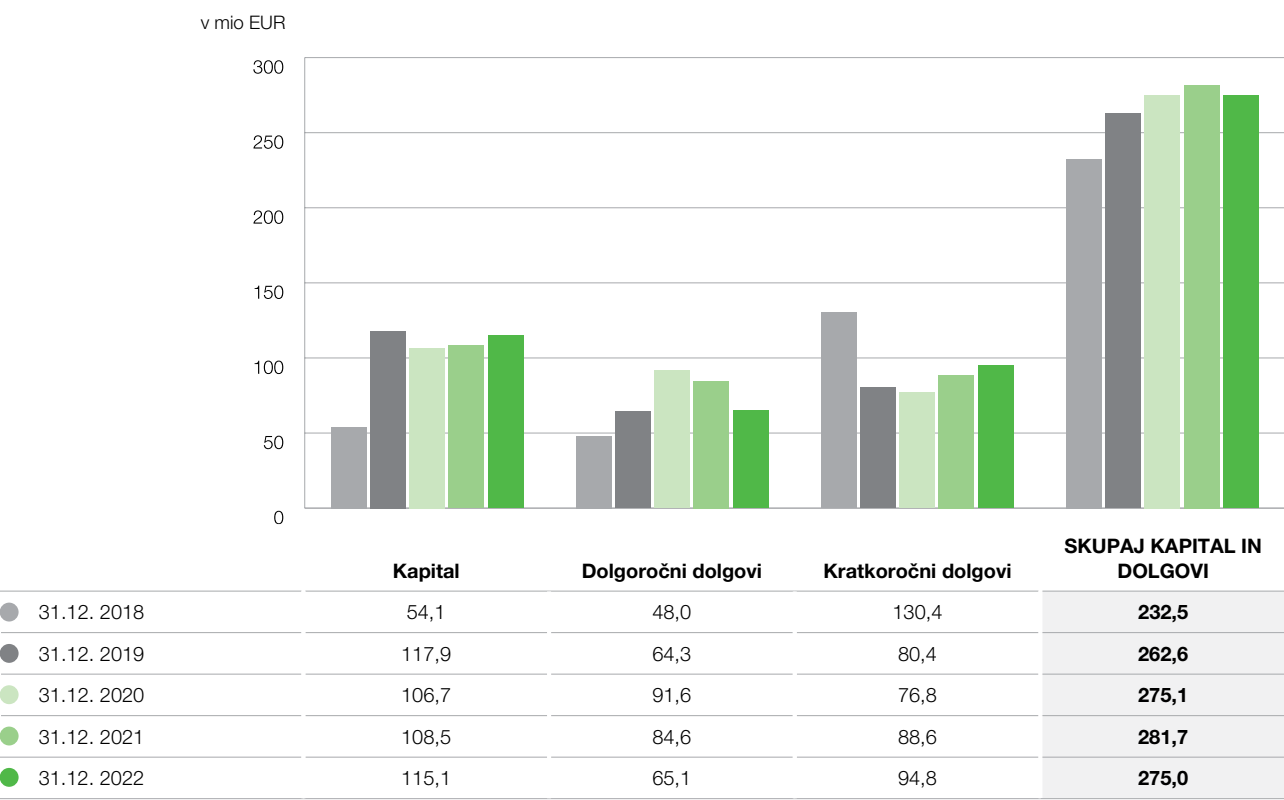
V strukturi virov sredstev skupine je bil kapital udeležen z 41,8 odstotki, dolgoročni dolžniški viri s 23,7 odstotki ter kratkoročni dolžniški viri s 34,5 odstotki. Delež kratkoročnih virov pri financiranju bilančne vsote se je povečal glede na leto 2021 za 3,1 odstotne točke. Finančni dolg predstavlja 38,7 odstotkov v bilančni vsoti, glede na leto 2021 pa se je njegova udeležba zmanjšala za 6 odstotnih točk.

V zadnjih petih letih je skupina za **investicije** namenila 65,8 milijonov evrov, od tega je bilo v letu 2022 porabljenih prek 9,2 milijonov evrov. Vlaganja so bila usmerjena v dvig standarda za goste in v izboljšanje ravni storitev, pa tudi v povečanje energetske učinkovitosti, ekoloških standardov in v izboljševanje delovnih pogojev za zaposlene ter povečanje storilnosti. Sredstva so bila namenjena tudi digitalizaciji in avtomatizaciji delovnih procesov tako v operativnih kot tudi v podpornih dejavnostih. Nadaljeval se je projekt prenove oblačnega podatkovnega skladišča, poročevalskega sistema in sistema informacijske podpore procesu načrtovanja.

Sestava sredstev Poslovne skupine Sava od leta 2018 do leta 2022

Sestava virov sredstev Poslovne skupine Sava od leta 2018 do leta 2022

4.10. Zaposleni v Poslovni skupini Sava

V Poslovni skupini Sava je bilo na dan 31.12.2022 **zaposlenih** 1.168 sodelavcev, kar je 14 več kot konec predhodnega leta. Povprečno število zaposlenih je bilo v letu 2022 1.117 sodelavcev, v enakem obdobju predhodnega leta pa 1.093 sodelavcev.

Izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31.12.2022

Stopnja izobrazbe	2022		2021	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
1. stopnja - nedokončana osnovna šola	5	5	6	6
2. stopnja - osnovna šola	123	122	127	124
3. stopnja - do 2 leti poklicnega izobraževanja	14	14	15	14
4. stopnja - najmanj 3 leta poklicnega izobraževanja	324	319	332	315
5. stopnja - srednja izobrazba	386	359	363	347
6. stopnja - višja strokovna izobrazba	92	86	91	83
7a. stopnja - visoka strokovna izobrazba	151	138	148	131
7b. stopnja - univerzitetna izobrazba	67	68	64	62
8. stopnja - magisterij	4	5	6	9
9. stopnja - doktorat	2	1	2	0
SKUPAJ	1.168	1.117	1.154	1.093

Starostna struktura zaposlenih na dan 31.12.2022

Starost	2022		2021	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
do 20 let	10	6	10	164
20 - 30	203	180	193	220
31 - 40	240	222	241	319
41 - 50	319	309	323	331
51 - 60	330	335	337	7
nad 60	66	66	50	51
SKUPAJ	1.168	1.117	1.154	1.093

Struktura zaposlenih po spolu na dan 31.12.2022

Spol	2022		2021	
	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih	Število zaposlenih	Povprečno število zaposlenih
Ženske	689	650	684	639
Moški	479	467	470	454
SKUPAJ	1.168	1.117	1.154	1.093

4.11. Poslovna uspešnost družbe Sava Turizem, d.d.

Leto 2022 je družbi Sava Turizem, d.d. prineslo težko pričakovano okrevanje gospodarstva in odprtje trgov po dvoletnem obdobju, zaznamovanem s pandemijo covid-19. Ta je bila sicer še prisotna, vendar v kombinaciji s strogimi zdravstvenimi in zaščitnimi ukrepi obvladovana. Optimističen pričetek leta so poslabšale geopolitične razmere, negotovosti in varnostnim vprašanjem so sledile dejanske gospodarske posledice, to pa so bile predvsem visoke cene energentov in nekaterih surovin, splošna inflacija, naraščanje obrestnih mer ter močan upad prihodov ruskih in ukrajinskih gostov, kar se nadaljuje tudi v letu 2023. Vračali pa so se najprej gostje iz bližnjih držav, vendar je bil še vedno močno zmanjšan pritok gostov iz daljnega vzhoda. Skoraj polovico zasedenosti so prispevali domači gostje, še posebej v prvi polovici leta zaradi državnih bonov za spodbujanje okrevanja turistične dejavnosti.

Kljub naštetim izzivom je bilo poslovno leto 2022 za družbo Sava Turizem, d.d. **najuspešnejše** doslej. Družba je prodajne aktivnosti stalno prilagajala spremenjenim razmeram, geopolitično tveganje pa omejevala z razprševanjem prisotnosti na različnih prodajnih trgih in segmentih. Prilagodljivost prodajne in cenovne politike je bila med primarnimi tržnimi sporočili, s prenavljanjem in drugimi vlaganji pa smo zagotavljali privlačnost kapacitet in produktov.

Družba Sava Turizem, d.d., je dosegla **čiste prihodke od prodaje** v višini 106,7 milijona evrov (70,1 milijona evrov v letu 2021), kar je 52 odstotkov več kot v predhodnem letu. Realizirane nočitve so za 41 odstotkov presegle lanskoletne nočitve, preostala razlika pa je bila posledica višjih iztrženih cen. Prodajni prihodki so v primerjavi s predhodnim letom porasli na vseh segmentih, razen na segmentu alotma in agencije, kjer je zaradi sprejemanja odločitev v zadnjem trenutku in zaradi večjega zaupanja gostov neposrednemu ponudniku namestitev že dalj časa opazen negativen trend.

Med **drugimi poslovnimi prihodki**, ki so bili izkazani v višini 6,6 milijona evrov, je za 3,4 milijona evrov prihodkov iz naslova prodaje resorta Salinera in za 1,8 milijona evrov prejetih podpor turistični dejavnosti, med drugim zaradi epidemije (v letu 2021 so te podpore predstavljale okrog tri četrtine postavke drugi prihodki).

Pri tem so se stroški materiala povečali za 62 odstotkov, stroški storitev za 49 odstotkov ter stroški dela za 15 odstotkov. Poleg rasti variabilnih stroškov iz naslova rasti prodaje je na celotno rast poslovnih odhodkov vplivala predvsem rast cen nekaterih vhodnih materialov in storitev, pa tudi povečanje števila zaposlenih in povečanje poprečne bruto plače.

Dosežen **dobiček iz poslovanja** je znašal 14,5 milijona evrov (leta 2021 je znašal 7,9 milijona evrov), dosežen čisti dobiček pa se je glede na predhodno leto podvojil in je znašal 12,2 milijona evrov (v letu 2021 je bil 6,1 milijona evrov).

Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) je znašal 26,4 milijona evrov (v letu 2021 je bil 19,5 milijona evrov) in je torej doseženega v predhodnem letu presegel za 36 odstotkov.

Kapital družbe v višini 176,7 milijona EUR (166,2 milijona evrov v letu 2021) je bil za 6 odstotkov višji v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta.

Finančna zadolženost družbe konec leta je znašala 55,3 milijona evrov (leto prej 74,8 milijona evrov). Za odplačila kreditov je družba porabila 74 odstotkov ustvarjenega denarnega toka iz poslovanja oziroma 19,5 milijona evrov. Kljub zelo negotovim razmeram je družba z zagotavljanjem ustreznih dolgoročnih in kratkoročnih virov redno poravnavała obveznosti in ima **likvidnostno rezervo** v višini 41,8 milijona evrov.

V zadnjih petih letih je bilo za **investicije** namenjenih 65,8 milijona evrov. Investicije so bile financirane iz tekočega denarnega toka in deloma z zmanjšanjem likvidnostnih rezerv, ki jih ima družba v obliki denarja in likvidnih depozitov ter danih kratkoročnih kreditov.

V družbi Sava Turizem, d.d. je bilo na dan 31.12.2022 **zaposlenih** 1.163 sodelavcev, kar je 14 več kot konec predhodnega leta. Povprečno število zaposlenih je bilo v letu 2022 skupaj 1.112, v enakem obdobju predhodnega leta pa 1.088 sodelavcev.

Družba se je leta 2022 soočala z izzivi pri zagotavljanju zadostnega števila usposobljenih sodelavcev na področju gostinstva, saj je zanimanja za delo v turizmu vedno manj. Te težave se srednjeročno razrešujejo z aktivnim sodelovanjem z izobraževalnimi inštitucijami v regiji, z usposabljanjem obstoječih in novih sodelavcev, z zaposlovanjem delavcev iz drugih držav ter z zagotavljanjem stimulativnega delovnega okolja in delovnih pogojev.

Družba Sava Turizem, d.d. bo nadaljevala s prodajnimi aktivnostmi na redefiniranih prioritetnih trgih, prav tako pa z intenzivnimi investicijskimi vlaganji. Strategija poslovanja za novo petletno obdobje bo grajena na novih produktih, na razvoju ter na uresničevanju finančnih in trajnostnih sinergij.

5. Trajnostni razvoj

Poslovna skupina Sava in odvisna družba z nosilno dejavnostjo Sava Turizem, d.d. se pri trajnostnem poročanju osredotočata na glavno dejavnost skupine, ki je turizem. V tem okviru je osrednja skrb posvečena dobremu počutju in zdravju gostov. Delamo zato, da goste navduši kvaliteta naših storitev in se radi vračajo k nam. Pomembno nam je, da doživetja gostom ponujamo v sožitju z okoljem ter prispevamo k trajnostnemu razvoju družbe in gospodarstva.

V nadaljevanju je predstavljeno trajnostno poročilo in kazalniki trajnostnega poslovanja, ki v glavnini temeljijo na aktivnostih odvisne družbe Sava Turizem d.d., kjer se izvaja glavna dejavnost skupine.

Osrednjo pozornost dajemo trem področjem družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja (ESG – Okolje/Environment, Družba/Social, Upravljanje/Governance):

Okoljski vidik: Družba si prizadeva za učinkovito rabo energije in izkoriščanje njenih obnovljivih virov, zmanjševanje porabe vode in izobraževanje gostov o njeni učinkoviti rabi. Negativni vpliv na okolje se zmanjšujejo tudi z ločevanjem odpadkov in zmanjševanjem organskih odpadkov v kuhinjah.

Družbeni vidik: Prizadevamo si za razvoj družbene skupnosti in lokalnega okolja, v katerem delujemo. Zaposlujemo ljudi iz lokalnega okolja, sodelujemo z lokalnimi dobavitelji in podpiramo dejavnosti lokalnih skupnosti. Skrbimo za uveljavljanje tradicije in predstavljamo gostom zgodovino okoliških krajev. Lokalno in tradicionalno vpletamo v ponudbo na način, ki izboljšuje počutje in zdravje gostov in zaposlenih ter spodbuja zdrav življenjski slog.

Vidik upravljanja: Skrbimo za pregledno in etično ravnanje na vseh ravneh poslovanja in z vsemi deležniki. Pri poslovanju spoštujemo človekove pravice. Trajnostni pristop je vgrajen v naši strategiji, ki je razvojno naravnana in prispeva k razvoju gospodarstva, kar se kaže v naši podpori razvoju avtohtonih produktov, ki jih vključujemo v ponudbo in s tem pomagamo pri razvoju lokalne skupnosti in krajev, kjer so naše kapacitete.

S prilagajanjem poslovanja trajnostnim zahtevam ravnamo gospodarno in odgovorno do naravnega in družbenega okolja. Prizadevamo si naše destinacije in okolje, v katerem delujemo, našim gostom predstaviti kot zelene in trajnostne, da se bodo zahvaljujoč avtentičnim izkušnjam vračali, enako kvaliteto pa bomo sposobni zagotavljati tudi naslednjim generacijam.

5.1. Okoljski vidik

Turizem je nerazdružljivo povezan z okoljem v katerem deluje. Povezanost ima za posledico vplive turizma na okolje in obratno. Okolje vpliva na turizem kot eden v paleti različnih dejavnikov razvoja, vpliv turizma na okolje pa je večji, ker ga obremenjuje, spreminja in prilagaja za svoje potrebe. Negativni učinki turizma so opazni predvsem na območjih množičnega turizma, ko se zaradi velikega števila turistov močno povečata poraba vode in količina odpadkov ter promet, ki onesnažuje ozračje, povečuje hrup, lahko povzroči erozijo tal in spreminja videz pokrajine.

Poslovna skupina Sava si prizadeva delovati tako, da čim manj obremenjujemo naravno okolje, spoštujemo zakonodajo in okoljevarstvene politike. Pri investicijah v objekte uporabljamo okolju prijazne materiale in naprave. Prizadevamo si za varčevanje z energijo in vodo v lastni dejavnosti kot tudi pri osveščanju gostov.

Poraba energentov

Energent	Enota	2022	2021	Indeks
Elektrika	MWh	32.498	24.524	133
Zemeljski plin	MWh	925	1.132	82
Daljinsko ogrevanje	MWh	16.591	14.542	114
Utekočinjen naftni plin	kg	540.610	296.280	182
Kurilno olje	l	244.851	172.778	142

Upravljanje z vodnimi viri

V namestitveni objektih in na kopališčih porabo vode redno spremljamo in nadzorujemo. Nižjo porabo vode dosegamo s spodbujanjem gostov in zaposlenih k racionalnemu ravnanju ter z rednim vzdrževanjem infrastrukture, kjer nadzorujemo tudi pretoke pitne vode zato, da morebitno povečanje hitro opazimo in ustrezno ukrepamo. Tudi na

Upravljanje z energenti

Energetsko učinkovitost objektov izboljšujemo s spremljanjem porabe energentov, prilagajanjem potrebam in vremenskim spremembam, vzdrževanjem energetske in vodne infrastrukture ter vlaganji v infrastrukturo in energetske prenovi objektov. V letu 2022 je bila za izboljšanje energetske učinkovitosti izvedena celovita prenova Vile Galeja, zamenjano je bilo deloma stavbno pohištvo v kopališču Term 3000, vgrajene varčne svetilke in avtomatski sistemi izklopa električnih porabnikov, ko gosta ni v sobi, postavljene toplotne črpalke in klima naprave, kupljena električna vozila itd.

Primarna vira energije za ogrevanje in hlajenje ter razsvetljavo, pa tudi v gostinski, kopališki, zdravstveni in wellness dejavnosti, sta električna energija in zemeljski plin, ki sta v letu 2022 sta predstavljala 72% stroškov energentov:

črpališčih morske vode imamo vzpostavljen nadzor nad porabo za potrebe kopališč. Redno izvajamo monitoring kakovosti kopalnih voda, enkrat letno pa tudi pregled odpadnih kopalnih voda.

Tudi poraba vode se je v letu 2022 dvignila glede na predhodno leto precej manj kot se je povečala prodaja števila bivalnih enot.

Poraba vode

Voda	enota	2022	2021	Indeks
Pitna voda	m³	563.769	446.918	126
Geotermalna voda	m³	1.405.566	1.142.310	123
Morska voda	m³	26.972	21.827	124

Ravnanje z odpadki

Organiziramo ločeno zbiranje odpadkov ter odvoz organskih odpadkov, masti in olj, vse v skladu z okoljskimi predpisi. V vseh kuhinjah so nameščeni lovilci olj, da olje ne pride v odpadne vode. Ponekod se uporabljajo dehidracijske naprave za izsuševanje bioloških odpadkov, večino mešanih komunalnih odpadkov pa hidravlično stisnemo, da se zmanjša količina odpadkov. Vodimo evidence deponirane količine odpadkov.

Količina odpadkov v letu 2022 se je sicer povečala glede na leto pred tem, vendar je indeks rasti nižji od rasti števila nočitev, ki znaša 141, kar kaže na povečano učinkovitost pri upravljanju z odpadki.

Ob zagotavljanju vseh higienskih standardov stremimo k čim manjši uporabi čistilnih sredstev in spodbujamo uporabo čistil, ki so manj obremenjujoča za okolje. Količino bazenske kemikalije (klor) optimiziramo z avtomatskim doziranjem pri pripravi bazenske kopalne vode.

Količina odpadkov

Odpadki	Enota	2022	2021	Indeks
Deponirani odpadki	Kg	728.434	545.450	134

5.2. Družbeni vidik

Zaposleni

Poslovna skupina Sava je največji delodajalec s področja turizma v Sloveniji. Ravnanje s kadri je temelj dobrega poslovanja skupine, saj je razvoj in dobre rezultate mogoče dosegati le z zadovoljnimi, motiviranimi in zavzetimi zaposlenimi. Prizadevamo si omogočiti zaposlenim, da izkoristijo svoje potencialne. Spoštujemo predpise na področju delovnega prava ter varstva in zdravja pri delu. Imamo ničelno toleranco do kakršnega koli nasilja in diskriminacije. Naša vrednota je spoštljivo ravnanje in komuniciranje na delovnem mestu ter s poslovnimi

partnerji. Redno se sestajamo z reprezentativnimi organi zaposlenih in vzdržujemo konstruktiven socialni dialog. Najpomembnejša organa sta svet delavcev v družbi Sava Turizem, d.d. in zbor zaposlenih v Sava, d.d.

Število in struktura zaposlenih

Konec leta 2022 je bilo v Poslovni skupini Sava 1.168 zaposlenih, kar je 1,2 % več kot ob koncu predhodnega leta.

Povprečna starost zaposlenih v družbi znaša 43,5 leta.

Najmanj 4. ali nižjo stopnjo izobrazbe ima 40 % zaposlenih, 27 % zaposlenih pa ima 6. ali višjo stopnjo izobrazbe.

Struktura zaposlenih po spolu

Spol	31.12.2022		31.12.2021	
	Število	Delež	Število	Delež
Ženske	480	41 %	471	41 %
Moški	688	59 %	683	59 %
SKUPAJ	1.168	100 %	1.154	100 %

Struktura zaposlenih po starosti

Starost	31.12.2022		31.12.2021	
	Število	Delež	Število	Delež
do 20 let	3	0%	10	1%
21-30	211	18%	194	17%
31-40	239	20%	242	21%
41-50	318	27%	321	28%
51-60	330	28%	336	29%
nad 60	67	6%	51	4%
Skupaj	1.168	100%	1.154	100%

Struktura zaposlenih po izobrazbi

Stopnja izobrazbe	31.12.2022		31.12.2021	
	Število	Delež	Število	Delež
1. - nedokončana osnovna šola	5	0%	6	1 %
2. - osnovna šola	122	10%	127	11 %
3. - do 2 leti poklicnega izobraževanja	15	1%	15	1 %
4. - najmanj 3 leta poklicnega izobraževanja	324	28%	332	29 %
5. - srednja izobrazba	385	33%	363	32 %
6. - višja strokovna izobrazba	93	8%	90	8 %
7a. - visoka strokovna izobrazba	150	13%	148	13 %
7b. - univerzitetna izobrazba	68	6%	66	5 %
8. - magisterij	4	0%	5	0 %
9. - doktorat	2	0%	2	0 %
Skupaj	1.168	100%	1.154	100 %

Fluktuacija zaposlenih in bolniška odsotnost

Fluktuacija zaposlenih v skupini je visoka, predvsem zaradi pomanjkanja kadra v različnih profilih v gostinski dejavnosti, strežbi in v drugih storitvah. V letu 2022 se je v skupini upokojilo ali sporazumno odšlo 236 delavcev, na novo pa se jih je zaposlilo 251. Da bi umirili fluktuacijo smo dvignili plače nad minimalno raven za zaposlene na ključnih delovnih mestih (receptorji, kuharji, natakarji, vzdrževalci,...), ob tem pa smo popravili plače tudi ostalim, da smo ohranili plačna razmerja. Dodatna sredstva namenjamo nagrajevanju najbolj zavzetih zaposlenih.

Z namenom zagotavljanja ustreznega obsega in strukture usposobljene delovne sile smo se v letu 2022 udeležili različnih sejmov doma in v tujini, sodelovali smo z Zavodom za zaposlovanje in več kadrovskimi agencijami, pričeli pa smo tudi z zaposlovanjem delavcev iz Egipta in Indije, ki so se izkazali kot vestni sodelavci.

Delež bolniške odsotnosti je v letu 2022 znašal 8,32% in se je v primerjavi s predhodnim letom nekoliko povečal, predvsem bolniški stalež nad 30 dni. Povečanje pripisujemo vplivu Covid-19 v delu leta 2021, ko je bil velik del zaposlenih doma oziroma na čakanju na delo, zato je bilo bolniškega staleža manj.

Fluktuacija zaposlenih

Kazalniki	2022	2021
Prihodi	252	213
Odhodi	236	191
Povprečno število zaposlenih	1.162	1.133
Stopnja fluktuacije (%)	20%	17%

Delež bolniške odsotnosti

Delež bolniške odsotnosti	2022	2021
do 30 dni	2,70%	2,08%
nad 30 dni	5,62%	3,95%
Skupaj	8,32%	6,03%

Usposabljanje in izobraževanje

Zavedamo se, da usposobljen in motiviran kader predstavlja strateško bogastvo naše skupine in je nujno potreben za uresničevanje razvojnih načrtov družbe. Spodbuja vseživljenjsko izobraževanje in delavce sistematično vključujemo v usposabljanja, s katerimi želimo zagotoviti trajnost delovanja in rasti v prihodnosti. Uspešni in zadovoljni zaposleni so tisti, ki pripomorejo k pozitivnim izkušnjam in dobremu počutju gostov, ki se zato vračajo. Stroški usposabljanja in izobraževanja so v letu 2022 skupno znašali 138 tisoč EUR, kar je v povprečju 119 EUR na zaposlenega, medtem ko so v letu 2021 znašali skupno 133 tisoč EUR oziroma v povprečju 114 EUR na zaposlenega.

Ključna usposabljanja v letu 2022 so bila izpeljana pri Kompetenčnem centru za trajnostni turizem II 2019 2022 (KOC Turizem 2). Partnerstvo v okviru KOC Turizem 2 teče v sodelovanju z Zavodom SEIC Ptuj, ki se posveča treningu za kadre v turizmu. Gostinski in hotelski kader je sodeloval pri treh večjih delavnicah o komunikaciji z gosti in motivaciji na delovnem mest. Zaposleni v zdravstvenih in zdraviliških storitvah so se udeležili več izobraževanj. Direktorji sektorjev so imeli izobraževanje o poznavanju sebe in drugih, ki izboljšuje komunikacijo. Prisotni smo bili tudi na konferenci Združenja hotelirjev Slovenije in na tradicionalnem letnem dogodku s področja gostinstva in turizma – Gostinsko turistični zbor Slovenije.

Varnost in zdravje pri delu

Tudi v letu 2022 smo posvečali veliko pozornosti ukrepom preprečevanja širjenja okužbe s covid 19 in drugih okužb. S Higieniskim Standardom Plus v vseh procesih in osveščanjem ter nadziranjem ravnanj zaposlenih nam je uspelo zagotoviti nemoteno delovanje procesov in poslovanje tudi v obdobjih visoke obolevnosti.

Opravljen so bila vsa načrtovana periodična usposabljanja s področja varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti za zaposlene. Na vseh destinacijah so bile izvedene vaje evakuacije. Za vse zaposlene v službi vzdrževanja in na kopališčih smo izvedli dodatno usposabljanje iz varnega dela v klornih postajah in na bazenskih strojnicah, kjer so zaposleni osvežili pravila ravnanja z nevarnimi kemikalijami ter pravila ravnanja v primeru nesreče.

Na vseh destinacijah in v vseh bazenskih strojnicah smo izvedli varnostni pregled bazenske tehnike in preverili stanje pri odpravljanju ugotovljenih neskladij.

Z izvajanjem rednih kontrol v procesih, izobraževanjem in usposabljanjem osebja ter raziskovanjem vzrokov za vse prijavljene nezgode gostov, hitrim poročanjem in ukrepanjem v primeru odstopanja, pa uspešno zmanjšujemo število nezgod pri gostih na vseh lokacijah.

K večji varnosti in zdravju pri delu pripomorejo tudi investicije v digitalizacijo poslovanja. V letu 2021 smo začeli, v letu 2022 pa nadaljevali robotizacijo nekaterih poslovnih procesov. Tako na skoraj vseh destinacijah že delujejo avtomatizirani terminali za pomoč pri strežbi, zato je strežno osebje razbremenjeno nošenja inventarja in se lahko v večji meri posvečajo gostom, saj se je dnevno prehojena pot osebja skrajšala približno za polovico. Vpeljali smo tudi čistilne robote za redno dnevno čiščenje večjih odprtih površin kot so avle in recepcije ter robote za sobno strežbo.

Sistem kakovosti in razvoj poslovnih procesov

Sistem vodenja kakovosti temelji na skladnosti z zahtevami standarda ISO 9001:2015, internimi pravili/standardi, zakonodajnimi zahtevami ter izpolnjevanjem posebnih zahtev odjemalcev. Odkrivanje priložnosti za izboljšanje sistema vodenja kakovosti, zmanjšanje tveganj in odpravo nedoslednosti in neskladnosti v sistemu vodenja kakovosti obravnavamo z analizo temeljnih vzrokov za nastanek nedoslednosti in neskladnosti ter pripravo in izvajanjem načrtov korektivnih in preventivnih ukrepov za preprečevanje pojava nedoslednosti in neskladnosti v bodoče.

V letu 2022 so potekale notranje presoje in notranji kontrolni pregledi (po kriterijih kakovosti storitev in varnosti živil ter naročanja in prevzema živil), ki so ugotavljale:

- ali se predpisane zahteve in postopki upoštevajo v praksi, glede na dokumentacijo in standarde;
- ali uveden sistem kakovosti učinkovito podpira doseganje poslovnih ciljev;
- ali je tehnično in higiensko stanje ustrezno ter sta zagotovljeni urejenost in varnost;
- ali se uvedeni ukrepi ustrezno izvajajo in so učinkoviti;
- kje in kako je mogoče izboljšati sistem in kakovost storitev.

Razvijamo sistem vodenja kakovosti in zagotavlja učinkovito rabo virov, hkrati pa dopuščamo možnosti za izboljšave procesov, ki so prilagojeni poslovni skupini. Uprava pravočasno sprejema odločitve za spremembe in inovacije. Skrbniki procesov s proaktivnim vodenjem dosegajo zastavljene kakovostne cilje. Zaposleni po posameznih procesih so ustrezno usposobljeni za naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo. Vodje se zavedajo pomembnosti nenehnega izboljševanja in k temu usmerjajo svoje zaposlene. Zahteve sistema vodenja kakovosti so osnova za izobraževanje novo zaposlenih sodelavcev in so predmet stalnega preverjanja in posodabljanja.

Maja 2022 smo s pozitivno oceno prestali zunanjo presojo sistema vodenja kakovosti po standardu ISO 9001:2015, ki jo je izvedel Slovenski inštitut za kakovost. Presojali so temeljne procese na destinacijah Zdravilišče Radenci in Terme 3000 ter podporne procese - marketing, področje kadrov, nabavo, tehnično dejavnost in službo kakovosti.

V zdravstveni dejavnosti Zdravilišča Radenci je bila meseca aprila 2022 izvedena presoja po mednarodnem akreditacijskem standardu za zdravstvene organizacije AACI.

Zagotavljamo skladnost sistema vodenja varnosti živil (sistema HACCP) z zakonodajnimi zahtevami in interno dokumentacijo, stalno spremljamo zakonodajo in jo uvajamo v procese. To dokazujejo rezultati izvedenih notranjih nadzorov prehranskih obratov in rezultati zunanjih pregledov inšpektorjev Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter izvedenih mikrobioloških analiz živil, pitne vode in brisov za snaznost. Zaposleni v stiku z živilom so bili ustrezno usposobljeni za varnost živil in preprečevanje okužb. Sistem vodenja varnosti živil je ustrezno dokumentiran, vodijo se zapisi, ki zagotavljajo dokazila za učinkovitost.

Sodelovanje z lokalnim okoljem

Poslovna skupina Sava deluje na večjem številu ključnih turističnih področjih in destinacij, kjer je del lokalne skupnosti in družbenega okolja. Zaposluje ljudi iz okoliških krajev in z razvojem lokalne tradicije in produktov prispevamo k razvoju družbene skupnosti in krajev.

Razvoj lokalnih produktov

K sodelovanju vabimo male lokalne obrtnike, kmete, podjetja in lokalne ponudnike kulinarike. Z njimi sodelujemo na naših destinacijah v obliki tržnic in razstav, naše goste pa vabimo k obisku lokalnih posebnosti in znamenitosti.

Podpora lokalnemu okolju

Lokalno okolje podpiramo z donacijami in sponzorstvi. Prek Zveze prijateljev mladine Moste-Polje pomagamo otrokom in družinam, ki pomoč potrebujejo. Vsako poletje omogočimo družinam v tiski počitnice na naših destinacijah in organiziramo enodnevne izlete v naša kopališča. Kopanje in druge storitve omogočamo tudi različnim društvom in prostovoljnim organizacijam iz lokalnih okolij, kjer delujemo.

5.3. Vidik upravljanja

Odgovorno poslovanje

Poslovna skupina zagotavlja varno, prijetno in spodbudno delovno okolje svojim zaposlenim s skladu z zakonskimi in etičnimi načeli ter jih tudi spodbuja k aktivnemu

izobraževanju in napredku. Hčerinska družba Sava Turizem je na področju spoštovanja pravic in osebne integritete zaposlenih sprejela zavezujoč Etični kodeks, s katerim so zaposleni seznanjeni ob nastopu dela. Družba Sava Turizem d.d. je sprejela tudi Pravilnik o prepovedi nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu, ki varuje zaposlene pred neustreznimi ravnanji nadrejenih in sodelavcev ter zagotavlja posameznikom delo v varnem, sprejemajočem in spodbudnem okolju ter skrbi za zaščito posameznika in njegove osebne integritete. Obe družbi skupine imata tudi Pravilnik o varovanju poslovne skrivnosti, ki ne posega le v področje varnosti podatkov o poslovanju družbe, temveč varuje tudi osebne podatke zaposlenih.

Prav tako se trudimo zagotavljati svojim gostom prijetno, pa tudi varno in za raznolikost odprto okolje. Za varovanje osebnih podatkov vseh, ki kakorkoli sodelujejo s skupino, ter gostov na destinacijah, je poskrbljeno v skladu z zakonom na vseh ravneh delovanja skupine.

Politika upravljanja skupine je usmerjena v vodenje v skladu z zakoni in smernicami v dejavnosti, še posebej pa v ekonomičnost poslovanja, doseganje poslovne uspešnosti, zagotavljanja konkurenčnosti na trgu in celovito varovanje interesov družb v skupini.

Pomembna pozornost upravljanja družb skupine je posvečena tudi področju upravljanju tveganj. V letu 2022 je ključna družba skupine Sava Turizem, d.d. v tem smislu sprejela varnostno politiko in politiko upravljanja tveganj, ki se osredotočata na zagotavljanje nemotenega poslovanja v različnih stresnih okoliščinah. Izvedeno je bilo tudi izobraževanje o problematiki reševanja nasprotja interesov.

Odgovornost do dobaviteljev

Pri poslovanju z dobavitelji gradimo korektne medsebojne odnose, vzpostavljamo strateška partnerstva in skrbimo za izgradnjo in ohranjanje medsebojnega zaupanja. S ključnimi dobavitelji se trudimo za dolgoročno in uspešno sodelovanje v smeri nadaljnje rasti in razvoja. Odgovornost zaposlenih je, da s svojim ravnanjem, komuniciranjem in načinom vodenja posla ohranjajo dobro ime družb v skupini.

Izbor novih poslovnih partnerjev temelji na transparentnih postopkih, ki se dokumentirajo in vključujejo večje število zaposlenih iz različnih področij, da se daje osrednja pozornosti kvaliteti, pa tudi obvladuje morebitno korupcijsko tveganje. Poudarek kvaliteti zagotavljamo tako, da se nov dobavitelj lahko uvede šele po potrditvi ustrezne kvalitete ponujenih izdelkov ali storitev, v postopek potrjevanja pa so vključene različne ravni s področja naročnika, nabave in uprave. Tudi tekom kasnejšega sodelovanja Služba nabave in pooblaščenec sistema kakovosti opravlja redno presojo dobaviteljev. Namen presoj je predvsem skladnost z zakonodajo

na področju zagotavljanja varnosti živil in materialov, ki prihajajo v stik z živili. Opravljamo tudi letno ocenjevanje najpomembnejših dobaviteljev in izvajalcev storitev, o doseženi oceni pa dobavitelje tudi obvestimo.

Odgovornost do gostov

Zaupanje in zadovoljstvo naših gostov je v naši dejavnosti najpomembnejši dejavnik uspeha pri poslovanju. Odgovornost do gostov izkazujemo s celovitim upravljanjem procesov v cilju zadovoljstva gostov, ki vključuje različne načine upravljanja naših hotelskih in drugih destinacij za udobje, dobro počutje, zadovoljstvo in navdušenje gostov, pri kateri ima trajnostno poslovanje osrednje mesto. Sistem upravljanja je vzpostavljen s ciljem, da omogoča takojšnjo reakcijo na želje ali odzive gostov, kar vidimo kot pomembno osnovo za izboljšanje naše ponudbe in storitev. Skrb za goste je v domeni posamezne destinacije, ki pomeni posamezno letovišče ali nastanitveno oz. gostinsko zmogljivost.

Zadovoljstvo gostov tudi stalno spremljamo in merimo. Pri tem se poslužujemo različnih načinov zbiranja informacij in različnih virov npr. spletni portali za komentarje nastanitve, pisni odzivi gostov, ustni odzivi gostov, ankete zadovoljstva v nastanitvah in drugo. Vse vire spremljamo tako v realnem času z namenom takojšnjega ukrepanja na odzive gostov, kot tudi na mesečnem in letnem nivoju, kjer lahko primerjamo poleg splošnega zadovoljstva gostov tudi napredovanje posamezne nastanitve npr. po oceni na spletnih portalih, številu pritožb.

Družbeno odgovorni izdelki in storitve

Razvoj in ponudba naših produktov izhaja iz ciljev trajnostnega razvoja: Agenda 2030, ki jih je leta 2015 sprejelo 193 držav članic Združenih narodov. Ti nas spodbujajo k pogumnim in preobrazbenim korakom, ki so nujno potrebni, da svet spremenimo in preusmerimo na trajnostno pot.

- V poslovni skupini Sava ciljem trajnostnega razvoja sledimo s:
- spoštovanjem izjemnih naravnih danosti,
 - skrbjo za zdrave vode z dokazanimi učinki,
 - skrbjo za zdravje in dobro počutje obiskovalcev (gostov),
 - ohranjanjem čistega in zdravega okolja,
 - skrbjo za zadovoljne in odgovorne zaposlene,
 - inovativnimi programi zelenih doživetij,
 - inovativnostjo v infrastrukturi in v programih zdravja ter dobrega počutja,
 - znanjem in ozaveščenostjo,
 - povezanostjo z lokalnim okoljem,
 - spoštovanjem lokalnega okolja, tradicije in zgodovine,
 - skrbjo za zelene in zdrave lokalne skupnosti na naših destinacijah
 - vračanjem k naravi.

Našo zavezo k trajnostnemu poslovanju potrjujemo s trajnostnimi certifikati, s katerimi se ponašajo številni naši hoteli:

- EU Marjetica in Green Accomodation – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije:***
- Sava Hoteli Bled - Hotel Savica Garni
- Green Key – Zeleni ključ in Green Accomodation – Zeleni ponudniki namestitev Slovenije:***
- Sava Hoteli Bled - Hotel Park, Rikli Balance Hotel
 - St. Bernardin resort Portorož - Hotel Histriion
 - Terme 3000 – Moravske Toplice - Hotel Livada Prestige
 - Zdravilišče Radenci - Hotel Radin
 - Terme Ptuj - Grand Hotel Primus
- Green Key – Zeleni ključ in Green Accomodation in Green Cousine – Zelena kulinarika Slovenije:***
- Sava Hoteli Bled - Kavarna Park

6. Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava, d.d. in Poslovno skupino Sava za leto 2022

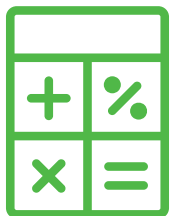
Uprava Save, d.d., je seznanjena z vsebino letnega poročila družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2022. Z njo se strinja in to potrjuje s svojim podpisom.

Ljubljana, 04.04.2023

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave družbe Sava, d.d.

1.	Računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava, d.d.	58
1.1.	Računovodski izkazi za družbo Sava, d.d.	58
1.2.	Pojasnila k računovodskim izkazom za družbo Sava, d.d.	64
1.3.	Izjava Uprave za Savo, d.d.	93
1.4.	Poročilo neodvisnega revizorja za družbo Sava, d.d.	94

2.	Računovodski izkazi s pojasnili za Poslovno skupino Sava	98
2.1.	Konsolidirani računovodski izkazi Poslovne skupine Sava	98
2.2.	Sestava Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2022 ter podatki o poslovanju odvisnih družb v letu 2022	104
2.3.	Pojasnila k računovodskim izkazom Poslovne skupine Sava v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU	105
2.4.	Izjava upravnega odbora za Poslovno skupino Sava	147
2.5.	Poročilo neodvisnega revizorja za Poslovno skupino Sava	148

1. Računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava, d.d., v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi

1.1. Računovodski izkazi za družbo Sava, d.d.

Bilanca stanja za družbo Sava, d.d., na dan 31.12.2022

v 000 EUR			
	Pojasnila	31.12.2022	31.12.2021
SREDSTVA			
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA	104.675	105.007
I.	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	3
	1. Dolgoročne premoženjske pravice	0	3
II.	OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	315	385
	1. Zemljišča in zgradbe	257	322
	b) Zgradbe	257	322
	3. Druge naprave in oprema	58	63
III.	NALOŽBENE NEPREMIČNINE	1.349	1.608
	2. Dane v najem drugim družbam	0	0
	3. Niso dane v najem	1.349	1.608
IV.	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	103.011	103.011
	1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	103.011	103.011
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini	102.462	102.462
	c) Druge delnice in deleži	549	549
V.	DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE	0	0
VI.	ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK	0	0
B.	KRA TKOROČNA SREDSTVA	3.938	1.998
I.	SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO	0	0
II.	ZALOGE	0	0
III.	KRA TKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	0	0
	2. Kra tkoročna posojila	0	0
	b) Kra tkoročna posojila drugim	0	0
IV.	KRA TKOROČNE POSLOVNE TERJATVE	406	36
	1. Kra tkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	393	0
	2. Kra tkoročne poslovne terjatve do kupcev	1	1
	3. Kra tkoročne poslovne terjatve do drugih	12	35
V.	DENARNA SREDSTVA	3.532	1.962
	1. Denarna sredstva v blagajni in na računih	2.432	862
	2. Kra tkoročni depoziti	1.100	1.100
	c) Kra tkoročni depoziti pri drugih	1.100	1.100
C.	KRA TKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	41	40
SREDSTVA SKUPAJ		108.654	107.045

v 000 EUR			
	Pojasnila	31.12.2022	31.12.2021
OBVEZNOSTI			
A.	KAPITAL	45.058	47.505
I.	VPOKLICANI KAPITAL	29.083	29.083
	1. Osnovni kapital	29.083	29.083
II.	KAPITALSKE REZERVE	18.199	43.357
III.	REZERVE IZ DOBIČKA	0	0
IV.	REVALORIZACIJSKE REZERVE	0	0
V.	REZERVE, NASTALE ZARADI VREDNOTENJA PO POŠTENI VREDNOSTI	223	223
	– iz naslova dolgoročnih finančnih naložb	223	223
VI.	PRENESENI ČISTI POSLOVNI IZID	0	-21.015
VII.	ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	-2.447	-4.143
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	22	35
	1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	266	322
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	214	270
I.	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	214	270
	4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	0
II.	DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	0	0
III.	ODLOŽENE OBVEZNOSTI ZA DAVEK	52	52
Č.	KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	62.929	58.622
I.	OBVEZNOSTI, VKLJUČENE V SKUPINE ZA ODTUJITEV	0	0
II.	KRA TKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	50.893	50.894
	1. Kra tkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	22.427	0
	4. Druge kra tkoročne finančne obveznosti	28.466	50.894
III.	KRA TKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	12.036	7.728
	1. Kra tkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	5.290	97
	2. Kra tkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	200	467
	4. Kra tkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	2	2
	5. Druge kra tkoročne poslovne obveznosti	6.544	7.162
D.	KRA TKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	379	561
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		108.654	107.045

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz poslovnega izida za družbo Sava, d.d., za obdobje januar – december 2022

v 000 EUR			
	Pojasnila	2022	2021
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	1.2.4.16.	1.073	774
a) Prihodki, doseženi na domačem trgu		1.073	774
– Do podjetij v skupini		1.067	737
– Do drugih		6	37
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NE-DOKONČANE PROIZVODNJE		0	0
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE		0	0
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	1.2.4.16.	168	194
5. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	1.2.4.18.	-672	-617
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala		-29	-25
b) Stroški storitev		-643	-592
6. STROŠKI DELA	1.2.4.19.	-424	-640
a) Stroški plač		-278	-417
b) Stroški socialnih zavarovanj		-52	-82
– Stroški socialnih zavarovanj		-31	-33
– Stroški pokojninskih zavarovanj		-21	-49
c) Drugi stroški dela		-94	-141
7. ODPISI VREDNOSTI	1.2.4.20.	-66	-72
a) Amortizacija		-66	-72
8. DRUGI POSLOVNI ODHODKI		-21	-16
9. DOBIČEK IZ POSLOVANJA		58	-377
10. FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	1.2.4.21.	1.960	18
a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini		1.903	18
c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		57	18
11. FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL		0	0
12. FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV		0	0
13. FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE IN ODPISOV FINANČNIH NALOŽB		0	0
14. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	1.2.4.22.	-4.499	-4.134
a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini		-580	0
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		-3.919	-4.134
15. FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI		0	0
16. DRUGI PRIHODKI	1.2.4.23.	39	355
17. DRUGI ODHODKI	1.2.4.23.	-5	-5
18. DAVEK IZ DOBIČKA	1.2.4.24.	0	0
19. ODLOŽENI DAVKI	1.2.4.25.	0	0
20. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		-2.447	-4.143

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za družbo Sava, d.d., za obdobje januar – december 2022

v 000 EUR		
	2022	2021
Čisti poslovni izid poslovnega obdobja	-2.447	-4.143
Skupaj drugi vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju	-2.447	-4.143

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz denarnih tokov za družbo Sava, d.d., za obdobje januar – december 2022

v 000 EUR		
	2022	2021
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Čisti poslovni izid	-2.447	-4.143
Poslovni izid pred obdavčitvijo	-2.447	-4.143
b) Prilagoditve za	-2.028	58
Amortizacijo	66	72
Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezanimi s postavkami investiranja in financiranja	-142	-6
Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev	-1.960	-18
Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti	8	10
c) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	3.742	3.644
Začetne manj končne poslovne terjatve	-370	61
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-1	-6
Končni manj začetni poslovni dolgovi	4.308	4.012
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-195	-423
č) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b + c)	-733	-441
B. Denarni tokovi pri investiranju		
a) Prejemki pri investiranju	2.360	1.124
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	1.960	18
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	0	6
Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	400	0
Prejemki od odtujitve finančnih naložb	0	1.100
b) Izdatki pri investiranju	8	-3
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	0	0
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-3	0
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev iz poslovne uporabe	11	-3
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	2.368	1.121
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju	0	0
b) Izdatki pri financiranju	-65	-73
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-8	-10
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-50	-50
Druge spremembe finančnih obveznosti iz poslovne uporabe sredstev	-7	-13
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-65	-73
Č. Končno stanje denarnih sredstev	3.532	1.962
a) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)	1.570	607
b) Začetno stanje denarnih sredstev	1.962	1.355

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Leto 2022

V letu 2022 ni bilo pomembnih nedenarnih postavk, ki bi morale biti izločene iz izkaza denarnega toka.

Dodatno razkritje v zvezi s poslovnimi najemi sredstev

V letu 2022 je bilo odplačanih 50 tisoč evrov finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b), izkazanih 7 tisoč evrov drugih sprememb finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b) ter izkazanih 11 tisoč evrov drugih sprememb opredmetenih osnovnih sredstev iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko B.b)

Leto 2021

V letu 2021 ni bilo pomembnih nedenarnih postavk, ki bi morale biti izločene iz izkaza denarnega toka.

Dodatno razkritje v zvezi s poslovnimi najemi sredstev

V letu 2021 je bilo odplačanih 50 tisoč evrov finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b) Izdatki za odplačila finančnih obveznosti ter izkazanih 13 tisoč evrov drugih sprememb finančnih obveznosti iz poslovnih najemov, ki so v izkazu denarnega toka vključene pod postavko C.b) Izdatki za odplačila finančnih obveznosti.

Izkaz gibanja kapitala za družbo Sava, d.d., za obdobje od 31.12.2021 do 31.12.2022

v 000 EUR						
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	Prenesena čista izguba	Čista izguba poslovnega leta	Skupaj kapital
	I/1	II	V	VI/2	VII/2	VIII
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2021	29.083	43.357	223	-21.015	-4.143	47.505
a) Preračun za nazaj	0	0	0	0	0	0
b) Prenosi	0	0	0	-4.143	4.143	0
A.2. ZAČETNO STANJE 1. JANUARJA 2022	29.083	43.357	223	-25.158	0	47.505
B.2. Celotni drugi vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-2.447	-2.447
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-2.447	-2.447
B.2. Sprememba kapitala	0	-25.158	0	25.158	0	0
a) Poravnava izgube iz rezerv kot odbitne sestavine kapitala	0	-25.158	0	25.158	0	0
C. KONČNO STANJE 31. DECEMBRA 2022	29.083	18.199	223	0	-2.447	45.058

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izkaz gibanja kapitala za družbo Sava, d.d., za obdobje od 31.12.2020 do 31.12.2021

v 000 EUR						
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	Prenesena čista izguba	Čista izguba poslovnega leta	Skupaj kapital
	I/1	II	V	VI/2	VII/2	VIII
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2020	29.083	43.357	223	-17.211	-3.804	51.648
A.2. ZAČETNO STANJE 1. JANUARJA 2021	29.083	43.357	223	-21.015	0	51.648
B.2. Celotni drugi vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-4.143	-4.143
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	-4.143	-4.143
C. KONČNO STANJE 31. DECEMBRA 2021	29.083	43.357	223	-21.015	-4.143	47.505

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Izračun bilančne izgube za družbo Sava, d.d., na dan 31.12.2022

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	-2.447	-4.143
Prenesena bilančna izguba na dan 01.01. tekočega leta	-25.158	-21.015
Zmanjšanje izgube / sprostitvev kapitalskih rezerv	25.158	0
Bilančna izguba na dan 31.12.	-2.447	-25.158

1.2. Pojasnila k računovodskim izkazom za družbo Sava, d.d.

1.2.1. Podlaga za sestavitev računovodskih izkazov

Poročajoča družba

Sava, d.d., družba za upravljanje in financiranje, Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana, je obvladujoča družba Poslovne skupine Sava in od 15.09.2022 dalje tudi odvisna družba v skupini SDH, d.d. Računovodski izkazi za družbo Sava, d.d., so pripravljeni za obdobje, ki se je končalo 31. decembra 2022. Lastniška sestava družbe je pojasnjena v točki 3. poglavja Uvodna predstavitev. Računovodski izkazi so izdelani ob predpostavki delujočega podjetja.

Letno poročilo je dostopno na spletni strani družbe www.sava.si.

Izjava

Računovodski izkazi so pripravljeni v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2016, ki jih je sprejel Slovenski inštitut za revizijo in so stopili v veljavo s 01. januarjem 2016 in s spremembami v letu 2019. Uprava družbe je računovodske izkaze odobrila 14.03.2023.

Funkcijska valuta

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, ki so od 01.01.2007 funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije v tem poročilu, ki so predstavljene v evrih, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike.

Spremembe računovodskih usmeritev

Sprememb računovodskih usmeritev v letu 2022 ni bilo.

Posli v tuji valuti

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla.

Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti na dan bilance stanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po referenčnem tečaju ECB na koncu obdobja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Nedenarna sredstva in obveznosti, ki so izmerjene po izvirni vrednosti v tuji valuti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in izmerjene po pošteni vrednosti, se pretvorijo v evre po referenčnem tečaju ECB na dan, ko je bila poštena vrednost določena. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

1.2.2. Pomembnejše računovodske usmeritve

Opredmetena osnovna sredstva

A. Razvrščanje opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo je sredstvo, ki ga ima organizacija v lasti ali finančnem najemu ali ga na drug način obvladuje ter ga uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene in ga bo po pričakovanih uporabljala v te namene v več kot enem obračunskem obdobju.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njim, in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtutitvi ali če od njegove uporabe ni več pričakovati prihodnjih gospodarskih koristi.

C. Začetno merjenje in amortiziranje opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njegova nakupna cena, uvozne in nevratljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, zlasti stroški dovoza in namestitve ter ocena stroškov razgradnje, odstranitve in obnovitve. Nabavno vrednost lahko sestavljajo stroški, nastali z najemi sredstev, ki se uporabljajo za gradnjo, dograjevanje, zamenjavo delov ali obnove opredmetenih osnovnih sredstev, na primer amortizacijo sredstev, ki predstavlja pravico do uporabe.

Opredmetena osnovna sredstva se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazana so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetnem pripoznanju sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Sredstva v najemu: najemnik na datum začetka najema pripozna opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo na podlagi najema je sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev najemjemalca. Najemnik na datum začetka najema izmeri obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan še niso plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera, ki jo mora za izposojanje plačati najemnik. Družba že ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo. Pogodba je najemna, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo, pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe ter ima pravico usmerjati uporabo sredstva. Pri tem organizacija obračuna vsako najemno sestavino v pogodbi kot najem ločeno od nenajemnih sestavin pogodbe, razen če iz praktičnih razlogov obračuna vse sestavine pogodbe kot eno samo najemno komponento. Opredmeteno osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih opredmetenih osnovnih sredstev.

Izjeme veljajo le za kratkoročne najeme in najeme majhnih vrednosti, ko ni potrebno pripoznati pravice do uporabe osnovnega sredstva. Kratkoročni najem je najem, kjer je obdobje trajanja najema največ eno leto. Najem manjše vrednosti je najem z vrednostjo do 5.000 EUR, pri čemer se upošteva vrednost novega sredstva, ki je predmet najema.

Opredmeteno osnovno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljivo za uporabo. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti sredstev in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Amortizacijske stopnje znašajo med 20,0 % in 33,3 % in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile. Višina amortizacije sredstev iz poslovnih najemov je vezana na vsakokratno veljavno pogodbo, v letu 2022 je bila med 11,11 % in 14,29 %.

Opredmetena osnovna sredstva nimajo ocenjene preostale vrednosti.

D. Prevrednotovanje opredmetenih osnovnih sredstev

Prevrednotenje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Opredmeteno osnovno sredstvo se prevrednoti zaradi oslabitve, če njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Nadomestljiva vrednost je večja od naslednjih dveh: ali poštena vrednost zmanjšana za stroške prodaje ali vrednost pri uporabi na podlagi diskontiranja ocenjenih bodočih denarnih tokov. Izguba zaradi oslabitve opredmetenega osnovnega sredstva, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Naložbene nepremičnine

A. Razvrščanje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina je nepremičnina, posedovana, da bi prinašala najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe. Naložbene nepremičnine so zemljišča, posedovana za povečevanje vrednosti v bližnji prihodnosti ali za katera družba ni določila prihodnje uporabe ter zgradbe v lasti, ki so posedovane za oddajo v najem.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale prihodnje gospodarske koristi, povezane z njo, in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtutitvi ali če se za stalno umakne iz uporabe, iz odtutitve pa ni mogoče pričakovati nikakršnih prihodnjih gospodarskih koristi.

C. Začetno računovodsko merjenje in amortiziranje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njena nakupna cena in stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Takšni stroški vključujejo zasluge za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine, stroške izposojanja in druge stroške posla. Stroški izposojanja se vštevajo v nabavno vrednost do njene usposobitve za uporabo, če ta nastaja dlje kot eno leto.

Nabavno vrednost lahko sestavljajo tudi stroški v zvezi z najemi sredstev, ki predstavljajo pravico do uporabe. Najemnik na datum začetka najema pripozna delež v naložbeni nepremičnini, ki predstavlja pravico do uporabe in obveznost iz najema, za kar se smiselno uporablja SRS 1.27.

Naložbene nepremičnine se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazane so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetnem pripoznanju sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Naložbena nepremičnina se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljiva za uporabo. Zemljišča se ne amortizirajo. Amortizacija zgradb se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Sava, d.d., ima na dan 31.12.2022 v lasti dve zemljišči, ki se ne amortizirata. Naložbene nepremičnine nimajo ocenjene preostale vrednosti.

D. Prevrednotovanje naložbenih nepremičnin

Prevrednotenje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Naložbena nepremičnina se prevrednoti zaradi oslabitve, če njena knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Izguba zaradi oslabitve naložbene nepremičnine, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Za potrebe razkrivanja se ugotavlja poštena vrednost naložbenih nepremičnin.

Vrednost naložbenih nepremičnin je družba ocenila po stanju na dan 30.9.2022. Na podlagi ocenjene vrednosti prevrednotenje ni potrebno.

Finančne naložbe

A. Razvrščanje finančnih naložb

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima organizacija naložbenica, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevala svoje finančne prihodke. Finančne naložbe v kapital drugih organizacij so naložbe v kapitalske instrumente. Finančne naložbe v posojila so naložbe v dolgove drugih organizacij ali drugih izdajateljev. Finančne naložbe so tudi naložbe v izpeljane finančne instrumente.

Finančne naložbe v kapital in finančne naložbe v posojila se razčlenjujejo na tiste, ki se nanašajo na odvisne družbe v skupini, na pridružene družbe ter na druge, ki pa so razvrščene kot za prodajo razpoložljiva finančna sredstva.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj finančnih naložb

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki se v bilanci stanja izkazujejo kot dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe. Dolgoročne finančne naložbe v kapital so tiste, ki jih namerava organizacija naložbenica imeti v posesti za obdobje, daljše od leta dni in niso v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe v posojila so tiste, ki v plačilo zapadejo v več kot enem letu po dnevu bilance stanja.

Finančna naložba se pripozna, če je verjetno, da bodo v povezavi z njo pritekale gospodarske koristi, in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

Pri obračunavanju običajnega nakupa ali prodaje za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev se le-to pripozna oziroma odpravi z upoštevanjem datuma trgovanja.

Pripoznanje finančne naložbe se odpravi, če se nanjo vezane pogodbene pravice ne obvladujejo več.

C. Začetno računovodsko merjenje finančnih naložb

Finančno naložbo družba ob začetnem pripoznanju izmeri po poštenu vrednosti. Če gre za finančno sredstvo, ki ni razvrščeno med finančna sredstva, izmerjena po poštenu vrednosti prek poslovnega izida, je treba začetni vrednosti prišteti še stroške posla, ki izhajajo neposredno iz nakupa.

Finančna naložba v kapital, lastniški vrednostni papirji drugih podjetij ali dolžniški vrednostni papirji drugih podjetij ter dana posojila se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov.

D. Prevrednotovanje finančnih naložb

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti, kamor se ne štejejo pogodbeni pripisi obresti in druge spremembe glavnice naložbe. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje na njihovo pošteno vrednost, prevrednotenje zaradi njihove oslabitve ali prevrednotenje zaradi odprave njihove oslabitve.

Po začetnem pripoznanju se finančna sredstva izmerijo po poštenu vrednosti brez odšteti stroškov posla, ki se utegnejo pojaviti ob prodaji. Finančne naložbe v posojila se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, katerih cena je objavljena na delujočem trgu, se izmerijo z uporabo le-te na dan bilance stanja. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, za katere ni objavljena cena na delujočem trgu in katerih poštene vrednosti ni mogoče zanesljivo ugotoviti, se izmerijo po nabavni vrednosti, njihova poštena vrednost pa se ugotavlja s preverjanjem znakov morebitnih oslabeitev. Finančne naložbe v odvisne organizacije in pridružene družbe se merijo in obračunavajo po nabavni vrednosti.

Zadnje preverjanje poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih naložb, ki niso uvrščene na delujoči trg vrednostnih papirjev, ter finančnih naložb v kapital odvisnih organizacij je bilo izvedeno 31.12.2022. Sava, d.d., nima kotirajočih finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo.

Oslabitev finančne naložbe povzroči izgube samo, če obstajajo objektivni dokazi o oslabitvi zaradi dogodka po začetnem pripoznanju. Preizkus oslabitve finančne naložbe se opravi posamično za vsako naložbo ali pa za skupino naložb.

Dokazani dobiček ali dokazana izguba pri finančnem sredstvu, razpoložljivem za prodajo, se pripozna neposredno v kapitalu kot povečanje ali zmanjšanje rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti. Izgube kot posledica prevrednotenja zaradi oslabeitev, ki niso mogle biti poravnane z rezervami, nastalimi zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti, se pripozna kot izgube v poslovnem izidu. Le-teh se ne more razveljaviti.

Če je bilo zmanjšanje poštene vrednosti finančne naložbe, ki je razpoložljiva za prodajo, pripoznano neposredno kot negativni presežek iz prevrednotenja in obstajajo nepristranski dokazi, da je to sredstvo dolgoročno oslabljeno, se oslabeitev pripozna v izkazu poslovnega izida kot finančni odhodek.

Obresti, izračunane po metodi efektivnih obresti, se pripoznajo v poslovnem izidu. Dividende za kapitalski instrument se pripoznajo v poslovnem izidu, ko organizacija pridobi pravico do plačila.

Terjatve

A. Razvrščanje terjatev

Terjatve so na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od določene osebe plačilo dolga ali v primeru danih predplačil izročitev stvari oziroma izvršitev storitve. Kot poslovne terjatve se štejejo tudi tiste, ki so povezane s finančnimi prihodki, ki izhajajo iz finančnih naložb. Dani predujmi se v bilanci stanja izkazujejo znotraj gospodarske kategorije, na katero se nanašajo.

Terjatve so razčlenjene na tiste, ki se nanašajo na družbe v skupini, na pridružene družbe in na druge.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj terjatev

Terjatev se pripozna kot sredstvo, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, če je mogoče njeno izvirno vrednost zanesljivo izmeriti in ko se začnejo obvladovati nanjo vezane pogodbene pravice. Terjatev se odpravi, če se pogodbene pravice do koristi izrabijo, ugasnejo ali če se odstopijo.

C. Začetno računovodsko merjenje terjatev

Terjatve vseh vrst se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Prvotne terjatve se lahko pozneje povečajo ali pa ne glede na prejeto plačilo ali drugačno poravnavo tudi zmanjšajo za vsak znesek, utemeljen s pogodbo.

Obresti od terjatev so finančni prihodki.

D. Prevrednotovanje terjatev

Prevrednotenje terjatev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje terjatev zaradi njihove oslabitve oziroma odprave oslabitve, to je zmanjšanja oziroma morda kasneje povečanja na udenarljivo vrednost.

Terjatve se merijo po odplačni vrednosti. Če obstojijo nepristranski dokazi, da je prišlo do izgube, le ta bremeni poslovne odhodke v zvezi s terjatvami. Popravki terjatev iz obresti in dividend bremenijo prevrednotovalne finančne odhodke.

Terjatve, za katere se po začetnem pripoznanju domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, se razkrijejo kot dvomljive, če se zaradi njih začne sodni postopek, pa kot sporne terjatve.

Popravki vrednosti terjatev se v družbi oblikujejo posamično na naslednji način:

- 100-odstotni popravek za vse tožene terjatve in terjatve, prijavljene v stečajnem postopku in v postopku prisilne poravnave,
- 100-odstotni popravek za terjatve, ki so po najboljši strokovni presoji posloводства utemeljeno dvomljive in je utemeljeno dvomljiv tudi izid morebitne tožbe ali postopka zaradi insolventnosti kupca.

Denarna sredstva

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar na transakcijskih računih ter kratkoročno dane depozite.

Kapital

Celotni kapital organizacije je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če organizacija preneha delovati. Pri tem se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Kapital je opredeljen z zneski, ki so jih vložili lastniki, in tistimi, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice ter dvigi.

Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, revalorizacijske rezerve, rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti, preneseni čisti dobiček ali čista izguba iz prejšnjih let ter prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček ali še neporavnana čista izguba poslovnega obdobja.

Rezervacije

A. Razvrščanje rezervacij

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti. Obravnavajo se kot dolgovi v širšem pomenu.

Namen rezervacij je v obliki vnaprej vračunanih stroškov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje stroškov, ki bodo nastali v prihodnosti. Med takšne rezervacije spadajo rezervacije za reorganizacijo, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb ter za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi.

Pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot rezervacije.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj rezervacij

Rezervacije se pripoznajo, če zaradi preteklega dogodka obstaja pravna ali posredna sedanja obveza, če je bolj možno kot ne, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo pritekanje gospodarskih koristi in če je mogoče znesek obveze zanesljivo izmeriti.

Pripoznanje rezervacij se odpravi, kadar so že izrabljene nastale možnosti, zaradi katerih so bile rezervacije oblikovane, ali pa ni več potrebe po njih.

Rezervacije se lahko uporabljajo samo za istovrstne postavke, za katere so bile prvotno pripoznane, v utemeljenih primerih pa tudi za enakovrstne postavke.

Sava, d.d., je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. Zadnji preračun je bil opravljen na dan 31.12.2022, pri tem pa je bila upoštevana 4,0 % letna rast plač ter 3,8 % letna diskontna obrestna mera. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

C. Začetno računovodsko merjenje rezervacij

Rezervacija je enaka vrednosti izdatkov, ki so po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Če je učinek časovne vrednosti denarja pomemben, morajo biti pričakovani izdatki ustrezno diskontirani na sedanjo vrednost.

Knjigovodska vrednost rezervacij je enaka njihovi izvirni vrednosti, zmanjšani za porabljene zneske, dokler se ne pojavi potreba po njihovem povečanju ali zmanjšanju.

D. Prevrednotovanje in merjenje sprememb rezervacij

Rezervacije se ne prevrednotujejo. Na koncu obdobja se zaradi sprememb ocen rezervacije popravijo tako, da je njihova vrednost enaka vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Aktuarski dobički in izgube se ne pripoznajo v poslovnem izidu, ampak neposredno v kapitalu v okviru rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti. Izjemo od tega določila predstavlja merjenje sprememb rezervacij, ki je bilo uporabljeno pri Savi, d.d., ki ima le pet zaposlencev in zneski prevrednotenja niso pomembni.

Dolgovi

A. Razvrščanje dolgov

Dolgovi so pripoznane obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki jih je treba vrniti oziroma poravnati, zlasti v denarju. Kot posebna vrsta dolgov se obravnavajo odložene obveznosti za davek.

Dolgovi so lahko finančni ali poslovni ter dolgoročni ali kratkoročni. Dolgovi se razčlenjujejo na tiste do družb v skupini in na tiste do drugih. Dolgovi se razčlenjujejo tudi na tiste, pri katerih se kot financerji pojavljajo banke ter druge pravne in fizične osebe.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj dolgov

Dolg se pripozna kot obveznost, če je verjetno, da se bodo zaradi njegove poravnave zmanjšali dejavniki, ki omogočajo gospodarske koristi in če je znesek za njegovo poravnavo mogoče zanesljivo izmeriti. Dolg se pripozna ob upoštevanju datuma, določenega v pogodbi ali drugem pravnem aktu.

Pripoznanje dolgov se odpravi, če je obveznost izpolnjena, razveljavljena ali zastarana.

C. Začetno računovodsko merjenje dolgov

Dolgovi se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku. Dolgovi se povečujejo za pripisane obresti ali zmanjšujejo za odplačane zneske in morebitne drugačne poravnave, če o tem obstaja sporazum z upnikom.

Dolgovi se praviloma merijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti, če pa med efektivno in dejansko obrestno mero ni pomembne razlike, se lahko merijo po izvirni vrednosti, zmanjšani za odplačila.

Sava, d.d., pri merjenju dolgov upošteva predpostavko, da se dogovorjena obrestna mera bistveno ne razlikuje od efektivne obrestne mere.

D. Prevrednotovanje dolgov

Do prevrednotenja pride v primeru dolga, izraženega v tuji valuti. Pri preračunu v domačo valuto nastanejo tečajne razlike, ki se evidentirajo kot finančni prihodki ali finančni odhodki.

Časovne razmejitve

A. Razvrščanje časovnih razmejitev

Časovne razmejitve so lahko aktivne in pasivne ter dolgoročne in kratkoročne. Aktivne časovne razmejitve zajemajo odložene odhodke ter nezaračunane prihodke. Pasivne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunane odhodke in odložene prihodke. Pogojne terjatve in pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot časovne razmejitve.

B. Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj časovnih razmejitev

Časovne razmejitve se pripoznajo, če je verjetno, da so bodo v prihodnosti zaradi njih povečale / znižale gospodarske koristi in če je mogoče njihovo vrednost zanesljivo izmeriti.

Pripoznanja se odpravijo, kadar so že izrabljene nastale možnosti ali pa ni več potrebe po časovnih razmejitvah.

Časovne razmejitve se lahko uporabijo samo za postavke, za katere so bile prvotno pripoznane.

C. Začetno računovodsko merjenje časovnih razmejitev

Realnost postavk aktivnih časovnih razmejitev mora biti na dan bilance stanja utemeljena, postavke pasivnih časovnih razmejitev pa ne smejo vsebovati skritih rezerv. Njihovo prilagajanje na realne okvire popravi dotedanje odhodke in prihodke, v zvezi s katerimi so se prvotno oblikovale.

D. Prevrednotovanje časovnih razmejitev

Časovne razmejitve se ne prevrednotujejo. Ob sestavljanju računovodskih izkazov se preveri realnost in upravičenost njihovega oblikovanja.

Prihodki

A. Razvrščanje prihodkov

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanja sredstev ali zmanjšanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke. Poslovni prihodki in finančni prihodki se razčlenjujejo na tiste, ki se nanašajo na odvisne družbe v skupini, na pridružene družbe ter druge. Poslovni prihodki in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki.

Poslovne prihodke sestavljajo prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki. Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončanosti posla. Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema. Prevrednotovalni poslovni prihodki nastanejo ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot pozitivna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo. Drugi poslovni prihodki nastajajo na račun prejetih državnih podpor, odškodnin, odprave rezervacij in razmejitev.

Finančni prihodki so prihodki od naložbenja. Sestavljajo jih obračunane obresti in deleži v dobičku od naložb ter prihodki od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke ter ostali prihodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

B. Pripoznavanje prihodkov

Prihodki se izkazujejo, če je znesek prihodkov mogoče zanesljivo oceniti, če obstaja verjetnost pritekanja gospodarskih koristi, če je stroške, ki bodo nastali v zvezi s poslom, možno zanesljivo izmeriti in ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku.

Organizacija pripozna prihodek od prodaje, ko izpolni pogodbeno obvezo. Pogodbena obveza je izvršitvena obveza, da kupcu dobavi ali opravi pogodbeno dogovorjeno (obljubljeno) blago ali storitve. Izvršitveno obvezo izpolni (ali izpolnjuje) s prenosom pogodbeno dogovorjenega blaga ali storitve kupcu. Blago ali storitve je preneseno (ali so izpolnjene), ko kupec pridobi obvladovanje nad blagom ali storitvijo, pravico do odločanja o uporabi in pravico do praktično vseh preostalih koristi. Organizacija prenese obvladovanje blaga ali storitve in s tem izpolni izvršilno obvezo v določenem trenutku ali postopoma.

Za vsako izvršilno obvezo, ki se izpolni postopoma, se prihodki pripoznajo postopoma, skladno z napredkom organizacije v smeri popolne izpolnitve obveze. Kadar organizacija ne more razumno izmeriti napredka v smeri popolne izpolnitve izvršilne

obveze, pričakuje pa povrnitev stroškov, nastalih pri izpolnjevanju te obveze, lahko prihodke pripozna samo do višine nastalih stroškov.

Najmanj na koncu leta vsakega poročevalskega obdobja organizacija ponovno izmeri napredek v smeri popolne izpolnitve obveze.

C. Začetno računovodsko merjenje prihodkov

Prihodki od prodaje blaga in opravljenih storitev, razen od opravljenih storitev, ki vodijo do finančnih prihodkov, se merijo po prodajnih cenah glede na stopnjo njihove dokončanosti.

Prihodki od prodaje se tako pripoznajo v znesku, ki odraža transakcijsko ceno, ki se razporedi na samostojno izvršitveno obvezo. Transakcijska cena je tako znesek nadomestila, do katerega bo organizacija upravičena v zameno za prenos blaga ali storitve do kupca, razen zneskov, ki se zbirajo v imenu tretjih oseb. Nadomestilo lahko vključuje fiksne zneske, variabilne zneske (kot na primer znesek popustov, rabatov, povračil dobropisov, znižanja cen,...) ali oboje. Znesek variabilnega nadomestila, ki se ne vključi v transakcijsko ceno in je kupcu že zaračunan ali ga je kupec že plačal, se pripozna kot obveznost povračila. Variabilni znesek nadomestila se lahko razporedi na vse izvršitvene obveze ali le na določene. Na določene izvršitvene obveze se variabilni znesek nadomestila razporedi, kadar se njegovi pogoji nanašajo na izpolnitev ali določen rezultat samo določenih in ne vseh izvršitvenih obvez.

Prihodki, ki se pojavljajo neenakomerno, se ne pripoznajo vnaprej.

Prihodki od obresti se pripoznajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Prihodki od dividend se pripoznajo v obdobju, ko je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Odhodki

A. Razvrščanje odhodkov

Odhodki so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanja sredstev ali povečanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Odhodki se razvrščajo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke. Poslovni odhodki in finančni odhodki se štejejo kot redni odhodki.

Poslovne odhodke sestavljajo stroški blaga, materiala in storitev, stroški dela, odpisi vrednosti ter drugi poslovni odhodki. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pojavljajo ob prevrednotenju opredmetenih, neopredmetenih in obratnih sredstev ter naložbenih nepremičnin na nižjo vrednost ter tudi ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot negativna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo.

Finančni odhodki so odhodki iz financiranja in odhodki iz investiranja. Prve sestavljajo predvsem obresti, drugi pa imajo predvsem naravo prevrednotovalnih finančnih odhodkov.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke ter ostali odhodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

B. Pripoznavanje odhodkov

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstva ali s povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se ob njihovem nastanku torej pripoznajo hkrati s pripoznanjem zmanjšanja sredstev oziroma povečanja dolgov.

Poslovni odhodki nastajajo pretežno kot stroški, ki se ne zadržujejo v zalogah in so pripoznani kot poslovni odhodki ob svojem nastanku. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pripoznajo, ko je opravljeno prevrednotenje.

Finančni odhodki se pripoznajo ob obračunu ne glede na plačila.

C. Začetno računovodsko merjenje odhodkov

Naravne vrste stroškov se ob nastanku štejejo kot poslovni odhodki.

Odhodki od obresti se pripoznajo v znesku, ki je obračunan v istem obračunskem obdobju, razen če so zajeti med opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pripoznajo, ko je opravljeno ustrezno prevrednotenje.

Davek od dobička in odloženi davek

Davek od dobička oziroma izguba poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajo začasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo po pričakovanjih potrebno plačati ob odpravi začasnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Sava, d.d., nima pripoznanih odloženih terjatev za davek.

Čisti dobiček / izguba na delnico

Delniški kapital je razdeljen na navadne, prosto prenosljive kosovne imenske delnice, zato organizacija prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice je izračunana kot razmerje med dobičkom in tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem obdobju.

Prilagojeni čisti dobiček / izguba na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku / izgubi na delnico, ker organizacija nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic.

V letu 2022 ni bilo spremembe v številu izdanih delnic.

Sestavitev balance stanja

Bilanca stanja je sestavljena skladno s SRS 20, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v bilanci stanja za zunanje poslovno poročanje.

Sestavitev izkaza poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je sestavljen skladno s SRS 21, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v izkazu poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – različica I.

Sestavitev izkaza denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen skladno s SRS 22, uporabljeno je razčlenjevanje postavk za zunanje poslovno poročanje - različica II. Pripravljen je z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar – december 2022 (za preteklo obdobje januar – december 2021), podatkov iz balance stanja na dan 31.12.2022 in 31.12.2021 (za preteklo obdobje 31.12.2021 in 31.12.2020) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

1.2.3. Obvladovanje finančnih tveganj

Sava, d.d., je izpostavljena naslednjim finančnim tveganjem:

Tveganje spremembe poštene vrednosti sredstev (cenovno tveganje)

Tveganje spremembe poštene vrednosti je tveganje, da bo družba utrpela izgubo gospodarskih koristi zaradi spremembe vrednosti finančnega sredstva.

V okviru finančnega prestrukturiranja je družba Sava, d.d. v preteklosti uspešno odprodala nestrategške naložbe ter zaključila proces integracije družb Hoteli Bernardin, d.d. in Save Turizem, d.d. Obstoječ naložbeni portfelj Save, d.d. predstavlja le še naložba v dejavnost turizem (lastništvo v odvisni družbi Sava Turizem, d.d.). Ostale, manjše finančne naložbe pa vrednostno ne presegajo 1% celotnega naložbenega portfelja.

Po podatkih svetovne turistične organizacije (UNWTO) si je turistična panoga v letu 2022, po dveh letih pandemije opomogla, saj je število prihodov mednarodnih turistov v Evropi doseglo skoraj 80 % raven pred pandemijo. Vojna v Ukrajini povečuje geopolitično negotovost v Evropi ob sočasno negotovih in neugodnih makroekonomskih razmerah (visoka stopnja inflacije, nižje stopnje gospodarske rasti, višanje ključnih obrestnih mer), ki se lahko odrazi v previdnejšem in bolj zadržanem ravnanju turistov. Slednje bi imelo za posledico upad turističnega povpraševanja, zmanjšanje porabe ter skrajšanje dobe bivanja, kar bi rezultiralo v upadu prihodkov iz prodaje.

Iz tega naslova ocenjujemo, da je, ob trenutno ustrezni sestavi sredstev in strukturi virov sredstev, tveganje spremembe poštene vrednosti obstoječega naložbenega portfelja zmerno.

Plačilno sposobnostno tveganje

Plačilno sposobnostno tveganje je tveganje, da družba ne bo zmogla pravočasno izpolniti svojih finančnih obveznosti.

Družba Sava, d.d. je po dveh letih, ko hčerinska družba Sava Turizem, d.d. zaradi protikoronske zakonodaje ni izplačevala dividend, v letu 2022 prejela izplačilo dividend v višini 1,9 milijona evrov.

Z izplačilom dividend ter dolgoletnim skrbnem in premišljenim ustvarjanjem likvidne rezerve so bila družbi zagotovljena sredstva za tekočo likvidnost in nemoteno poravnavanje poslovnih obveznosti. Kljub temu pa izplačilo dividend ne zadošča za poplačilo finančnih obveznosti upnikom, ki so hkrati tudi lastniki.

Od pričetka integracije po uspešni pripojitvi družbe Hoteli Bernardin, d.d. k družbi Sava Turizem, d.d. skrbno obravnavamo tveganje v zvezi z zagotovitvijo denarnih sredstev za pokritje zahtevkov manjšinskih delničarjev družbe Save Turizem, d.d., za izstop iz družbe. V letu 2020 sta bila vložena zahtevka dveh malih delničarjev (s skupaj 0,56% deležem v kapitalu) za odkup delnic. V teku je postopek za določitev vrednosti pravičnega denarnega nadomestila. Pri tem se pojavlja tudi tveganje zagotovitve sredstev za eventualno iztisnitev vseh manjšinjskih delničarjev družbe. V zvezi s tem smo v septembru 2020, z Dodatkom št. 2 k Pogodbi o reprogramu, z upniki, ki so bili hkrati tedanji lastniki, dogovorili možnost podpore pri financiranju izstopa malih delničarjev.

Savi, d.d., se je plačilno sposobnostno tveganje zmanjšalo s poravnavo obveznosti iz prisilne poravnave v novembru 2019, ko so bile poplačane finančne obveznosti do vseh upnikov, z izjemo treh (SDH, d.d., Kapitalska družba, d.d. in York Global Finance Offshore BDH (Luxemburg) S.A.R.L.). S temi tremi upniki je bila novembra 2019 sklenjena pogodba o reprogramu s prvotno veljavnostjo do aprila 2020, z dodatki pa je bil podaljšan odlog plačila dolga do 30.06.2023.

Na dan 15.09.2022 je Sava, d.d. v poslovnih knjigah del finančnih obveznosti prenesla na novega upnika, in sicer na podlagi obvestila družbe Kapitalske družbe, d.d., da so bile s Pogodbo o ugotovitvi prenosa terjatev na dan 15.09.2022 terjatve upnika York prenesene na družbo Kapitalska družba, d.d. S to pogodbo je prodajalec York prenesel, kupec Kapitalska družba, d.d. pa sprejel tudi vse stranske pravice in vsa zavarovanja.

Upnik in lastnik SDH, d.d., je dne 15. 9. 2022 od družbe York pridobil 43,23% lastniški delež Save, d.d.

Delničar SDH, d.d. ima v lasti 18.006.285 delnic SAVR (61,91 % delež), delničar Kapitalska družba, d.d. pa 8.156.719 delnic SAVR (28,05 %). Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v Savi, d.d. tako od 15.09.2022 dalje znaša 89,96 % .

Obstoječa upnika in lastnika Kapitalska družba, d.d. in SDH, d.d. sta z dodatkom št. 6 k pogodbi o reprogramu dne 29.09.2022 Savi, d.d. podaljšala zapadlost terjatev do dne 30.06.2023. Savi, d.d. se je s konsolidacijo lastništva zmanjšalo plačilno sposobnostno tveganje.

Sava, d.d., ima na dan 31.12.2022 do upnikov pripoznanih za 62.729 tisoč evrov finančnih in poslovnih obveznosti. Vrednost glavnega premoženja družbe Sava, d.d., to je naložbe v odvisno družbo Sava Turizem, d.d., ki je v glavnini dano v zavarovanje terjatev obstoječih upnikov, ob tem bistveno presega višino finančnih obveznosti.

Za poravnavo finančnih obveznosti z zapadlostjo 30.06.2023 so možni različni scenariji, ki terjajo enotno stališče obstoječih upnikov.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da se bo vrednost finančnega sredstva in stroškov financiranja spreminjala zaradi spreminjanja tržnih obrestnih mer.

Sava, d.d., je s sklenitvijo dodatka št. 6 k reprogramu finančnih obveznosti dogovorila nadaljnji odlog plačila obveznosti do 30.06.2023, z visoko obrestno mero 6m Euribor + 8% letno. Slednja se s pričakovano nadaljnjo rastjo Euriborja, ki je po daljšem obdobju na ravni pod 0% konec leta 2022 že presega 3%, dodatno povečuje.

Sava d.d. je v letu 2020 vodila aktivnosti za refinanciranje kreditne zadolženosti pri komercialnih bankah, da bi dosegla tržne pogoje financiranja, vendar aktivnosti niso bile uspešne. Posledično so upniki, ki so bili tudi največji lastniki družbe, v Dodatku št.2 k Pogodbi o reprogramu povišali obrestno mero glede na njihovo tedanjo oceno tveganosti vložka. Sava d.d. obveznosti za obresti ni mogla plačevati, še posebej zaradi izpada prihodkov od dividend v koronskem obdobju. Družba pričakuje, da se bo po konsolidaciji lastništva in dolgov, do katere je prišlo v letu 2022, dogovorila za ustrezno rešitev zadevne problematike, ki bi bila prilagojena zmožnosti družbe za servisiranje finančnega dolga.

Breme obrestne mere ter s tem obrestno tveganje je visoko.

Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka v poslovnem odnosu z družbo ne bo izpolnila svoje obveznosti in bo družbi s tem povzročila finančno škodo. Neposredno je povezano s poslovnim tveganjem in predstavlja nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa sploh ne. Družba Sava, d.d., pretežni del svojih poslovnih prihodkov ustvari v odnosu do hčerinskih družb, kjer je tveganje za neplačilo, majhno. Ocenjujemo, da je kreditno tveganje nizko.

Valutno tveganje

Valutno tveganje je opredeljeno kot možnost izgube gospodarskih koristi zaradi sprememb deviznega te-čaja. Sava, d.d., posluje na evrskem območju, posledično je valutno tveganje v druž–bi nizko.

Upravljanje s kapitalom

Sava, d.d., nima programa podeljevanja delniških opcij zaposlenim.

Regulatorni organi nimajo nikakršnih kapitalskih zahtev do matične družbe ali do odvisnih družb Poslovne skupine Sava.

Visoka obrestna mera in neplačane natečene obresti, izpostavljene pri predstavitvi obrestnega tveganja, so že več let pomembno zniževale lastniški kapital družbe, ki se je do konca leta 2021 znižal za skupaj 25 milijonov EUR, natečena izguba pa je bila v letu 2022 v celoti pokrita z znižanjem kapitalskih rezerv. V letu 2022 je nastala dodatna še nepokrita izguba v višini 2,4 milijona EUR, ki bo ostala nepokrita.

Zaradi nezmožnosti družbe plačevati obresti na finančno zadolženost po trenutno veljavni obrestni meri 6-mesečni EURIBOR povečan za 8%, se Sava d.d. z upniki, ki so hkrati največji lastniki družbe, dogovarja za rešitev problematike zadolženosti na način, ki bi vzpostavil dolgoročno vzdržno zadolženost in strukturo celotnega kapitala.

Tveganje neprekinjenega poslovanja

Dne 15.09.2022 je bila z družbami SDH, d.d., Kapitalska družba, d.d., in YORK S.a.r.l. Luxembourg zaključena konsolidacija lastniških in upniških razmerij Save, d.d.

Pravice in terjatve upnika York do Save, d.d. so bile dne 15.09.2022 vključno s povezanimi stranskimi pravicami in z vsemi zavarovanji prenesene na Kapitalsko družbo, d.d. SDH je dne 15.09.2022 od družbe York pridobil celotni 43,226 % lastniški delež v družbi Sava, d.d. Delničar SDH, d.d. ima od dne 15.09.2022 dalje v lasti 18.006.285 delnic SAVR (61,91 % delež), delničar Kapitalska družba, d.d. pa 8.156.719 delnic SAVR (28,05 %). Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v Savi, d.d. tako od 15.09.2022 dalje znaša 89,96 %.

Družba SDH, d.d., je z dnem 15.09.2022 postala obvladujoča družba Save, d.d. Zavezana je k izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine SDH, d.d. z vključenima družbama Savo, d.d. in Savo Turizem, d.d.

Vezano na reguliranje zapadlosti finančnih obveznosti je Sava, d.d. dne 29.09.2022 z upnikom SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k Pogodbi o reprogramu finančnih obveznosti, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.06.2023.

Obrestna mera ni bila spremenjena in znaša 6m EURIBOR + 8%. V Dodatku 6 je opredeljeno tudi zadržanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d. do 30.06.2023.

Strateške usmeritve glede nadaljnjega razvoja Save, d.d. in Poslovne skupine Save so v pristojnosti večinskih državnih lastnikov, ki so hkrati tudi najpomembnejši upniki družbe.

Kot predstavljeno v predhodnih razkritjih, je finančni dolg Save d.d. s trenutno veljavno obrestno mero na prejeta posojila, ki je 6-mesečni EURIBOR povečan za 8%, kar konec leta 2022 zaradi ponovne rasti EURIBOR baze presega efektivno 11%, nevzdržen in ga družba ne bo mogla servisirati. Nezmožnost razrešitve takšnega stanja v pretekli lastniški strukturi zaradi nesoglasja upnikov bi Savo privedla v insolventnost, če ne bi sprejela pogojev Reprograma za finančne obveznosti po relativno neugodnih pogojih. Prav reprogram obveznosti je v položaju, ko finančnih obveznosti ni bilo mogoče refinancirati na trgu, zagotavljal nadaljevanje poslovanja. Po konsolidaciji lastništva in finančnega dolga v septembru leta 2022 je osrednja pozornost družbe v razgovorih z upniki in lastniki namenjena vzpostavitvi trdne podlage za neprekinjeno bodoče nadaljnje poslovanje, pri katerih se uprava družbe zavzema za konverzijo dela finančnega dolga v kapital in za znižanje obrestne mere.

Uprava Save, d.d., ocenjuje, da so na osnovi podanih razkritij in v luči predpostavke skrbnega upravljanja največje družbe v slovenski turistični dejavnosti, predpostavke neprekinjenega poslovanja za Savo, d.d., in za Poslovno skupino Sava izpolnjene.

1.2.4. Pojasnila posameznih postavk računovodskih izkazov

1.2.4.1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Obračunana amortizacija neopredmetenih sredstev je znašala 3 tisoč evrov (leto 2021: 3 tisoč evrov). Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

Preglednica gibanja neopredmetenih sredstev in dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev

	PREMOŽENJSKE PRAVICE	v 000 EUR
NABAVNA VREDNOST	Naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine in druge pravice	SKUPAJ
Stanje 01.01.2022	27	27
Stanje 31.12.2022	27	27
POPRAVEK VREDNOSTI		
Stanje 01.01.2022	-24	-24
Amortizacija	-3	-3
Stanje 31.12.2022	-27	-27
NEODPISANA VREDNOST		
Stanje 01.01.2022	3	3
Stanje 31.12.2022	0	0

1.2.4.2. Opredmetena osnovna sredstva

Vrednost opredmetenih osnovnih sredstev v višini 315 tisoč evrov (31.12.2021: 385 tisoč evrov) je bila v primerjavi s koncem preteklega leta nižja za 70 tisoč evrov. Obračunana amortizacija je znašala 63 tisoč evrov. Opredmetena osnovna sredstva niso zastavljena.

Preglednica gibanja opredmetenih osnovnih sredstev

	v 000 EUR		
NABAVNA VREDNOST	Zgradbe	Druge naprave in oprema	SKUPAJ
Stanje 01.01.2022	459	229	688
Nabava	0	3	3
Prodaja	0	-15	-15
Odpis	0	-1	-1
Stanje 31.12.2022	459	216	675
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2022	-137	-166	-303
Poslovni najem	-11	0	-11
Zmanjšanje	0	15	15
Odpis	0	2	2
Amortizacija	-54	-9	-63
Stanje 31.12.2022	-202	-158	-360
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2022	322	63	385
Stanje 31.12.2022	257	58	315

Dodatno razkritje sredstev v poslovnem najemu – poslovni prostori in parkirišča

Vrednost sredstev v poslovnem najemu v višini 257 tisoč evrov (31.12.2021: 322 tisoč evrov) je bila v primerjavi s preteklim letom nižja za 54 tisoč evrov obračunane amortizacije in za 11 tisoč evrov preračuna najemnih pogodb na novo raven zaradi zmanjšanja obsega najema parkirnih mest.

Gibanje osnovnih sredstev v poslovnem najemu je predstavljeno v gornjem prikazu gibanja osnovnih sredstev pod kolono Zgradbe, ki se v celoti nanaša na sredstva vzeta v najem.

1.2.4.3. Naložbene nepremičnine

Vrednost naložbenih nepremičnin v višini 1.349 tisoč evrov (31.12.2021: 1.608 tisoč evrov) se je v primerjavi s predhodnim letom znižala za 259 tisoč evrov, kar v celoti predstavlja knjigovodsko vrednost prodane nepremičnine Pokrajinski arhiv Maribor.

Sava, d.d., na dan 31.12.2022 nima naložbenih nepremičnin, danih v najem. Naložbene nepremičnine niso zastavljene.

Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin

	v 000 EUR		
NABAVNA VREDNOST	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	SKUPAJ
Stanje 01.01.2022	2.489	350	2.839
Zmanjšanje zaradi prodaje	-134	-350	-484
Stanje 31.12.2022	2.355	0	2.355
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2022	-1.006	-225	-1.231
Zmanjšanje zaradi prodaje	0	225	225
Stanje 31.12.2022	-1.006	0	-1.006
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2022	1.483	125	1.608
Stanje 31.12.2022	1.349	0	1.349

1.2.4.4. Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe v višini 103.011 tisoč evrov (31.12.2021: 103.011 tisoč evrov) predstavljajo 96 odstotkov sredstev družbe. Njihova vrednost se v primerjavi s predhodnim letom ni spremenila.

A. Delnice in deleži v družbah Poslovne skupine Sava

Vrednost delnic in deležev v družbah Poslovne skupine Sava v višini 102.462 tisoč evrov (31.12.2021: 102.462 tisoč evrov) v celoti predstavlja finančna naložba v 53.904.804 delnic SHBR, ki predstavljajo 95,47 % delež, v kapitalu družbe Sava Turizem, d.d.

Za finančne obveznosti Save, d.d., je zastavljenih 48.219.025 delnic SHBR, njihova knjigovodska vrednost pa znaša 87.505 tisoč evrov.

Finančna naložba v družbo Sava Turizem, d.d., je bila za namen računovodskega poročanja konec leta 2021 ovrednotena z uporabo metode diskontiranih denarnih tokov. Spodnja vrednost naložbe je bila ocenjena na 129.326 tisoč € (2,40 €/delnico), zgornja vrednost na 161.416 tisoč € (2,99 €/delnico) ter izračunana srednja vrednost v višini 144.313 tisoč € (2,68 €/delnico). Test morebitnih znakov oslabitev vrednosti naložbe na dan 31.12.2022 je bil opravljen in ocenjuje se, da zaradi uspešnega poslovanja družbe Sava Turizem, d.d. slabitve niso potrebne.

Razkritja v povezavi s sestavo Poslovne skupine Sava, deležem v kapitalu, višino kapitala in poslovnim izidom odvisnih družb so navedena v računovodskem poročilu za Poslovno skupino Sava.

B. Druge delnice in deleži

Vrednost drugih delnic in deležev v višini 549 tisoč evrov (31.12.2021: 549 tisoč evrov) se nanaša na delnice družb, ki ne kotirajo na borzi.

Med njimi je 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., zastavljenih za finančne obveznosti Save, d.d., njihova knjigovodska vrednost pa znaša 498 tisoč evrov.

1.2.4.5. Odložene terjatve za davek

Neobračunane odložene terjatve za davek iz naslova oslabitev dolgoročnih finančnih naložb na dan 31.12.2022 znašajo 915 tisoč evrov (31.12.2021: 915 tisoč evrov).

Višina neobračunanih odloženih terjatev za davek iz naslova davčne izgube z uporabo 19 - odstotne davčne stopnje na dan 31.12.2022 znaša 74.361 tisoč evrov (31.12.2021: 74.242 tisoč evrov).

Skupne neobračunane odložene terjatve za davek na dan 31.12.2022 znašajo 75.276 tisoč evrov (31.12.2021: 75.157 tisoč evrov).

1.2.4.6. Kratkoročne finančne naložbe

Sava, d.d., na dan 31.12.2022 nima **kratkoročnih finančnih naložb** (31.12.2021: 0 tisoč evrov).

1.2.4.7. Kratkoročne poslovne terjatve

Preglednica kratkoročnih poslovnih terjatev po dospelosti

	31.12.2022	v 000 EUR	
	SKUPAJ	Dospelo	Nedospelo
Kratkoročne poslovne terjatve	406	0	406
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	393	0	393
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1	0	1
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	12	0	12

	31.12.2021	v 000 EUR	
	SKUPAJ	Dospelo	Nedospelo
Kratkoročne poslovne terjatve	36	0	36
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	1	0	1
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	35	0	35

Preglednica stanja in gibanja popravka vrednosti terjatev

	31.12.2022	31.12.2021
Stanje 1.1.	9	9
Zmanjšanje popravka vrednosti	0	0
Stanje na koncu obdobja	9	9

1.2.4.8. Denarna sredstva

Preglednica denarnih sredstev

	31.12.2022	31.12.2021
Denarna sredstva na transakcijskih računih	2.432	862
Depoziti na odpoklic	1.100	1.100
Skupaj denarna sredstva	3.532	1.962

1.2.4.9. Kapital

Osnovni kapital

Višina osnovnega kapitala Save, d.d. znaša 29.083 tisoč evrov (31.12.2021: 29.083 tisoč evrov) in je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic (SAVR), pripadajoči znesek ene delnice je 1,00 EUR.

Kapitalske rezerve

Kapitalske rezerve v višini 18.199 tisoč evrov (31.12.2021: 43.357 tisoč evrov) so nastale v letu 2016 v postopku prisilne poravnave Save, d.d. in predstavljajo razliko med vpisom osnovnega kapitala in vpisom celotnih stvarnih vložkov upnikov v kapital Save, d.d. V letu 2022 so bile so bile s sklepom upravnega odbora v višini 25.158 tisoč evrov uporabljene za pokrivanje prenesene čiste izgube preteklih let do vključno izgube nastale leta 2021.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti

Rezerve, nastale zaradi prevrednotenja dolgoročnih finančnih naložb na pošteno vrednost znašajo 223 tisoč evrov (31.12.2021: 223 tisoč evrov) in v obeh obdobjih v celoti predstavljajo le pozitivno prevrednotenje.

Spremembe v kapitalu

Vrednost kapitala Save, d.d., na 31.12.2022 znaša 45.058 tisoč evrov (31.12.2021: 47.505 tisoč evrov) in je bila za 2.447 tisoč evrov nižja kot konec predhodnega leta. Znižanje kapitala je posledica izkazane izgube za leto 2022.

Bilančna izguba

Bilančna izguba je na dan 31.12.2022 znašala 2.447 tisoč evrov (31.12.2021: 25.158 tisoč evrov). Bilančna izguba, natečena na dan 31.12.2021, je bila v letu 2022 v celoti pokrita v breme kapitalskih rezerv. Bilančna izguba na bilančni presečni dan 31.12.2022 pa predstavlja izkazano nepokrito izgubo poslovnega leta 2022.

1.2.4.10. Izplačilo dividend, tehtano povprečno število delnic in čista izguba na delnico

Izplačilo dividend

Izplačil dividend v letih 2022 in 2021 ni bilo.

Tehtano povprečno število delnic

	31.12.2022	31.12.2021
Število vseh delnic 1.1.	29.082.968	29.082.968
Tehtano povprečno število delnic konec obdobja	29.082.968	29.082.968

Osnovni kapital je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic, ki imajo vse glasovalne pravice. Vse delnice so v celoti vplačane. Družba nima obveznic, ki bi jih lahko konvertirali v delnice.

Čista izguba, ki pripada delnicam

	31.12.2022	31.12.2021
Čista izguba poslovnega leta (v 000 EUR)	-2.447	-4.143
Tehtano povprečno število uveljavljajočih se delnic	29.082.968	29.082.968
Osnovna čista izguba na delnico (v EUR)	-0,08	-0,14

Prilagojena čista izguba na delnico je enaka osnovni čisti izgubi na delnico, ker je kapital sestavljen le iz navadnih delnic.

1.2.4.11. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije v višini 22 tisoč evrov (31.12.2021: 35 tisoč evrov) predstavljajo rezervacije za odpravnine ob odhodu v pokoj in za jubilejne nagrade. Aktuarski preračun rezervacij je bil izveden na dan 31.12.2022.

Preglednica gibanja rezervacij

v 000 EUR		
	Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	SKUPAJ
Stanje 01.01.2022	35	35
Novo oblikovane rezervacije	2	2
Odprava rezervacij	-15	-15
Stanje 31.12.2022	22	22

1.2.4.12. Dolgoročne obveznosti

Dolgoročne obveznosti znašajo 266 tisoč evrov (31.12.2021: 322 tisoč evrov) in so sestavljene iz finančnih obveznosti za poslovni najem sredstev ter iz odloženih obveznosti za davek.

Dolgoročne finančne obveznosti v višini 214 tisoč evrov (31.12.2021: 270 tisoč evrov)

V celoti se nanašajo na finančne obveznosti za poslovn najem poslovnih prostorov in parkirnih mest, ki zapadejo po letu 2023. V primerjavi s koncem preteklega leta so nižje za 56 tisoč evrov, od tega 50 tisoč evrov predstavlja prenos na kratkoročne finančne obveznosti z zapadlostjo v letu 2023, 6 tisoč evrov znižanja pa izhaja iz urejanja števila in vrednosti parkirnih prostorov v poslovnem najemu. Obrestna mera znaša 2,51 %.

Preglednica gibanja dolgoročnih finančnih obveznosti

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Stanje 1.1.	270	333
Druge spremembe poslovni najemi	-6	-13
Prenos na kratkoročni del konec obdobja	-50	-50
Končno stanje	214	270

Preglednica zapadlosti dolgoročnih finančnih obveznosti

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
med 1 in 2 letoma	51	103
med 2 in 5 leti	163	167
nad 5 let	0	0
SKUPAJ	214	270

Obveznosti za odložene davke

Obveznosti za odložene davke v višini 52 tisoč evrov (31.12.2021: 52 tisoč evrov) so oblikovane v povezavi z vrednotenjem finančnih naložb po poštenu vrednosti in se v primerjavi s koncem predhodnega leta niso spremenile. Obračunane so z uporabo 19 – odstotne stopnje.

1.2.4.13. Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne obveznosti v skupni višini 62.929 tisoč evrov (31.12.2021: 58.622 tisoč evrov) so sestavljene iz:

- kratkoročnih finančnih obveznosti do družbe SDH, d.d., ki je z dnem 15.09.2022 postala družba v skupini, v višini 22.427 tisoč evrov (31.12.2021: 0 evrov),
- drugih kratkoročnih finančnih obveznosti v višini 28.466 tisoč evrov, ki predstavljajo obveznosti do Kapitalske družbe, d.d. v višini 28.416 tisoč EUR in obveznosti iz poslovnih najemov v višini 50 tisoč EUR (31.12.2021: 50.894 tisoč evrov),
- kratkoročnih poslovnih obveznosti v višini 12.036 tisoč evrov (31.12.2021: 7.728 tisoč evrov).

Kratkoročne finančne obveznosti znašajo 50.893 tisoč evrov (31.12.2021: 50.894 tisoč evrov). Pravice in terjatve upnika York do Save, d.d., so bile dne 15.09.2022 vključno s povezanimi stranskimi pravicami in z vsemi zavarovanji prenesene na Kapitalsko družbo, d.d. V letu 2022 so spremembe nastale le iz naslova poslovne uporabe sredstev in sicer je bilo 50 tisoč evrov odplačil, 1 tisoč evrov drugih sprememb ter 50 tisoč evrov prenosa iz dolgoročnih na kratkoročni del finančnih obveznosti.

Sestava kratkoročnih finančnih obveznosti po upnikih na dan 31.12.2022:

- Do družbe Slovenski državni holding, d.d., ki je z dnem 15.09.2022 postal družba v skupini, v višini 22.427 tisoč evrov, dolgovi so zavarovani s sredstvi družbe Sava d.d.,
- Do Kapitalske družbe, d.d. v višini 28.416 tisoč evrov, dolgovi so zavarovani s sredstvi družbe Sava d.d.,
- Do najemodajalcev (poslovni najemi) v višini 50 tisoč evrov, obrestna mera je 2,51 %, ti dolgovi niso zavarovani.

Reprogram zavarovanih finančnih obveznosti:

- Dne 27.05.2022 je Sava, d.d. z obstoječimi upniki sklenila Dodatek št. 5 k Pogodbi o reprogramu iz novembra 2019, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti družbe Sava, d.d. iz naslova glavníc posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.09.2022. Trimesečni odlog plačila obveznosti je zadoščal za izpolnitev odložnih pogojev, opredeljenih v postopku konsolidacije lastniške sestave Save, d.d., ki se je zaključila 15.09.2022 s prenosom delnic v lasti družbe York na družbo SDH ter prenosom terjatev družbe York na Kapitalsko družbo, d.d.
- Dne 29.09.2022 je Sava, d.d., z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k zgoraj navedeni Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti iz naslova glavníc posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.06.2023, obrestna mera ni bila spremenjena in znaša 6m EURIBOR + 8%. V Dodatku 6 je opredeljeno tudi zadržanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d. do 30.06.2023.

Zavarovanje finančnih obveznosti:

- Upniki so v zavarovanje prejeli 48.219.025 delnic družbe Sava Turizem, d.d., ter 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d. Knjigovodska vrednost zastavljenih sredstev znaša 92.153 tisoč evrov.

Preglednica delitve posojil glede na fiksno in variabilno obrestno mero na dan 31.12.2022

v 000 EUR			
	Fiksna obrestna mera	Variabilna obrestna mera	SKUPAJ
dolgoročna posojila	214	0	214
kratkoročna posojila	50	50.843	50.893
SKUPAJ	264	50.843	51.107

Kratkoročne poslovne obveznosti znašajo 12.036 tisoč evrov (31.12.2021: 7.728 tisoč evrov). Med njimi je za 342 tisoč evrov nadomestil za reprogram posojil ter za 11.542 tisoč evrov obveznosti iz obresti, ki v plačilo zapadejo 30.06.2023. Ostale poslovne obveznosti Sava, d.d. poravnava skladno z dogovorjenimi plačilnimi pogoji.

Preglednica kratkoročnih poslovnih obveznosti

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	5.290	97
– obveznosti za obresti na prejeta posojila od matične družbe	5.093	0
– poslovne obveznosti do matične družbe	171	0
– poslovne obveznosti do odvisne družbe	26	97
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	200	467
– nadomestila za reprogram posojil*	171	441
– redne poslovne obveznosti	29	26
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	2	1
Druge kratkoročne poslovne obveznosti	6.544	7.163
a) Obveznosti iz obresti za prejeta posojila	6.449	7.056
b) Obveznosti za plače in druge prejemke	20	105
– obveznosti za neto plače in neto druge prejemke	11	49
– obveznosti do države (prispevki na in iz plač)	9	56
c) Obveznosti do države	70	0
d) Druge obveznosti	5	2
SKUPAJ KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	12.036	7.728

1.2.4.14. Povzetek vseh obveznosti do upnikov po stanju na dan 31.12.2022 in z rokom zapadlosti 30.06.2023

v EUR					
	31. 12. 2022				31. 12. 2021
Upnik	Obveznost iz glavnice prejetih posojil	Obveznost iz natečenih obresti	Obveznost iz nadomestil za reprogram	SKUPAJ	SKUPAJ
SDH, d.d.	22.427.456,85	5.093.018,81	171.104,28	27.691.579,94	25.760.307,70
KAD, d.d.	28.416.466,82	6.449.388,42	171.104,28	35.036.959,52	25.760.307,66
SKUPAJ	50.843.923,67	11.542.407,23	342.208,56	62.728.539,46	58.400.657,09

1.2.4.15. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev

Kratkoročne pasivne časovne razmejitev v višini 379 tisoč evrov (31.12.2021: 561 tisoč evrov) so se glede na konec predhodnega leta zaradi porabe rezervacij v neto znesku znižale za 182 tisoč evrov. Med njimi pretežni delež predstavljajo rezervacije, povezane s stroški dela ter vračunani stroški za storitve, ki se nanašajo na poslovno leto 2022.

1.2.4.16. Čisti prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki

Čisti prihodki od prodaje, ki so bili doseženi v višini 1.073 tisoč evrov (leto 2021: 774 tisoč evrov), v 99 odstotkih predstavljajo prodajo v okviru Poslovne skupine Sava. Prihodki so bili v pretežni meri sestavljeni iz nadomestila za uporabo blagovne znamke ter so bili v celoti doseženi v Sloveniji.

Drugi poslovni prihodki v višini 168 tisoč evrov (leto 2021: 194 tisoč evrov) se v znesku 142 tisoč evrov nanašajo na dosežen dobiček pri odtujitvi naložbene nepremičnine, preostanek pa predstavlja odpravo rezervacij.

Preglednica sestave čistih prihodkov od prodaje

v 000 EUR		
	2022	2021
Čisti prihodki od prodaje storitev	1.067	737
Čisti prihodki od najemnin	6	37
Skupaj čisti prihodki od prodaje	1.073	774

1.2.4.17. Stroški po funkcionalnih skupinah

v 000 EUR		
	2022	2021
Stroški splošnih dejavnosti	1.183	1.345
SKUPAJ	1.183	1.345

1.2.4.18. Stroški blaga, materiala in storitev

V strukturi operativnih stroškov predstavljajo 57 % stroški blaga, materiala in storitev. Dosegajo vrednost 672 tisoč evrov (leto 2021: 617 tisoč evrov). Med stroški storitev je bilo tudi za 7 tisoč evrov stroškov iz najemov malih vrednosti ter iz neodbitnega DDV deleža iz poslovnih najemov.

Preglednica stroškov blaga, materiala in storitev po vrstah stroškov

v 000 EUR		
	2022	2021
Stroški materiala	29	25
Stroški transportnih storitev	4	4
Stroški storitev vzdrževanja	32	35
Stroški najemnin	7	5
Nadomestila stroškov delavcev	0	1
Stroški plačilnega prometa, bančnih storitev, zavarovalnih premij ter nadomestil za reprogram posojil	65	60
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	312	269
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	11	15
Stroški drugih storitev	212	203
SKUPAJ	672	617

1.2.4.19. Stroški dela

Stroški dela v višini 424 tisoč evrov (leto 2021: 640 tisoč evrov) v strukturi operativnih stroškov predstavljajo 36 %. Mednje so vključene tudi dodatne potencialne obveznosti do zaposlencev. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so bili nižji za 34 %.

V družbi Sava, d.d., je bilo na dan 31.12.2022 zaposlenih 5 sodelavcev (31.12.2021: 5 zaposlenih). Na podlagi delovnih ur je v letu 2022 družba imela poprečno 4,67 zaposlenih (leto 2021: 8,50). Družba med stroški dela izkazuje obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 6 tisoč evrov.

Preglednica stroškov dela

v 000 EUR		
	2022	2021
Bruto plače	278	466
Stroški socialnih zavrovanj zaposlenih	52	33
Drugi stroški dela	94	141
Skupaj stroški dela	424	640

1.2.4.20. Odpisi vrednosti

Stroške odpisov vrednosti v višini 66 tisoč evrov (leto 2021: 72 tisoč evrov) predstavlja obračunana amortizacija, od tega je 54 tisoč evrov amortizacije povezane s poslovnimi najemi sredstev.

1.2.4.21. Finančni prihodki iz deležev

Finančne prihodke iz deležev v višini 1.960 tisoč evrov (leto 2021: 18 tisoč evrov) sestavljajo prejete dividende družbe Sava Turizem, d.d., v višini 1.903 tisoč evrov in prejete dividende iz treh manjših finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo.

1.2.4.22. Finančni odhodki

Finančni odhodki v skupni višini 4.499 tisoč evrov (leto 2021: 4.134 tisoč evrov) se v znesku 4.490 tisoč evrov nanašajo na zavarovane finančne obveznosti do upnikov SDH, d.d., Kapitalska družba, d.d. in York, ki so obračunane po 6m EURIBOR+8 %, v znesku 9 tisoč evrov pa predstavljajo obresti iz poslovnih najemov sredstev.

1.2.4.23. Drugi prihodki in drugi odhodki

Izid iz izrednih dogodkov je bil pozitiven v višini 34 tisoč evrov (leto 2021: 350 tisoč evrov) in je bil sestavljen iz drugih prihodkov v višini 39 tisoč evrov in drugih odhodkov v višini 5 tisoč evrov.

1.2.4.24. Davek od dohodka

Sava, d.d. za leto 2022 nima obračunane obveznosti za plačilo davka od dohodka. Družba v letu 2022 davčnih olajšav ni uveljavljala, ker je izkazala davčno izgubo. Družba ima na dan 31.12.2022 neizkoriščeno davčno izgubo v višini 391.376 tisoč evrov.

Preglednica ugotavljanja razlike med dejansko in izračunano davčno stopnjo

v 000 EUR				
	2022		2021	
	Stopnja	Znesek	Stopnja	Znesek
Dobiček pred davki		-2.447		-4.143
Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	19%	-465	19%	-787
Vpliv davčnih stopenj v drugih državah		0		0
Zneski, ki negativno vplivajo na davčno osnovo		3.880		3.794
– znesek iz naslova povečanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		0		0
– znesek iz naslova zmanjšanja odhodkov na raven davčno prizanih odhodkov		3.782		3.794
– znesek odhodkov za katere je bil odtegnjen davek		0		0
– morebitno ostali zneski, ki vplivajo na povečanje davčne osnove		98		0
Učinek povečane davčne stopnje na posebne dobičke		0		0
Zneski, ki pozitivno vplivajo na davčno osnovo		2.081		427
– znesek iz naslova zmanjšanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		1.985		427
– znesek iz naslova povečanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		96		0
– morebitni ostali zneski, ki vplivajo na zmanjšanje osnove		0		0
Sprememba davčne osnove pri prehodu na nov način računovodenja pri spremembah računovodskih usmeritev		0		0
Davčne olajšave		0		0
– uporabljene, ki vplivajo na zmanjšanje davčne obveznosti		0		0
– preostale za koriščenje v naslednjih letih		0		0
Davčna izguba				
– uporabljena, ki vpliva na zmanjšanje davčne obveznosti		0		0
– nastala v tekočem letu - preostala za koriščenje v naslednjih letih		628		776
Prilagoditev za pretekla leta		0		0
ODMERJENI DAVEK TEKOČEGA LETA	0,0 %	0	0,0 %	0
Povečanje/zmanjšanje odloženega davka		0		0
DAVEK V IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA	0,0 %	0	0,0 %	0

1.2.4.25. Terjatve in obveznosti za odložene davke

Preglednica terjatev in obveznosti za odložene davke

v 000 EUR			
31.12.2022	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	0	52	-52
SKUPAJ	0	52	-52

v 000 EUR			
31.12.2021	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	0	52	-52
Zaloge	0	0	0
SKUPAJ	0	52	-52

1.2.4.26. Deleži v dobičku

Skupščina ni odobrila nobenih deležev v dobičku.

1.2.5. Druga razkritja

1.2.5.1. Pogojna sredstva in pogojne obveznosti

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Zastava vrednostnih papirjev	92.153	92.560
SKUPAJ	92.153	92.560

Delnice, dane v zastavo za finančne obveznosti

Za finančne obveznosti Save, d.d., so zastavljene delnice v skupni knjigovodski vrednosti višini 92.153 tisoč evrov:

- 48.219.025 delnic Sava Turizma, d.d., v vrednosti 91.655 tisoč evrov,
- 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., v vrednosti 498 tisoč evrov.

1.2.5.2. Merjenje poštenih vrednosti

Delnice in deleži

Poštena vrednost delnic, ki kotirajo na borzi, je enaka objavljenemu enotnemu tečaju teh delnic na dan bilance stanja. Poštena vrednost delnic in deležev, ki ne kotirajo, je enaka nabavni vrednosti, zmanjšani za morebitne oslabitve na osnovi preverjanja znakov oslabitve.

Dana in prejeta posojila

Poštena vrednost je ocenjena kot diskontirana vrednost pričakovanih denarnih tokov iz glavnice. Pri tem se predpostavlja, da je efektivna obrestna mera enaka pogodbeni obrestni meri.

Kratkoročne terjatve in obveznosti

Za poslovne terjatve z rokom dospelosti, krajšim od enega leta, predpostavljamo, da njihova knjigovodska vrednost izraža pošteno vrednost.

Preglednica poštenih vrednosti finančnih instrumentov

v 000 EUR				
	31.12.2022		31.12.2021	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Vrednostni papirji, na razpolago za prodajo	549	549	549	549
Kratkoročne terjatve	406	406	36	36
Dana posojila	0	0	0	0
Denar in denarni ustrezniki	3.532	3.532	1.962	1.962
Dolgoročna posojila	-214	-214	-270	-270
Kratkoročna posojila	-50.893	-50.893	-50.894	-50.894
Kratkoročne poslovne obveznosti	-12.036	-12.036	-7.728	-7.728

1.2.5.3. Povezane stranke

Povezane stranke vključujejo:

- družbo SDH, d.d., ki je od 15.09.2022 dalje obvladujoča družba Save, d.d. in ima v lasti 61,9% vseh delnic družbe Sava d.d.*,
- družbo Kapitalska družba, d.d., ki je tako kot obvladujoča družba v lasti Republike Slovenije in ima v lasti 28% vseh delnic družbe Sava d.d.*, zaradi česar se Sava d.d. obravnava kot Kapitalski družbi d.d. pridružena družba,
- družbo Sava Turizem, d.d., ki je hčerinska družba, v kateri ima Sava, d.d. v lasti 95,5% vseh delnic,
- z lastniki povezane družbe**,
- člane upravnega odbora družbe in člane komisij pri upravnem odboru ter izvršnega direktorja družbe***.

*Sta lastnika družbe Sava, d.d. Pri razkrivanju poslov z lastniki so vključeni lastniki z več kot 20-odstotnim lastništvom, lahko tudi z manjšim deležem, če gre za pomembno informacijo.

**Pri razkrivanju poslov z lastniki povezanimi družbami so uporabljeni naslednji kriteriji:

- so tiste družbe, ki so več kot 20 odstotne lastnice družbe, ki je več kot 20% lastnica Save, d.d.,
- so tiste družbe, v katerih imajo družbe, ki so več kot 20% lastnice Save, d.d., več kot 20-odstoten lastniški delež,
- vrednost poslov za navedene družbe razkrivamo v skupnem znesku,
- v kolikor je skupna vrednost poslov s povezanimi družbami manjša od 100 tisoč evrov, poslov ne vključujemo pri razkrivanju poslov s povezanimi družbami.

*** prehod iz enotnega sistema na dvotirni sistem upravljanja z dnem 03.01.2023.

Poslovni odnosi med povezanimi družbami

Poslovni odnosi med posojilodajalcem Savo, d.d., ter posojilodajalcem obvladujočo družbo SDH, d.d. ter na z njo prek istega lastništva povezane družbe KAD, d.d., prav tako kot posojilodajalcem, se nanašajo na glavnice posojil, natečene obresti in nadomestila za reprogram posojil. Poslovni odnosi med Savo, d.d. ter hčerinsko družbo Sava Turizem, d.d., se nanašajo na medsebojno opravljene storitve.

Posli med povezanimi družbami se opravljajo po pogojih, kakršni veljajo v običajnem premišljenem poslovanju. Pri tem so obračunane obresti z družbo SDH d.d. in Kapitalsko družbo d.d., ki so bile obračunane po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 8%, po oceni uprave odraz tveganj povezanih s poslovanjem družbe v preteklosti.

Kapital hčerinske družbe Sava Turizem, d.d. na dan 31.12.2022, prihodki iz poslovanja in čisti poslovni izid hčerinske družbe za obdobje januar – december 2022 so razkriti v računovodskem poročilu za Poslovno skupino Sava.

Prihodki in odhodki Save, d.d., doseženi pri poslovanju s povezanimi družbami

v 000 EUR				
Družba	Poslovni prihodki jan-dec 2022	Poslovni odhodki jan-dec 2022	Finančni prihodki jan-dec 2022	Finančni odhodki jan-dec 2022
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana*	1.067	127	1.903	0
Slovenski državni holding, d.d., Mala ulica 5, 1000 Ljubljana	0	0	0	1.981
Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d., Dunajska cesta 119, 1000 Ljubljana	0	0	0	2.160
York Global Finance Offshore BDH S.A.R.L., 1 Place d Armes, 1136 Luxembourg, Luxembourg**	0	0	0	350
* Poslovni odhodki Save, d.d., z vključenim neodbitnim DDV				
**Finančni odhodki Save, d.d., od 01.01.2022-14.09.2022				

Terjatve in obveznosti Save, d.d., izkazane do povezanih družb

v 000 EUR				
Družba	Poslovne terjatve 31.12.2022	Poslovne obveznosti 31.12.2022	Finančne terjatve 31.12.2022	Finančne obveznosti 31.12.2022
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	393	26	0	0
Slovenski državni holding, d.d., Mala ulica 5, 1000 Ljubljana	0	5.265	0	22.427
Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d., Dunajska cesta 119, 1000 Ljubljana	0	6.621	0	28.416

Poslovni odnosi z lastniki Save, d.d., in z lastniki povezanimi družbami

Obveznosti do lastnika družbe SDH d.d. in obveznosti do z SDH, d.d. povezane družbe KAD, d.d. v skupni višini 62.729 tisoč evrov (31.12.2021: 58.401 tisoč evrov) se nanašajo na finančne obveznosti iz prejetih posojil, na poslovne obveznosti iz natečenih obresti in na poslovne obveznosti iz nadomestil za reprogram posojil. Odhodki, ki se nanašajo na družbi SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v skupni višini 4.491 tisoč evrov (leto 2021: 4.124 tisoč evrov) predstavljajo obračunane obresti iz zavarovanih finančnih obveznosti.

Posli z drugimi družbami, ki so od lastnikov odvisne družbe, ne presegajo 100 tisoč evrov, zato jih skladno z usmeritvijo ne razkrivamo.

Preglednica poslov z lastniki in z lastniki povezanimi družbami

v 000 EUR				
Povezane osebe	Odpрте terjatve na dan 31.12.2022	Odpрте obveznosti na dan 31.12.2022	Prihodki v obdobju 1-12 2022	Odhodki v obdobju 1-12 2022
Posli z lastniki (nad 20%)				
York Global Finance Offshore BDH (Luxembourg) S.a.r.l.*	0	0	0	350
Slovenski državni holding, d.d.	0	27.692	0	1.981
Kapitalska družba, d.d.	0	35.037	0	2.160
SKUPAJ	0	62.729	0	4.491

Odnosi s povezanimi fizičnimi osebami

Lastništvo delnice Sava na dan 31.12.2022

Člani upravnega odbora, komisij upravnega odbora in izvršni direktor Save, d.d., v letu 2022 in na dan 31.12.2022 niso imeli v lasti delnic Sava.

Prejemki izvršnega direktorja v letu 2022

Bruto prejemki, izplačani na podlagi podjemne pogodbe z izvršnim direktorjem, so v letu 2022 znašali 42 tisoč evrov. Sestavljeni so bili iz fiksnih in variabilnih prejemkov ter iz bonitet.

Prejemki članov upravnega odbora in članov komisij v letu 2022

Bruto prejemki članov upravnega odbora in članov komisij so v letu 2022 znašali 78 tisoč evrov. Sestavljeni so bili iz plačil za opravljanje funkcije in iz sejin.

Prejemki zaposlenih po individualnih pogodbah v letu 2022

Na dan 31.12.2022 je bilo na podlagi individualnih pogodb zaposlenih 5 sodelavcev (31.12.2021: 5 sodelavcev). Bruto prejemki so znašali 411 tisoč evrov in so bili sestavljeni iz fiksnih in variabilnih prejemkov ter iz bonitet.

Terjatve in obveznosti Save, d.d., do povezanih fizičnih oseb

Sava, d.d., nima terjatev do povezanih fizičnih oseb. Obveznosti do povezanih fizičnih oseb se nanašajo izključno na v decembru 2022 obračunane stroške dela, ki so bili izplačani v januarju 2023.

1.2.5.4. Razkritje poslov z izbranim revizorjem

Vrednost revidiranja posamičnih računovodskih izkazov družbe Sava, d.d., konsolidiranih računovodskih izkazov Poslovne skupine Sava za leto 2022 ter posla dajanja zagotovil o Poročilu o odnosih do povezanih oseb je za leto 2022 po pogodbah, sklenjenih z družbo BDO revizija, d.o.o., znašala 13 tisoč evrov brez DDV (leto 2021: 8 tisoč evrov brez DDV).

1.2.5.5. Poročilo o pomembnejših sporih in Zahtevak za odkup delnic manjšinskih lastnikov

A. Sava, d.d., kot tožena stranka

V letu 2022 Sava, d.d., ni bila udeležena v nobenem sporu kot tožena stranka.

B. Sava, d.d., kot tožeča stranka

Tožena stranka: RS MF, FURS

- V letu 2017 je bila sprejeta novela ZDavP-2J, kjer je določena 7 – odstotna zamudna obrestna mera. Kljub temu, da so bile obveznosti iz domnevno premalo plačanega DDV v višini 348 tisoč € poravnane leta 2011 (in je v teku pravdni postopek), je bila v ponovnem inšpekcijskem nadzoru FURS-a dne 08.06.2017 izdana odločba, s katero je bilo naloženo plačilo zamudnih obresti v višini 201 tisoč €. Naložena obveznost je bila poravnana dne 06.07.2017.
- Vložena je bila pritožba, s katero smo pojasnili, da ob uveljavitvi novele zakona davčne obveznosti niso obstajale, zato se na njih novela ne more nanašati oziroma ne more imeti pravnega učinka. Zaključek davčnega organa pomeni očitno neustavno retroaktivno uporabo zakona na že zaključena pravna razmerja. Pritožba je bila odstopljena v reševanje Ministrstvu za finance, ki je pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo.
- Dne 11.12.2017 je bila na Upravno sodišče RS vložena Tožba v upravnem sporu zoper celotno Odločbo FURS-a z dne 08.06.2017.
- Dne 30.08.2019 je bila na Upravno sodišče RS vložena urgencia iz razloga, ker je Vrhovno sodišče RS v vmesnem času v podobni zadevi drugega tožnika sprejelo sodbo, v kateri je zavzelo stališče, ki bi Savi, d.d. morale koristiti v predmetni zadevi.
- Dne 07.10.2019 je Upravno sodišče RS Tožbo zoper celotno odločbo FURS-a zavrnilo.
- Dne 05.11.2019 je bil na Vrhovno sodišče RS podan Predlog za dopustitev revizije.
- Dne 02.09.2020 je Vrhovno sodišče RS dopustilo revizijo zoper sodbo Upravnega sodišča RS v dveh vprašanjih, ki se nanašata na retroaktivnost uporabe povečane (7%) obrestne mere ter glede uporabe obrestne mere (obrestovanja) tudi za tiste davčne zavezance, ki so svojo obveznost v celoti izpolnile že pred uveljavitvijo novele (tako kot Sava, ki je sporne obveznosti poravnala v postavljenih rokih).
- Dne 05.10.2020 je bila na Upravno sodišče RS oddana Revizija zoper sodbo Upravnega sodišča.
- Dne 23.11.2020 smo v vednost prejeli odgovor tožene stranke RS Ministrstva za finance Upravnemu sodišču Slovenije. Po oceni odvetnika tožena stranka ne navaja nobenih relevantnih razlogov, ki bi nasprotovali argumentom revizije.
- Dne 10.06.2021 smo prejeli odgovor Vrhovnega sodišča RS, v katerem se strinja z argumenti o neustavnosti zakonske ureditve (ZDavP-2) in je v tem smislu podalo zahtevo za oceno ustavnosti na Ustavno sodišče RS. Iz navedenih razlogov je prekinilo postopek odločanja o reviziji do odločitve Ustavnega sodišča. Po mnenju odvetnika so izpostavljeni argumenti Vrhovnega sodišča RS močni in ocenjuje, da obstaja več kot 50% verjetnost, da bi Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost izpodbijane zakonske ureditve. S tem bi odpadla pravna podlaga za izpodbijano odločbo FURS-a.
- Glede na predstavljeno pa odvetnik ocenjuje, da je odločitev Vrhovnega sodišča pričakovati šele v približno 3 letih.

C. Zahtevki za odkup delnic manjšinskih delničarjev v družbi Sava Turizem, d.d.

- Sava, d.d., je 27.11.2020 prejela dva zahtevka za odkup delnic manjšinskih delničarjev. Oba zahtevka se nanašata na delnice, ki so vpisane v KDD, poleg tega pa se delničarja sklicujeta na nepravdni postopek opr. št. Ng 25/2020, v katerem trdita, da jima je bilo v postopku pripojitve družbe Hoteli Bernardin, d.d., k družbi Sava Turizem, d.d., zaradi neustreznega menjalnega razmerja ddeljeno premajhno število delnic v združeni družbi Sava Turizem, d.d.
- Sava, d.d., je glede na nejasnost zahtev na podlagi pridobljenega pravnega mnenja delničarja pozvala k natančnejši izjasnitvi, na katere delnice se njuni zahtevi nanašata.
- V letu 2021 je družba Sava, d.d. prejela poziv sodišča k predlogu za sodno določitev primerne denarnega nadomestila za izstop omenjenih manjšinskih delničarjev.
- Sava, d.d. je sodišču podala odgovor, da ne oporeka pravici manjšinskih delničarjev do izstopa, ob tem pa tudi pojasnila nekatere napačne predpostavke prejetih zahtev delničarjev.
- Sodišče je v primeru enega manjšinskega delničarja postopek začasno prekinilo do odločitve v drugem postopkov v teku, na katerega se manjšinski delničar sklicuje (sodni preizkus menjalnega razmerja ob pripojitvi družbe Hoteli Bernardin, d.d., k družbi Sava Turizem, d.d.). V drugem primeru je sodišče razpisalo prvi narok in ni ugodilo predlogu Save d.d. za začasno prekinitve postopka. Na naroku je sodišče zaključilo, da bo pridobilo mnenje poravnalnega odbora, Sava, d.d. pa je založila predujem za pridobitve mnenja.
- Skladno z določilom 2.4 Dodatka št. 2 k Pogodbi o reprogramu, ki naslavlja problematiko potencialnega izstopa manjšinskih delničarjev, je Sava, d.d., upnikom v začetku leta 2021 predlagala možnost zagotovitve sredstev za izstop oziroma izključitev manjšinskih delničarjev družbe Sava Turizem, d.d., vendar upniki o tem vprašanju niso bili enotni, zato potekata omenjena posamična postopka za izstop.
- Upravni odbor Save, d.d., je glede na zahtevo poravnalnega odbora oktobra leta 2021 sprejel sklep, da na ponudbo za nadomestilo enega od predlagateljev odgovori z nasprotno ponudbo - pod pogojem, da bo Sava, d.d. za izvedbo ponudbe pridobila potrebna sredstva s strani upnikov ali delničarjev. Nasprotna stranka ponudbe ni sprejela, zato je poravnalni odbor predlagal izbor cenilca z namenom, da se cenitev uporabi za določitev primerne denarnega nadomestila.
- Sava, d.d. z lastniki ponovno vodi razgovore o možnosti, da se pristopi k skupnem dogovoru glede izključitve manjšinskih delničarjev.

1.2.5.6. Vpliv dogodkov po dnevu bilance stanja na računovodske izkaze Save, d.d.

Dogodki, nastali po dnevu bilance stanja, niso take narave, da bi vplivali na stanje sredstev in obveznosti, ki so izkazani v računovodskih izkazih Save, d.d., na dan 31.12.2022, ali na predpostavko o časovni neomejenosti delovanja družbe.

1.3. Izjava Uprave za Savo, d.d.

Uprava potrjuje računovodske izkaze družbe Sava, d.d., Ljubljana, za poslovno leto, ki se je končalo z dnem 31.12.2022, sestavljene v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe na dan 31.12.2022 in izidov njenega poslovanja za obdobje januar – december 2022.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačnih navedb zaradi prevare ali napake, ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem dolgoročno neprekinjenem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Na osnovi 545. in 546. člena Zakona o gospodarskih družbah je uprava družbe podala poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo Slovenski državni holding, d.d., Kapitalsko družbo, d.d., družbo York Global Finance Offshore BDH in z odvisno družbo Sava Turizem, d.d.

Uprava na osnovi okoliščin, znanih v trenutku, ko je bil pravni posel opravljen, ocenjuje, da so bili pravni posli sklenjeni z ustrezno protidajatvijo, zato premoženje družbe Sava, d.d., ni bilo neposredno zmanjšano.

Ljubljana, dne 14.03.2023

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave družbe Sava, d.d.

1.4. Poročilo neodvisnega revizorja za družbo Sava, d.d.

Tel: +386 1 53 00 920
Fax: +386 1 53 00 921
info@bdo.si
www.bdo.si

Cesta v Mestni log 1
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Družbenikom družbe:
Sava d.d.
Dunajska cesta 152
1000 Ljubljana

POROČILO O REVIZIJI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe SAVA d.d., ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2022, ter izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe SAVA d.d. na dan 31. decembra 2022 in njeno finančno uspešnost ter denarne tokove za tedaj končano leto, v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (v nadaljevanju SRS).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu, v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu z Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe, in da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjanje zadeve

Tveganje plačilne sposobnosti

V pojasnilu 1.2.3 Obvladovanje finančnih tveganj k računovodskim izkazom, Plačilno sposobnostno tveganje Družba pojasnjuje, da sta obstoječa upnika in lastnika, Kapitalska družba d.d. in SDH d.d. z dodatkom št. 6 k pogodbi o re - programu z dne 29. 9. 2022, podaljšala zapadlost terjatev do Save d.d., do 30. 6. 2023. V istem pojasnilu Družba podrobno opisuje obvladovanje tveganja plačilne sposobnosti. Naše mnenje v zvezi s tem ni prilagojeno.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo upoštevali pri reviziji računovodskih izkazov kot celote ter pri oblikovanju našega mnenja o teh računovodskih izkazih in o teh zadevah ne izražamo ločenega mnenja. Za zadeve, ki jih posebej obravnavamo v nadaljevanju, v tem smislu opisujemo njeno obravnavo v okviru revizije.

Izpolnili smo vse svoje obveznosti, ki so opisane v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*, vključno s tistimi, ki so povezane s to zadevo. Zato je revizija vključevala izvedbo postopkov, ki smo jih določili na podlagi naše ocene tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih. Rezultati naših revizijskih postopkov, vključno s postopki, ki smo jih opravili v zvezi z zadevo, ki jih navajamo v nadaljevanju, služijo kot podlaga za naše revizijsko mnenje o priloženih računovodskih izkazih.

BDO Revizija d.o.o., slovenska družba z omejeno odgovornostjo, je članica BDO International Limited, britanske družbe "limited by guarantee" in je del mednarodne BDO mreže med seboj neodvisnih družb članic.
Okrožno sodišče v Ljubljani, vl št. 1/26892/00, osnovni kapital: 9.736,66 EUR, matična št.: 5913691, ID št. za DDV: SI94637920.

Vrednotenje naložbe v odvisno družbo Sava Turizem d.d.

Opis ključne revizijske zadeve

Dolgoročna finančna naložba v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2022, znaša 103.011 tisoč EUR (2021:103.011 tisoč EUR).

Naložba v Savo Turizem d.d. predstavlja 98,4% celotnih sredstev družbe Sava d.d.. Zaradi njene pomembnosti smo to področje opredelili kot ključno revizijsko zadevo.

Sklicujemo se na razkritja v zvezi s pripoznavanjem dolgoročnih finančnih naložb v točki 1.2.2 *Pomembnejše računovodske usmeritve in v točki 1.2.4.4 Pojasnila posameznih postavk računovodskih izkazov - Dolgoročne finančne naložbe*

Naš revizijski pristop

Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:

- Presojanje računovodske usmeritve družbe v zvezi s pripoznavanjem finančnih naložb v skupini;
- Pridobitev dokazov ali indikatorjev, ki bi zahtevali morebitno slabitev naložbe;
- Pregledovanje razkritij v letnem poročilu v skladu z zahtevami SRS - Finančne naložbe

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu razen računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo po tem datumu.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi.

Naša odgovornost je, da na podlagi poznavanja in razumevanja družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, poročamo o tem, ali druge informacije vsebujejo pomembno napačne navedbe. V zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili pomembnih napačnih navedb.

Odgovornost poslovodstva in nadzornega sveta za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzor nad pripravo računovodskih izkazov in za potrditev revidiranega letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- opravimo postopke preverjanja in razumevanja notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenja o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij upravnega odbora;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Revizijsko komisijo in nadzorni svet med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Revizijski komisiji in nadzornemu svetu smo predložili našo izjavo, da smo izpolnili vse etične zahteve v zvezi z neodvisnostjo ter jih obvestili o vseh razmerjih in drugih zadevah, za katere bi se lahko upravičeno menilo, da vplivajo na našo neodvisnost, in jih seznanili s tem povezanimi nadzornimi ukrepi.

Od vseh zadev s katerimi smo seznanili revizijsko komisijo in nadzorni svet smo zadevo, ki je bila najpomembnejša pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja, določili kot ključno revizijsko zadevo. V kolikor zakon ali predpisi ne preprečujejo njihovega javnega razkritja in razen v izjemno redkih okoliščinah, ko lahko utemeljeno pričakujemo, da bi bile posledice poročanja o določeni zadevi bolj škodljive kot je v javnem interesu, te zadeve opisujemo v revizorjevem poročilu.

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATORNIH ZAHTEVAH

Druge zahteve v zvezi z vsebino revizorjevega poročila v skladu z Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (Uredba EU št. 537/2014)

V skladu s členom 10(2) Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta v našem poročilu neodvisnega revizorja navajamo naslednje informacije, ki so zahtevane poleg zahtev mednarodnih standardov revidiranja:

Imenovanje revizorja, trajanje posla in odgovorni pooblaščen revizor

Skupščina delničarjev družbe nas je dne 25. 5. 2021 imenovala za zakonitega revizorja za poslovna leta 2021 - 2023. Pogodba o revidiranju za obdobje treh let je bila sklenjena 2. 8. 2021, podpisal jo je predsednik upravnega odbora družbe. Obvezno revizijo računovodskih izkazov opravljamo drugo leto. V imenu revizijske družbe BDO Revizija d.o.o. je za opravljeno delo odgovorna Nadja Kranjc, pooblaščen revizorka.

Skladnost z dodatnim poročilom revizijski komisiji

Naše mnenje o računovodskih izkazih v tem poročilu je skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji družbe, ki smo ga izdali 19. 4. 2023.

Prepovedane storitve

Izjavljamo, da nismo opravljali nobenih prepovedanih storitev iz člena 5(1) Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter da smo pri opravljanju revizije zagotovili našo neodvisnost od revidirane družbe oz. skupine.

Druge storitve revizijske družbe

Poleg storitev obvezne revizije in tistih, ki so razkrite v letnem poročilu ter računovodskih izkazih, nismo za družbo in njene odvisne družbe opravili nobenih drugih storitev.

Ljubljana, 19. april 2023

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1, Ljubljana

Nadja Kranjc
Pooblaščen revizorka
Prokuristka

2. Računovodski izkazi s pojasnili za Poslovno skupino Sava v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

2.1. Konsolidirani računovodski izkazi Poslovne skupine Sava

Konsolidirani izkaz finančnega položaja

v 000 EUR			
	Pojasnila	31.12.2022	31.12.2021
SREDSTVA			
Nepremičnine, naprave in oprema	2.3.7.	216.564	219.701
Neopredmetena sredstva	2.3.8.	989	683
Naložbene nepremičnine	2.3.9.	3.411	4.752
Finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida	2.3.10.	711	722
Izvedeni finančni inštrumenti	2.3.10.	803	
Dolgoročna posojila in terjatve	2.3.11.	26	2.026
Dolgoročna sredstva		222.504	227.884
Sredstva za prodajo	2.3.12.	934	65
Zaloge	2.3.13.	752	558
Poslovne in druge terjatve	2.3.14.	5.484	4.925
Dana posojila	2.3.15.	24.000	11.800
Denar in denarni ustrezniki	2.3.16.	21.296	36.417
Kratkoročna sredstva		52.466	53.765
Sredstva		274.970	281.649
KAPITAL IN DOLGOVI			
Osnovni kapital		29.083	29.083
Vplačani presežek kapitala		18.199	43.357
Rezerve za pošteno vrednost		-152	-502
Zadržani čisti dobiček/izguba		59.912	29.011
Kapital, pripisan lastnikom obvladujočega podjetja		107.042	100.949
Neobvladujoči delež		8.000	7.541
Kapital	2.3.17.	115.042	108.490

v 000 EUR			
	Pojasnila	31.12.2022	31.12.2021
Dolgoročne rezervacije	2.3.18.	8.339	6.769
Razmejene državne podpore	2.3.19.	4.897	5.197
Prejeta dolgoročna posojila	2.3.20.	49.237	70.044
Dolgoročne poslovne obveznosti		5	17
Odložene obveznosti za davek	2.3.21.	2.632	2.556
Dolgoročni dolgovi		65.110	84.583
Kratkoročne finančne obveznosti	2.3.20.	34.760	55.942
Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe	2.3.20.	22.427	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	2.3.22.	20.403	20.719
Kratkoročne poslovne obveznosti do nadrejene družbe	2.3.22.	5.264	0
Kratkoročne rezervacije (PČR)	2.3.23.	11.964	11.915
Kratkoročni dolgovi		94.818	88.576
Dolgovi skupaj		159.928	173.159
Kapital in dolgovi		274.970	281.649

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz poslovnega izida

v 000 EUR			
	Pojasnila	2022	2021
Prihodki od prodaje	2.3.24.	106.556	70.095
Drugi poslovni prihodki	2.3.25.	5.398	16.519
Poslovni prihodki		111.954	86.614
Stroški blaga, materiala, storitev	2.3.26.	-48.569	-32.710
Stroški dela	2.3.27.	-34.767	-30.423
Amortizacija		-11.784	-11.373
Odpisi vrednosti	2.3.28.	-373	-133
Drugi odhodki poslovanja	2.3.29.	-3.363	-4.013
Odhodki poslovanja		-98.856	-78.652
Dobiček/izguba iz poslovanja		13.098	7.962
Prihodki financiranja		205	76
Odhodki financiranja		-5.903	-5.612
Neto prihodki/odhodki financiranja	2.3.30.	-5.698	-5.536
Dobiček/izguba pred obdavčitvijo		7.400	2.426
Davek	2.3.31.	-1.061	-260
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta		6.339	2.166
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta se nanaša na:			
Lastnike obvladujočega podjetja		5.788	1.888
Neobvladujoči delež		551	278
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta		6.339	2.166
Osnovni čisti dobiček/čista izguba na delnico (v EUR)		0,20	0,06
Popravljen čisti dobiček/čista izguba na delnico (v EUR)		0,20	0,06

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz drugega vseobsegajočega donosa

v 000 EUR			
	Pojasnila	2022	2021
Čisti dobiček poslovnega obdobja		6.339	2.166
Drugi vseobsegajoči donos:			
Postavke, ki bodo lahko pozneje razvrščene v poslovni izid			
– učinkoviti del sprememb poštene vrednosti varovanja denarnih tokov		615	0
Postavke, ki ne bodo pozneje razvrščene v poslovni izid			
– aktuarski dobički / izgube v pokojninski shemi z zagotovljenimi prejemki		-310	-345
Drugi vseobsegajoči donos, zmanjšan za odloženi davek v poslovnem obdobju		305	-345
Skupaj vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju		6.644	1.821
Vseobsegajoči donos pripada:			
Lastnikom obvladujočega podjetja		6.093	1.543
Neobvladujočemu deležu		551	278
Skupni vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju		6.644	1.821

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz denarnih tokov

v 000 EUR			
	Pojasnila	2022	2021
DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU			
Neto dobiček/izguba		6.339	2.166
Prilagoditve za:			
Amortizacija nepremičnin, naprav in opreme	2.3.7.	11.536	11.092
Amortizacija neopredmetenih sredstev	2.3.8.	150	128
Amortizacija naložbenih nepremičnin	2.3.9.	97	122
Odpisi in oslabitve nepremičnin, naprav in opreme	2.3.28.	74	102
Oslabitve terjatev	2.3.28.	19	28
Odpisi in oslabitve neopredmetenih sredstev	2.3.8.	4	0
Odpisi in oslabitve naložbenih nepremičnin	2.3.28.	275	0
Oslabitev vrednosti finančnih sredstev	2.3.10.	10	0
Okrepitev vrednosti finančnih sredstev		0	-25
Dobički od prodaje nepremičnin, naprav in opreme	2.3.25.	-1.437	-163
Izguba pri odtujitvi nepremičnin, naprav in opreme	2.3.28.	0	3
Dobiček od prodaje naložbenih nepremičnin	2.3.25.	-142	-139
Izguba od prodaje naložbenih nepremičnin	2.3.28.	0	1
Dobiček od prodaje vrednostnih papirjev	2.3.30.	-22	0
Prejete dividende in deleži v dobičku	2.3.30.	-149	-25
Odhodki obresti	2.3.30.	5.892	5.611
Prihodki od obresti	2.3.30.	-34	0
Obveznosti / terjatve za davek od dobička	2.3.21.	1.061	260
Dobiček iz poslovanja pred spremembo operativnega kapitala in rezervacij		23.674	19.161
Sprememba dolgoročnih terjatev	2.3.11.	-187	0
Sprememba kratkoročnih terjatev	2.3.14.	-579	-716
Sprememba zalog	2.3.13.	-194	-28
Sprememba kratkoročnih poslovnih obveznosti in PČR	2.3.22., 2.3.23.	3.720	7.535
Sprememba odloženih obveznosti za davek in dolgoročnih poslovnih obveznosti	2.3.21.	-10	-13
Sprememba rezervacij	2.3.18.	1.307	2.100
Sprememba državnih podpor	2.3.19.	-300	-869
Pri poslovanju pridobljena denarna sredstva		27.431	27.170
Plačani davek od dobička	2.3.31.	-987	-458
Čisti denarni tok iz poslovanja		26.444	26.712

v 000 EUR			
	Pojasnila	2022	2021
DENARNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU			
Izdatki za nakup nepremičnin, naprav in opreme	2.3.7.	-8.703	-4.785
Prejemki od prodaje nepremičnin, naprav in opreme		352	9.017
Izdatki za nakup neopredmetenih sredstev	2.3.8.	-459	-155
Izdatki za nakup naložbenih nepremičnin	2.3.9.	-164	0
Prejemki od prodaje naložbenih nepremičnin		400	276
Sredstva za prodajo		0	498
Prejemki od vrnjenih posojil		12.322	3.100
Izdatki za dana posojila		-24.500	-1.300
Prejete dividende in deleži v dobičku	2.3.30.	149	25
Prejete obresti		34	0
Čisti finančni tok iz naložbenja		-20.569	6.676
DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU			
Prejemki od prejetih posojil		808	0
Izdatki za prejeta posojila		-20.364	-11.388
Izdatki za dividende delničarjev skupine		-90	0
Plačane obresti		-1.350	-1.503
Čisti denarni tok iz financiranja		-20.996	-12.891
Čisto povečanje oz. zmanjšanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov		-15.121	20.497
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku leta		36.417	15.920
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu obdobja		21.296	36.417

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je potrebno brati skupaj.

Konsolidirani izkaz sprememb lastniškega kapitala

v 000 EUR									
	Osnovni kapital	Vplačani presežek kapitala	Rezerve za pošteno vrednost finančnih sredstev	Rezerve za pošteno vrednost obrestnih zamenjav	Čisti dobiček/ izguba poslovnega leta	Preneseni čisti dobiček/ izguba	Kapital, pripisan lastnikom obvladujočega podjetja	Neobvladujoči delež	Skupaj
Stanje 31.12.2020	29.083	43.357	-167	0	-10.179	37.319	99.413	7.263	106.676
Prilagoditve za nazaj	0	0	0	0	0	-7	-7	0	-7
Stanje 1.1.2021	29.083	43.357	-167	0	-10.179	37.312	99.406	7.263	106.669
Skupaj vseobsegajoči donos									
Poslovni izid v letu	0	0	0	0	1.888	0	1.888	278	2.166
Drugi vseobsegajoči donos	0	0	-345	0	0	0	-345	0	-345
Postavke, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	0	0	-345	0	0	0	-345	0	-345
Skupaj vseobsegajoči donos	0	0	-345	0	1.888	0	1.543	278	1.821
Transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu									
Prenos čiste izgube preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	10.179	-10.179	0	0	0
Skupaj transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu	0	0	0	0	10.179	-10.179	0	0	0
Spremembe v kapitalu									
Druge spremembe v kapitalu	0	0	9	0	0	-9	0	0	0
Skupaj spremembe v kapitalu	0	0	9	0	0	-9	0	0	0
Stanje 31.12.2021	29.083	43.357	-503	0	1.888	27.123	100.949	7.541	108.490
Stanje 31.12.2021	29.083	43.357	-503	0	1.888	27.123	100.949	7.541	108.490
Stanje 1.1.2022	29.083	43.357	-503	0	1.888	27.123	100.949	7.541	108.490
Skupaj vseobsegajoči donos									
Poslovni izid v letu	0	0	0	0	5.788	0	5.788	551	6.339
Drugi vseobsegajoči donos	0	0	-310	615	0	0	352	0	305
Postavke, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	0	0	-310	0	0	0	-263	0	-310
Učinkoviti deli sprememb poštene vrednosti varovanja denarnih tokov - obrestne zamenjave	0	0	0	615	0	0	615	0	615
Skupaj vseobsegajoči donos	0	0	-310	615	5.788	0	6.140	551	664
Transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu									
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0	-92	-92
Prenos čiste izgube preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	-1.888	1.888	0	0	0
Skupaj transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu	0	0	0	0	-1.888	1.888	0	-92	-92
Spremembe v kapitalu									
Pokrivanje izgube	0	-25.158	0	0	0	25.158	0	0	0
Druge spremembe v kapitalu	0	0	46	0	0	-46	-47	0	0
Skupaj spremembe v kapitalu	0	-25.158	46	0	0	25.112	-47	0	0
Stanje 31.12.2022	29.083	18.199	-766	615	5.788	54.124	107.042	8.000	115.042

2.2. Sestava Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2022 ter podatki o poslovanju odvisnih družb v letu 2022

Poslovno skupino Sava je na dan 31.12.2022 sestavljalo 5 družb in sicer obvladujoča družba Sava, d.d., tri odvisne družbe - hčere in vnukinje ter eno pridruženo podjetje. Med odvisnimi družbami v sestavi skupine Sava je daleč največja in najpomembnejša družba Sava Turizem, d.d.

Preostali 2 odvisni družbi, to sta Sava Zdravstvo, d.o.o., ter BLS Sinergije, d.o.o., posamično in skupaj predstavljata po sredstvih, kapitalu ter prihodkih majhen ter nematerialen del skupine Turizem in ne vplivata na resničen in pošten prikaz premoženjskega stanja skupine Turizem. Zato se je Nadzorni svet družbe Sava Turizem, d.d., strinjal z izključitvijo teh družb iz konsolidacije. Posledično družba Sava Turizem, d.d., za poslovni leti 2022 in 2021 ni izdelala konsolidiranih računovodskih izkazov za skupino Turizem, navedeni dve odvisni družbi pa sta izključeni tudi iz konsolidacije Poslovne skupine Sava.

Namen Zavoda SEIC, Srednjeevropskega izobraževalnega centra, Ptuj, je zagotoviti usposabljanja in izobraževanja s ciljem dvigniti usposobljenost kadrov v hotelirstvu in zdravstvu.

Seznam odvisnih in pridruženih družb, ki poleg matične družbe Sava, d.d., še sestavljajo poslovno skupino, s primerjavo lastniških deležev na dan 31.12.2022 ter na dan 31.12.2021

v 000 EUR			
	% lastništva 31. 12. 2022	% lastništva 31. 12. 2021	Sprememba % lastništva v letu 2022
Dejavnost TURIZEM			
SAVA TURIZEM, d.d., Ljubljana	95,47%	95,47%	0,00%
– Sava Zdravstvo, d.o.o., Ljubljana (v lasti Sava Turizem, d.d.)	100,00%	100,00%	0,00%
– Zavod SEIC Ptuj (v lasti Sava Turizem, d.d.)*	24,00%	24,00%	0,00%
BLS SINERGIJE, d.o.o., Portorož*	70,00%	70,00%	0,00%
*BLS SINERGije, d.o.o.: 10 % v lastništvu Save, d.d., 60 % v lastništvu Save Turizem, d.d.			

Prihodki od prodaje v letu 2022, kapital na dan 31.12.2022 in poslovni izid odvisnih družb v letu 2022

v 000 EUR			
Družba / Sedež družbe	Prihodki od prodaje 2022	Vrednost kapitala 31. 12. 2022	Poslovni izid 2022
Dejavnost TURIZEM	106.674	176.718	12.171
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	106.674	176.699	12.172
Sava Zdravstvo, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	6	0
BLS Sinergije, d.o.o.	0	14	-1
SKUPAJ ODVISNE DRUŽBE	106.674	176.718	12.171

Prihodki od prodaje v letu 2021, kapital na dan 31.12.2021 in poslovni izid odvisnih družb v letu 2021

v 000 EUR			
Družba / Sedež družbe	Prihodki od prodaje 2021	Vrednost kapitala 31. 12. 2021	Poslovni izid 2021
Dejavnost TURIZEM	70.126	166.244	6.130
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	70.126	166.223	6.131
Sava Zdravstvo, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	6	0
BLS Sinergije, d.o.o.	0	15	-1
SKUPAJ ODVISNE DRUŽBE	70.126	166.244	6.130

2.3. Pojasnila k računovodskim izkazom Poslovne skupine Sava v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

2.3.1. Poročajoča družba

Sava, d.d., družba za upravljanje in financiranje, Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana, je obvladujoča družba Poslovne skupine Sava in od 15.09.2022 dalje tudi odvisna družba v skupini SDH, d.d. Konsolidirani računovodski izkazi za skupino Sava, d.d., so pripravljeni za obdobje, ki se je končalo 31. decembra 2022.

2.3.2. Podlaga za sestavitev

A. Izjava o skladnosti

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU, v skladu s pojasnili (OPMSRP), ki jih sprejema Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah.

Uprava družbe Sava, d.d., je računovodske izkaze Poslovne skupine Sava odobrila dne 04.04.2023.

B. Podlaga za merjenje

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljeni ob upoštevanju izvirnih vrednosti, razen za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev in izvedenih finančnih instrumentov, ki so izkazane po poštenih vrednostih.

Metode, ki so uporabljene pri merjenju poštene vrednosti, so opisane v nadaljevanju pod točko 2.3.4.

C. Funkcijska in predstavitvena valuta

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v EUR, ki je funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije, predstavljene v EUR, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike. V sestavi Poslovne skupine Sava ni družb s sedežem izven Slovenije.

D. Uporaba ocen in presoje

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo.

Ocene in navedene predpostavke je potrebno stalno pregledovati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocena popravi, ter za vsa prihodnja leta, na katera popravek vpliva.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in kritičnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so opisane v naslednjih točkah:

- Točka 2.3.7. – nepremičnine, naprave in oprema
- Točka 2.3.10. - vrednotenje finančnih instrumentov
- Točka 2.3.18. - rezervacije
- Točka 2.3.34. - pogojne obveznosti

2.3.3. Pomembne računovodske usmeritve

Družbe v Poslovni skupini Sava so dosledno uporabile opredeljene računovodske politike za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih konsolidiranih računovodskih izkazih. Sprememb računovodskih usmeritev v letu 2022 ni bilo.

A. Podlaga za konsolidacijo

Poslovne združitve

V letu 2022 poslovnih združitev ni bilo.

Sestava Poslovne skupine Sava

Poslovna skupina Sava je sestavljena iz matične družbe Sava, d.d., iz 3 odvisnih družb in ene pridružene družbe. V konsolidirane računovodske izkaze je poleg obvladujoče družbe vključena samo družba Sava Turizem, d.d., dve manjši odvisni družbi v lasti Save Turizma, d.d., ter pridružena družba pa predstavljajo nematerialen del skupine, zato v konsolidirane računovodske izkaze niso vključene.

Matična družba in odvisne družbe pripravljajo posamične računovodske izkaze v skladu s SRS, za potrebe konsolidacije se izvedejo prilagoditve na MSRP, kot jih je sprejela EU.

Odvisne družbe

Odvisne družbe so podjetja, ki jih obvladuje družba Sava, d.d. Obvladovanje obstaja, ko ima matična družba možnost odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. Pri ocenjevanju vpliva se upošteva obstoj in učinek glasovalnih pravic, ki jih je trenutno moč uveljaviti ali zamenjati. Kapitalski in upravljavski deleži se ujemajo.

Računovodski izkazi družb so vključeni v skupinske računovodske izkaze od datuma, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko se preneha.

Računovodske usmeritve odvisnih družb so usklajene z usmeritvami Poslovne skupine Sava. Izgube, ki se nanašajo na neobvladujoče deleže v odvisni družbi, se razporedijo v postavko neobvladujoči deleži, četudi bo potem postavka izkazovala negativno stanje.

Posli, izvezeti v postopku konsolidacije

Pri sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov so izločena stanja terjatev in obveznosti ter nerealizirani dobički in izgube oziroma prihodki in odhodki, ki izhajajo iz poslov znotraj Poslovne skupine Sava. Nerealizirane izgube se izločijo prav tako kot dobički pod pogojem, da ne obstaja dokaz o oslabitvi.

B. Tuja valuta

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti na dan poročanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino učinkovitih obresti in plačil med obdobjem in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po referenčnem tečaju ECB na koncu obdobja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Nedenarna sredstva in obveznosti, ki so izmerjene po izvirni vrednosti v tuji valuti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in izmerjene po pošteni vrednosti, se pretvorijo v evre po referenčnem tečaju ECB na dan, ko je bila poštena vrednost določena.

Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, kar pa ne velja za razlike, ki nastanejo pri preračunu kapitalskih instrumentov, razvrščenih kot na razpolago za prodajo ali za nefinančno obveznost, ki je določena kot denarno tokovno varovanje pred tveganji, ki se pripozna neposredno v kapitalu.

Sava, d.d., nima finančnih naložb v podjetja v tujini.

C. Finančni instrumenti

Finančna sredstva

Skupina pripozna finančno sredstvo samo, kadar postane stranka v pogodbenih določbah finančnega instrumenta. Ko skupina prvič pripozna finančno sredstvo, ga na podlagi poslovnega modela za upravljanje s finančnimi sredstvi in na podlagi značilnosti pogodbenih denarnih tokov sredstva razvrsti v eno izmed naslednjih skupin:

- finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti,
- finančna sredstva merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida.

Finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti so finančni instrumenti, ki jih skupina poseduje v okviru poslovnega modela, katerega cilj se dosega s prejemanjem pogodbenih denarnih tokov in na določene datume prihaja do denarnih tokov, ki so izključno odplačila glavnice in obresti. Skupina v tej kategoriji vodi posojila, terjatve in depozite.

Finančna sredstva se pripoznajo na dan njihovega nastanka (dan poravnave). Po začetnem pripoznanju se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi učinkovitih obresti.

Dobički in zgube se pripoznajo v poslovnem izidu:

- če se odpravi pripoznanje finančnega sredstva,
- če se sredstvo prerazporedi v kategorijo, ki se meri po pošteni vrednosti prek poslovnega izida,
- zaradi pripoznanja oslabitev.

Posojila se pripoznajo na dan njihovega nastanka in se ob začetnem pripoznanju merijo po pošteni vrednosti. Po začetnem pripoznanju pa se merijo po odplačni vrednosti z uporabo metode učinkovitih obresti, zmanjšani za izgubo zaradi slabitve.

Terjatve do kupcev, ki nimajo pomembne sestavine financiranja, se morajo ob začetnem pripoznanju meriti po transakcijski ceni.

Finančna sredstva izmerjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida so tiste naložbe, ki so v posesti za trgovanje in tiste, ki na osnovi poslovnega modela niso uvrščene v drugo skupino finančnih instrumentov. Dobički in izgube se pripoznajo v izkazu poslovnega izida kot finančni prihodki ali odhodki.

Spremembe poštene vrednosti in tečajne razlike pri kapitalskih instrumentih po pošteni prek poslovnega izida so izkazane v izkazu poslovnega izida. Učinki spremembe poštene vrednosti se pripoznajo v poslovnem izidu.

Denarna sredstva

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni, na transakcijskih računih ter depozite na odpoklic. Prekoračitve na transakcijskem računu pri banki, ki jih je mogoče poravnati na poziv in so sestavni del vodenja denarnih sredstev v poslovni skupini, so v izkazu finančnega položaja vključene med sestavine denarnih sredstev in njihovih ustreznikov.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poslovna skupina na začetku pripozna izdane dolžniške vrednostne papirje in podrejene obveznosti na dan njihovega nastanka. Vse ostale finančne obveznosti so na začetku pripoznane na datum trgovanja, ko poslovna skupina postane pogodbeni stranka v zvezi z instrumentom. Poslovna skupina odpravi pripoznanje finančne obveznosti, če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali zastarane. Finančna sredstva in obveznosti se pobotajo, znesek pa se izkaže v izkazu finančnega položaja če in le če ima poslovna skupina uradno izvršljivo pravico pobotati pripoznane zneske in ima namen poravnati čisti znesek ali unovčiti sredstvo in hkrati poravnati svojo obveznost. Poslovna skupina izkazuje naslednje neizpeljane finančne obveznosti: posojila in kredite ter obveznosti in terjatve do dobaviteljev. Takšne finančne obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se finančne obveznosti izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti.

Izpeljani finančni instrumenti

Poslovna skupina ne hrani ali izdaja izpeljane finančne instrumente za namene trgovanja.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti; stroški povezani s poslom se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se pripoznajo v poslovnem izidu.

Gospodarska varovanja pred tveganji

Pri izpeljanih finančnih instrumentih, ki varujejo denarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti, se gospodarsko varovanje pred tveganji ne izvaja. Spremembe poštene vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov so pripoznane v izkazu poslovnega izida kot del pozitivnih in negativnih tečajnih razlik.

Kapital

Celotni kapital družbe je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če družba preneha delovati. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, in z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in dvigi (izplačila). Celotni kapital sestavljajo osnovni kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, zadržani čisti dobiček oziroma izguba, rezerve za pošteno vrednost ter lastne delnice kot odbitna postavka.

Navadne kosovne delnice

Dodatni stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno izdaji navadnih delnic in delniških opcij, so izkazani kot znižanje kapitala.

Odkup lastnih delnic

Odkupljene lastne delnice se izkazujejo kot odbitna postavka kapitala. Obvladujoča družba nima lastnih delnic.

Dividende

Dividende se pripoznajo v računovodskih izkazih skupine v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Čisti dobiček/izguba na delnico

Delniški kapital poslovne skupine je razdeljen na navadne, prosto prenosljive kosovne imenske delnice, zato skupina prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice se izračuna tako, da delimo dobiček oziroma izgubo, ki pripada navadnim delničarjem, s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem letu.

Popravljeni čisti dobiček na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku na delnico, ker skupina nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic. V letu 2022 ni bilo sprememb v višini izdanih delnic.

D. Nepremičnine, naprave in oprema

Pripoznanje in merjenje

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazani po svoji nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev. Stroški zajemajo stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, ter stroške razgradnje in odstranitve nepremičnin, naprav in opreme ter obnovitev mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo, kot tudi usredstvene stroške izposojanja. Stroški prav tako lahko zajemajo prenose iz drugega vseobsegajočega donosa iz naslova varovanja denarnega toka pred valutnim tveganjem za nakup opredmetenih osnovnih sredstev. Nabavno vrednost lahko sestavljajo stroški, nastali z najemi sredstev, ki se uporabljajo za gradnjo, dograjevanje, zamenjavo delov ali obnove opredmetenih osnovnih sredstev, na primer amortizacijo sredstev, ki predstavlja pravico do uporabe.

Deli nepremičnin, naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezne nepremičnine, naprave in oprema. Družbe poslovne skupine najmanj enkrat letno preverjajo znake morebitno potrebnih oslabitev.

Poslovni najemi

Najemnik na datum začetka najema pripozna opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo na podlagi najema je sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev najemojemalca. Najemnik na datum začetka najema izmeri obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan niso še plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera, ki jo mora za izposojanje plačati najemnik. Družba že ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre zaajemno pogodbo. Pogodba je najemna, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo, pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe ter ima pravico usmerjati uporabo sredstva. Pri tem organizacija obračuna vsako najemno sestavino v pogodbi kot najem ločeno od nenajemnih sestavin pogodbe, razen če iz praktičnih razlogov obračuna vse sestavine pogodbe kot eno samo najemno komponento. Opredmeteno osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih opredmetenih osnovnih sredstev.

Izjeme veljajo le za kratkoročne najeme in najeme majhnih vrednosti, ko ni potrebno pripoznati pravice do uporabe osnovnega sredstva. Kratkoročni najem je najem, katerega obdobje trajanja najema je največ eno leto. Najem manjše vrednosti je najem z vrednostjo do 5.000 EUR, pri čemer se upošteva vrednost novega sredstva, ki je predmet najema.

Kasnejši stroški

Stroški zamenjave nekega dela nepremičnin, naprav in opreme, se pripoznajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo bodoče gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v poslovno skupino, ter če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki v obdobju, ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna in pripozna v izkazu poslovnega izida po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti nepremičnin, naprav in opreme. Zemljišča se ne amortizirajo. Ustreznost metode ter dobe koristnosti skupina preverja na dan poročanja.

Amortizacijske stopnje so naslednje – v %:

	leto 2022	leto 2021
Gradbeni objekti, deli zgradb	od 1,4 do 10,0	od 1,4 do 10,0
Proizvodna oprema	od 10,0 do 20,0	od 10,0 do 20,0
Računalniška oprema	od 16,6 do 25,0	od 16,6 do 25,0
Druge oprema	od 5,0 do 50,0	od 5,0 do 50,0
Poslovni najemi	Višina vezana na vsakokratno veljavno pogodbo	Višina vezana na vsakokratno veljavno pogodbo

E. Neopredmetena sredstva

Raziskovanje in razvijanje

Poraba pri raziskovalnem delovanju, katerega namen je pridobiti novo znanstveno in strokovno znanje ter razumevanje, se pripozna v izkazu poslovnega izida kot odhodek, ko nastane.

Ostala neopredmetena sredstva

Ostala neopredmetena sredstva, pridobljena s strani poslovne skupine, in katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitve.

Kasnejši stroški

Poznejši izdatki v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se izdatki nanašajo. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna in pripozna v izkazu poslovnega izida po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev, razen dobrega imena, in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerljivo leto za računalniške programe ter druge patente in licence znašajo deset let.

F. Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine so tiste, ki jih posedujemo, da bi prinašale najemnino ali povečevale vrednost dolgoročne naložbe ali pa oboje. Naložbene nepremičnine so izkazane po modelu nabavne vrednosti. Naložbeno premoženje se na začetku izmeri po nabavni vrednosti, sestavljeni iz nakupne cene in stroškov, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Takistroški vključujejo izdatke za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine in druge stroške posla.

V primerih, ko se je treba odločiti, ali je neko sredstvo naložbena nepremičnina ali nepremičnina, je sredstvo naložbena nepremičnina, če se več kot 20 odstotkov celotne vrednosti sredstva uporablja za oddajo v najem.

Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti posamezne naložbene nepremičnine. Zemljišča se ne amortizirajo.

Dobe koristnosti naložbenih nepremičnin so enake kot za istovrstne nepremičnine, naprave in opremo.

G. Zaloge

Zaloge se vrednotijo po izvirni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje.

Cena količinske enote v zalogi vsebuje stroške, ki nastajajo pri pridobivanju zalog in spravljanju na njihovo sedanje mesto in v njihovo sedanje stanje. Poraba zalog se izkazuje po metodi tehtanih povprečnih cen.

H. Oslabitev sredstev

Finančna sredstva

Skupina mora pripoznati popravek vrednosti za izgubo za pričakovane kreditne izgube v zvezi z finančnimi sredstvi, merjenimi po odplačni vrednosti.

Na vsak datum poročanja mora skupina izmeriti popravek vrednosti za izgubo za finančni instrument kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v celotnem obdobju trajanja, če se je kreditno tveganje za navedeni finančni instrument od začetnega pripoznanja pomembno povečalo.

Kreditna izguba je sedanja vrednost razlike med:

- pogodbenimi denarnimi tokovi, ki pripadajo družbi v skladu s pogodbo, in
- denarnimi tokovi, za katere družba pričakuje, da jih bo prejela.

Pri izmeri pričakovane kreditne izgube se upošteva:

- z verjetnostjo tehtan znesek, ki se določi z ovrednotenjem vrste možnih izidov,
- časovna vrednost denarja in
- primerne in dokazljive informacije, ki so na voljo na dan poročanja.

Na vsak datum poročanja se oceni, ali se je kreditno tveganje finančnega instrumenta od začetnega pripoznanja znatno povečalo. Skupina mora pripoznati pričakovanje kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja za vse finančne instrumente, pri katerih je od začetnega pripoznanja prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja. Pri tem mora upoštevati vse primerne in dokazljive informacije, vključno z informacijami, usmerjenimi v prihodnost.

Če se na datum poročanja kreditno tveganje pri finančnem instrumentu od začetnega pripoznanja ni znatno povečalo, skupina izmeri popravek vrednosti za izgubo za navedeni finančni instrument kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v 12-mesečnem obdobju.

Za terjatve do kupcev in sredstva iz pogodb s kupci, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, se uporabi poenostavljen pristop, ki zahteva, da se popravek vrednosti za izgubo vedno meri kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v celotnem obdobju trajanja.

Nefinančna sredstva

Skupina ob vsakem datumu poročanja preveri preostalo knjigovodsko vrednost nefinančnih sredstev skupine razen zalog in odloženih terjatev za davke z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Ocena oslabitve dobrega imena in neopredmetenih sredstev z nedoločeno dobo koristnosti, ki še niso na voljo za uporabo, se izvede vsakič na datum poročanja.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Denar ustvarjajoča enota je najmanjša skupina sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Izguba, ki se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna zaradi oslabitve, se razporedi tako, da se najprej zmanjša knjigovodska vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto, nato pa na druga sredstva enote (skupine enot) sorazmerno s knjigovodsko vrednostjo vsakega sredstva v enoti.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je njena vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Oslabitev se izkaže v poslovnem izidu.

I. Zaslužki zaposlencev

Obveze za kratkoročne zaslužke zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

J. Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima poslovna skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Poslovna skupina rezervacije določi z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov po stopnji pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja in po potrebi tudi tveganja, ki so značilna za obveznost.

Garancije za izdelke in storitve

Rezervacija za garancije za izdelke in storitve se izkaže ob prodaji izdelkov ali storitev, za katere je garancija dana. Rezervacija se oblikuje na osnovi izvirnih podatkov o garanciji in ob presoji vseh možnih izidov glede na njihovo verjetnost.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane za zaposlene v tistih državah, kjer obstaja zakonska obveza za izplačilo odpravnin in jubilejnih nagrad in sicer v višini ocenjenih bodočih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri izračunu je pooblaščen aktuar uporabil metodo projicirane enote. Aktuarski dobički oziroma aktuarske izgube tekočega poslovnega leta iz jubilejnih nagrad se ob ugotovitvi pripoznajo v izkazu poslovnega izida, iz odpravnin ob upokojitvi pa v kapitalu.

Rezervacije za reorganiziranje

Rezervacije za reorganiziranje zajemajo neposredne stroške reorganizacije, nanašajo se na odpravnine zaposlenim v povezavi s spremembami organizacijske strukture družb.

Rezervacije za tožbe

Rezervacije za tožbe se oblikujejo, ko je se pravni postopek prične. Višina oblikovanja rezervacij za tožbe se določi glede na oceno verjetnosti izida posameznega tožbenega zahtevka.

K. Državne podpore

Sredstva iz državnih podpor se v računovodskih izkazih pripoznajo kot odloženi prihodki, ko so prejeta in ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bodo izpolnjeni pogoji v zvezi z njimi. Prejeta sredstva iz državnih podpor se pripoznavajo dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo stroški, katere naj bi prejeta sredstva nadomestila. S sredstvi povezane državne podpore se v izkazu poslovnega izida pripoznavajo dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

L. Prihodki

Prihodki iz pogodb s kupci

Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo na podlagi sklenjene pogodbe s kupcem. Pripoznajo se, ko skupina prenese blago in storitve na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, za katerega skupina pričakuje, da je do njega upravičena, v zameno za to blago in storitve. Vsak obljubljeni proizvod ali storitev je obravnavan kot samostojna izvršitvena obveza, če je različen. Različen je takrat, če ima lahko kupec koristi od proizvoda ali storitve. Izvršitvena obveza je obljuba kupcu zagotoviti proizvode ali storitve. Skupina je kot samostojni izvršitveni obveznik identificirala storitve in blago.

Prihodki se pripoznajo v trenutku, ko skupina izpolni izvršitveno obvezo. To je takrat, ko se na kupca prenese obvladovanje nad proizvodom ali storitvijo. Popusti, ki so odobreni ob podpisu pogodbe, se razporedijo na vse izvršitvene obveze in se razmejijo v dobi trajanja pogodbe. Vsi naknadno odobreni popusti se kot znižanje prihodkov pripoznajo v obdobju, za katerega so odobreni.

Skupina ima vzpostavljen program zvestobe (kapljice). Za neizkoriščen del kapljic družba izkazuje pogodbeno obvezo (odložene prihodke).

Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončanosti posla na datum poročanja. Stopnja dokončanosti se oceni s pregledom opravljenega dela. Prihodki od storitev v dejavnosti Turizem se priznajo, ko je storitev opravljena. V primerih, ko se prihodki turističnega aranžmaja nanašajo na dve obračunski obdobji, se razmejijo glede na število dni v posameznem obračunskem obdobju.

Prihodki od najemnin

Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema.

M. Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki obsegajo prihodke od obresti od naložb, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, pozitivne tečajne razlike in dobičke od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Prihodki iz obresti se pripoznajo ob njihovem nastanku z uporabo metode efektivne obrestne mere. Prihodki od dividend se v izkazu poslovnega izida pripoznajo, ko je uveljavljena delničarjeva pravica do plačila.

Finančni odhodki obsegajo stroške obresti za posojila, odhodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, negativne tečajne razlike, izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev in izgube od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi efektivnih obresti, razen tistih, ki se pripišejo neopredmetenim in opredmetenim sredstvom v gradnji oziroma pripravi.

N. Davek od dobička

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto, z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, katero bo po pričakovanjih potrebno plačati ob odpravi začasnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom. Odložene terjatve iz naslova davčnih izgub niso bile obračunane.

O. Začetna uporaba novih sprememb obstoječih standardov, ki veljajo v tekočem računovodskem obdobju

V tekočem poročevalskem obdobju veljajo naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) ter sprejela EU:

- Kočljive pogodbe – Stroški izpolnjevanja pogodbe (sprememba MRS 37 - Rezervacije, pogojne obveznosti in pogojna sredstva). Spremembe se nanašajo na pojasnilo, da v primeru, ko se ocenjuje kočljive pogodbe, stroški izpolnitve pogodbe vključujejo vse stroške, ki se nanašajo neposredno na pogodbo.
- Nepremičnine, stroji in oprema: prihodki pred nameravano uporabo (sprememba MRS 16 – Opredmetena osnovna sredstva – izkupiček pred nameravano uporabo). Izkupička pri prodaji (npr. vzorcev) preden je za nameravano uporabo na voljo osnovno sredstvo, ni več možno odšteti od nabavne vrednosti osnovnega sredstva, temveč se pripozna v izkazu poslovnega izida, skupaj s stroški proizvodnje. Pri tem bo morala družba razlikovati med stroški proizvodnje in prodaje preden je osnovno sredstvo na voljo za nameravano uporabo in stroške, povezane s pripravo osnovnega sredstva za nameravano uporabo.

- Sklicevanje na konceptualni okvir (spremembe MSRP 3 - Poslovne kombinacije, ki se nanašajo na osveženo sklicevanje na Konceptualni okvir 2018 in ki uvaja nove izjeme glede pripoznanja in merjenja po MSRP 3 z namenom zagotoviti, da novo sklicevanje ne spremeni določil, katere sredstva in obveznosti se kvalificirajo kot poslovne kombinacije). Letne izboljšave MSRP 2018-2020 (spremembe MSRP 1, MSRP 9, MSRP 16 in MRS 41). Letne izboljšave vsebuje spremembe MSRP 1 – Prva uporaba MSRP in sicer poenostavljajo uvedbo MSRP v odvisnem podjetju, ki prvič uporabi MSRP, zatem spremembe MSRP 9 – Finančni inštrumenti, kjer so podana pojasnila, katere stroške provizij upoštevati v 'testu 10%' za odpravo pripoznanja finančnih obveznosti, zatem spremembe ilustrativnega primera k MSRP 16 – Najemi in pa MRS 41 – Kmetijstvo, kjer je odpravljena zahteva, da se izločijo denarni tokovi za davek, ko gre za merjenje poštene vrednosti, s čimer se poštena vrednost izenači z definicijo v MSRP 13.

Sprejetje teh novih standardov, sprememb k obstoječim standardom in pojasnil ni privedlo do pomembnih sprememb računovodskih izkazov skupine Sava.

P. Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi

Na datum odobritve teh računovodskih izkazov je OMRS izdal naslednje nove standarde in spremembe obstoječih standardov, ki jih je sprejela EU in ki še niso stopili v veljavo.

Naslednji standardi in spremembe stopijo v veljavo za poročevalsko obdobje, ki se začne 1. januarja 2023:

- Razkritje računovodskih usmeritev (spremembe MRS 1 in Izjava o praksi MSRP 2). MRS 1 vsebuje dve spremembi – sprememba, vezana na predstavitev kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti ter sprememba, vezana na razkritje računovodskih politik. Januarja 2020 je OPMSRP izdal spremembe k MRS 1, ki pojasnjujejo merila, ki se uporabljajo za določanje, ali so obveznosti razvrščene kot kratkoročne ali dolgoročne. Te spremembe pojasnjujejo, da razvrstitev kot kratkoročno ali dolgoročno temelji na tem, ali ima podjetje pravico ob koncu poročevalskega obdobja odložiti poravnavo obveznosti za najmanj dvanajst mesecev po poročevalskem obdobju. Spremembe tudi pojasnjujejo, da „poravnava“ vključuje prenos denarnih sredstev, blaga, storitev ali lastniških instrumentov, razen če obveznost prenosa lastniških instrumentov izhaja iz pretvorbene lastnosti, ki je ločena sestavina sestavljenega finančnega instrumenta. Spremembe so prvotno veljale za letna poročevalska obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje, vendar pa je bil maja 2020 datum veljavnosti odložen na letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023. Sprememba MRS 1, vezana na razkritje računovodskih politik, uvaja razkritje bistvenih in ne samo pomembnih računovodskih politik in vsebuje navodilo, kdaj so informacije v zvezi z računovodsko politiko bistvene.
- Opredelitev računovodskih ocen (spremembe MRS 8). S spremembo se uvaja definicija računovodske ocene in druga pojasnila, s pomočjo katerih bo možno razlikovati med računovodsko usmeritvijo in računovodsko oceno. S spremembo bo prav tako pojasnjeno, da sta učinek spremembe vhodnih podatkov ali tehnik merjenja sprememba računovodske ocene, razen če je njuna posledica popravek napake iz preteklega obdobja.
- MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe ter spremembe MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe, ki se nanaša na prvo uporabo MSRP 17 in primerljive informacije po MSRP 9.
- Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek pri posamezni transakciji (spremembe MRS 12 – Davek iz dobička). Spremenjeni standard pojasnjuje, ali se izjema pri prvem pripoznanju uporablja pri določenih transakcijah, ki se pripoznajo hkrati kot sredstvo kot obveznost (npr. kot je najem v okviru MSRP 16 – Najemi). Sprememba uvaja dodaten kriterij za začetno uporabo izjeme po MRS 12.15, pri čemer se izjema ne uporabi pri prvem pripoznanju sredstva ali obveznosti ki v času pripoznanja povzroči enake obdavčljive in odbitne časne razlike.

Sprejetje teh novih standardov, sprememb k obstoječim standardom in pojasnil, ne bo imelo pomembnega vpliva na računovodske izkaze skupine Sava.

R. Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov, ki stopijo v veljavo za poročevalsko obdobje, ki se začne 1. januarja 2024 in jih EU še ni sprejela:

- Spremembe MRS 1 – Predstavitev računovodskih izkazov
Razvrstitev obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne. Sprememba zahteva, da mora imeti pravica podjetja do odloga izpolnitve poravnave obveznosti za najmanj 12 mesecev po datumu poročanja vsebino in mora obstajati na dan zaključka poročevalskega obdobja. Razvrstitev obveznosti se ne spremeni zaradi verjetnosti, da bo podjetje izkoristilo svojo pravico do odloga obveznosti za najmanj 12 mesecev po datumu poročanja. Standard je bil naknadno ponovno spremenjen.

Nekratkoročne obveznosti zavezami. Če je pravica podjetja do odloga odvisna od tega, ali podjetje izpolnjuje določene pogoje, ti pogoji vplivajo na to, ali je pravica do odloga obstajala ob zaključku poročevalskega obdobja, če se od podjetja zahteva, da izpolnjuje pogoje na ali pred koncem poročevalskega obdobja in ne če se od podjetja zahteva, da izpolnjuje pogoje po zaključku poročevalskega obdobja. Sprememba prav tako vsebuje pojasnilo termina 'poravnava' za namen razvrstitve obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne.

- Spremembe MSRP 16 – Najemi: Obveznost iz najema v transakciji prodaje in povratnega najema. Sprememba vsebuje zahtevo, da prodajalec – najemnik določi 'plačilo najemnin' ali 'spremenjeno plačilo najemnin' tako, da prodajalec – najemnik ne bi pripoznal dobička ali izgube, ki se nanaša na pravico do uporabe, ki jo zadrži prodajalec – najemnik.

Skupina predvideva, da uvedba teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze skupine Sava.

2.3.4. Določanje poštene vrednosti

Glede na računovodske usmeritve poslovne skupine in razčlenitve je potrebna določitev poštene vrednosti tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja oziroma poročanja je poslovna skupina določila po metodah, ki so opisane v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v razčlenitvah k posameznim postavkam sredstev oziroma obveznosti skupine.

Opredmetena osnovna sredstva

Poštена vrednost opredmetenih osnovnih sredstev iz poslovnih združitvev je njihova tržna vrednost. Tržna vrednost nepremičnin je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v preišljenem poslu med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravna jo razumno, neprisiljeno in neodvisno (arm's length transaction). Tržna vrednost naprav, opreme in inventarja temelji na ponujeni tržni ceni podobnih predmetov.

Neopredmetena sredstva

Poštена vrednost patentov in blagovnih znamk, pridobljenih pri poslovnih združitvah, temelji na ocenjeni diskontirani bodoči vrednosti licenčnin, katerih plačilo zaradi lastništva patenta oziroma blagovne znamke ne bo potrebno. Poštена vrednost odnosov s strankami, pridobljenih v poslovni združitvi, se določi na podlagi posebne metode (oziroma multi-period excess earnings method), obravnavano sredstvo pa se ovrednoti po odštetu poštenega donosa vseh sredstev, ki so del ustvarjanja denarnih tokov.

Poštена vrednost ostalih neopredmetenih sredstev temelji na metodi diskontiranih denarnih tokov, za katere se pričakuje, da bodo izhajali iz uporabe in morebitne prodaje sredstev.

Naložbene nepremičnine

Poštена vrednost temelji na tržni vrednosti, ki je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v preišljenem poslu med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravna jo razumno, neprisiljeno in neodvisno (arm's length transaction).

Če ni mogoče določiti trenutnih cen na aktivnem trgu, se vrednost naložbene nepremičnine oceni s pomočjo skupne vrednosti pričakovanih denarnih tokov iz oddajanja nepremičnine v najem. Donos, ki odseva posebna tveganja, je vključen v izračun vrednosti nepremičnine na osnovi diskontiranih neto denarnih tokov na letni ravni.

Kjer je primerno, je pri vrednotenju potrebno upoštevati tudi tip najemnikov, ki so trenutno nastanjeni v naložbeni nepremičnini oziroma so nosilci obveznosti po najemni pogodbi, ali pa bi v primeru oddaje v najem te nepremičnine najverjetneje postali njeni najemniki, in splošno sliko njihove kreditne sposobnosti, nadalje razporeditev obveznosti za vzdrževanje in zavarovanje nepremičnine med skupino in najemnikom ter preostalo življenjsko dobo naložbene nepremičnine. Ko se ob pregledu ali obnovi najemne pogodbe pričakuje, da bo prišlo do naknadnih povečanj najemnine zaradi vrnitve v prvotno stanje, šteje, da so bila vsa obvestila in po potrebi tudi povratna obvestila posredovana v veljavni obliki in pravočasno.

Zaloge

Poštена vrednost zalog v poslovnih združitvah se določi na podlagi njihove pričakovane prodajne vrednosti pri rednem poslovanju, zmanjšane za ocenjene stroške dokončanja in prodaje ter primeren pribitek glede na količino dela, vloženega v dokončanje posla in prodajo zalog.

Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje

Poštена vrednost za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, ki kotirajo na borzi, je enaka objavljenemu enotnemu tečaju teh delnic na dan bilance stanja. Poštена vrednost delnic in deležev, ki ne kotirajo, se oceni z eno od metod vrednotenja po MSRP 13.

Poslovne in druge terjatve

Poštена vrednost poslovnih in drugih terjatev, razen nedokončanih gradbenih del, katerih zapadlost je daljša od enega leta, se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po tržni obrestni meri na datum poročanja.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poštена vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti bodočih izplačil glavnice in obresti, diskontirani po tržni obrestni meri na datum poročanja. Pri finančnih najemih se tržna obrestna mera določi s primerjavo s podobnimi najemnimi pogodbami.

Sestavitev izkaza denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar – december 2022 (za preteklo obdobje januar – december 2021), podatkov iz izkaza finančnega položaja na dan 31.12.2022 in 31.12.2021 (za preteklo obdobje 31.12.2021 in 31.12.2020) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

2.3.5. Upravljanje in obvladovanje tveganj

V Poslovni skupini Sava spremljamo in analiziramo gospodarske okoliščine in tveganja, ki bi utegnili vplivati na poslovanje. V okviru sistema spremljanja ključnih tveganj skušamo prepoznati in ovrednotiti najbolj relevantna tveganja ter se nanje odzvati z ustreznimi ukrepi. O ključnih tveganjih obdobjno seznanjamo tudi revizijsko komisijo družbe Sava, d.d.

Upravljanje tveganj, ki je integrirano v sistem upravljanja družb v Poslovni skupini Sava, razpoznavamo kot enega izmed ključnih elementov pri uresničevanju strateških ciljev. Sistem obvladovanja tveganj je zasnovan na modelu treh obrambnih linij.

Poslovna skupina Sava je bila v letu 2022 izpostavljena strateškim, finančnim in operativnim tveganjem.

Strateška tveganja

Strateško tveganje skupine Sava je sestavljeno iz strateških tveganj, s katerimi se srečuje Sava, d.d., in na drugi strani njena odvisna družba Sava Turizem, d.d.

Pomembno strateško tveganje Save, d.d., se je nanašalo na zapadlost obveznosti, skladno s pogodbo o reprogramu in njenimi dodatki, vse v izogib preprečitve morebitne insolventnosti družbe.

Vezano na reguliranje zapadlosti finančnih obveznosti je Sava, d.d., dne 29.09.2022 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti družbe iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.06.2023, obrestna mera ni bila spremenjena in znaša 6m EURIBOR + 8%, v njem pa je opredeljeno zadržanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d. do 30.06.2023.

Družba Sava Turizem, d.d., se je v okviru strateških tveganj zadnji dve leti soočala s tveganjem v povezavi s pandemijo covid-19, s tveganjem sprememb cen in z dobavljivostjo vhodnih materialov in storitev, s tveganjem informacijske varnosti ter s tveganjem razpoložljivosti kadrov. To tveganje je bilo v letu 2022 nekoliko zmanjšano, saj si je po podatkih svetovne turistične organizacije (UNWTO) turistična panoga v letu 2022 po dveh letih pandemije opomogla. Število prihodov mednarodnih turistov v Evropi doseglo skoraj 80 % raven pred pandemijo.

Geopolitična tveganja so se z začetkom vojne v Ukrajini v februarju 2022 odrazila predvsem na tveganju razpoložljivosti in sprememb cene energentov, ki so se zaradi zakupov odrazile v cenah elektrike za leto 2023, v nadaljnjem zviševanju cen materiala in storitev ter v slabši dobavljivosti nekaterih materialov in surovin. Na prodajnem področju je vojna v Ukrajini povzročila prenehanje prihodov ruskih in ukrajinskih gostov ter zmanjšano zanimanje gostov iz preostalih delov sveta, ki Evropo v dani situaciji dojemajo kot tvegano destinacijo. Ruski gostje v preteklih letih niso predstavljali pomembnega deleža prihodov gostov, upad prekomorskih, predvsem ameriških gostov pa uspešno nadomeščamo z gosti iz sosednjih in bližnjih držav.

Finančna tveganja

Tveganje spremembe poštene vrednosti

Tveganje spremembe poštene vrednosti je tveganje, da bo družba utrpela izgubo gospodarskih koristi zaradi spremembe vrednosti finančnega sredstva.

V okviru finančnega prestrukturiranja je poslovna skupina Sava v preteklosti uspešno odprodala nestrategske naložbe ter zaključila proces integracije družb Hoteli Bernardin, d.d., in Save Turizem, d.d. Obstoječ naložbeni portfelj poslovne skupine Sava predstavlja zgolj še naložbo v dejavnost turizem (lastništvo v odvisni družbi Sava Turizem, d.d.), ostale, manjše finančne naložbe, ob tem vrednostno ne presegajo 1 % celotnega naložbenega portfelja.

Vojna v Ukrajini povečuje geopolitično negotovost v Evropi ob sočasno negotovih in neugodnih makroekonomskih razmerah (visoka stopnja inflacije, nižje stopnje gospodarske rasti, višanje ključnih obrestnih mer), ki se lahko odrazi v previdnejšem in bolj zadržanem ravnanju turistov. Slednje bi imelo za posledico upad turističnega povpraševanja, zmanjšanje porabe ter skrajšanje dobe bivanja, kar bi rezultiralo v upadu prihodkov iz prodaje.

Iz tega naslova ocenjujemo, da je tveganje spremembe poštene vrednosti glede na obstoječi naložbeni portfelj zmerno, ob trenutno ustreznih sestavi sredstev in strukturi virov sredstev.

Plačilno sposobnostno tveganje

Plačilno sposobnostno tveganje je tveganje, da podjetje ne bo zmoglo pravočasno izpolniti svojih finančnih obveznosti.

Družbe Poslovne skupine Sava obvladujejo tveganje plačilne sposobnosti z rednim načrtovanjem in spremljanjem uresničenih denarnih tokov, z vzdrževanjem zadostne ravni likvidnostne rezerve, z izterjavo in unovčevanjem terjatev, z zavarovanjem terjatev, z dezinvestiranjem ter kot najpomembnejše, z rednim izpolnjevanjem finančnih obveznosti.

Vrednost glavnega premoženja družbe Sava, d.d., to je finančna naložba v odvisno družbo Sava Turizem, d.d., ki je obstoječim upnikom v večji meri dana v zavarovanje njihovih terjatev, ob tem pomembno presega višino finančnih obveznosti.

Obveznosti družbe Sava, d.d., iz naslova glavnice prejetih posojil na dan 31.12.2022 predstavljajo 48-odсотni delež v strukturi finančnih obveznosti Poslovne Skupine Sava.

Družbe Poslovne skupine Sava poravnavajo finančne in druge poslovne obveznosti skladno z veljavnimi dogovori.

Ocenjujemo, da je tveganje plačilne sposobnosti glede na okoliščine v Poslovni Skupini Sava obvladovano.

Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka v poslovnem odnosu ne bo izpolnila svoje obveznosti in bo družbi s tem povzročila finančno škodo. Neposredno je povezano s poslovnim tveganjem in predstavlja nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa sploh ne.

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se poveča v zaostrenih gospodarskih razmerah. Družbe Poslovne skupine Sava zmanjšujejo izpostavljenost temu tveganju s sprotnim spremljanjem bonitete kupcev in dobaviteljev, s poslovanjem na podlagi predplačil, z nadzorom slabih plačnikov, s sprotno izterjavo, z vlaganjem izvršb, z uporabo inštrumentov zavarovanja, s kompenzacijami ter z izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

Ocenjujemo, da je kreditno tveganje družb Poslovne skupine Sava zmerno in obvladljivo.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da se bo vrednost finančnega instrumenta in stroškov zadolževanja spreminjala zaradi spreminjanja tržnih obrestnih mer.

Družba Sava, d.d., je s sklenitvijo dodatka št. 6 dogovorila nadaljnji odlog plačila obveznosti do 30.06.2023, z nevzdržno visoko obrestno mero 6m Euribor + 8% p.a. Slednja se s pričakovano nadaljnjo rastjo Euriborja, ki že presega 3%, še povečuje.

Družba Sava Turizem, d.d., je v mesecu februarju 2022 del portfelja v višini 8,2 milijona evrov zaščitila z nakupom obrestne kapice z izvršilno obrestno mero 0 % za obdobje do leta 2029.

Breme obrestne mere ter s tem obrestno tveganje je visoko.

Valutno tveganje

Valutno tveganje je opredeljeno kot možnost izgube gospodarskih koristi zaradi sprememb deviznega tečaja. Družbe Poslovne skupine Sava v večji meri poslujejo na evrskem območju, zato ocenjujemo, da je izpostavljenost valutnemu tveganju nizka.

Operativna tveganja

Operativna tveganja so relevantna zlasti v družbi Sava Turizem, d.d.

Operativna tveganja so tveganja nastanka izgube zaradi neustreznega ali neuspešnega izvajanja notranjih procesov, ravnanja zaposlenih, neustreznega delovanja sistemov ali neuspešnega obvladovanja zunanjih dogodkov ali njihovih vplivov. Sem vključujemo tveganja informacijske varnosti, večjih prekinitev poslovanja, tveganja neskladnosti poslovanja, pravna tveganja, tveganja vodenja projektov in izvajanja storitev zunanjih izvajalcev.

Operativna tveganja obvladujemo z modelom upravljanja tveganj preko treh obrambnih linij, internim sistemom poročanja, kamor so vključene službe kontrolinga, računovodske kontrole, hotelsko gostinske kontrole, služba kakovosti ter notranje in zunanje ISO presoje. Na podlagi ugotovitev se sprejemajo korektivni ukrepi in nadgrajujejo kontrolni mehanizmi.

V okviru operativnih tveganj redno in sprotно napovedujemo prodajo v prihodnjem obdobju ter mesečno spremljamo učinkovitost poslovanja in odstopanja od načrta, kar nam omogoča učinkovito stroškovno prilagajanje. Redno opravljamo nadzor prihodkov, EBITDA, pribitkov gostinske dejavnosti po posameznih enotah ter na ravni dejavnosti in družbe ter izvajamo številne druge nadzore, ki pripomorejo k preprečevanju odtujitev sredstev in materiala.

V dejavnosti Turizem je pomembno **upravljanje človeških virov**, zato temu področju posvečamo posebno pozornost. Tveganje razpoložljivosti ustreznih kadrov omejujemo s proaktivnostjo in prisotnostjo na različnih trgih, partnerstvu/sodelovanjem z izobraževalnimi ustanovami doma in v tujini pri usposabljanju dijakov in študentov, treningi in usposabljanji novih in obstoječih kadrov preko partnerskega izobraževalnega zavoda ter zagotavljanjem spodbudnih pogojev dela. Za vsa delovna mesta in tehnologije spremljamo tveganja za nastanek nezgod in zdravstvenih okvar. Tveganja periodično ocenjujemo in na podlagi rezultatov izvajamo ustrezne varnostne ukrepe. S tem izboljšujemo varnost na delovnih mestih in zmanjšujemo negativne zdravstvene vplive na zaposlene.

Tveganja na področju **informacijske tehnologije** zmanjšujemo z nenehnim izboljševanjem in nadgradnjo programske in strojne opreme. Vzpostavljen imamo učinkovit sistem za upravljanje s pravicami v IT sistemih, nadzor nad IT strojno in sistemsko programsko opremo ter uporabniško opremo, redno posodabljamо strežniško in uporabniško programsko opremo ter programsko opremo za protivirusno zaščito, implementiran imamo sistem za preprečevanje vdorov in zaščito pred naprednimi napadi (advanced persistent threat), sistem za zaščito uporabnikov pri dostopu do interneta iz poljubnih naprav, ter sistem za zaščito elektronske pošte. Ključno je ozaveščanje in usposabljanje zaposlenih glede informacijske varnosti, kar pomembno zmanjšuje tveganja na tem področju.

Na **nabavnem področju** s centralizirano nabavo zagotavljamo enotne in stroškovno najugodnejše cene vhodnih materialov in storitev vsem destinacijam znotraj družbe. S ključnimi dobavitelji vzpostavljamo dolgoročne partnerske odnose. Redno in sistematično preverjamo tudi ponudbe in cene na trgu. Cena, kakovost in plačilni pogoji so ključni pri izbiri dobaviteljev.

Premoženjska in z njeni povezana tveganja prenašamo na zavarovalnice. Da bi jih zmanjšali, imamo sklenjena zavarovanja za tveganja, ki bi lahko negativno vplivala na premoženje in osebe v družbi. Pred požarnimi tveganji se zavarujemo z obveščanjem in usposabljanjem zaposlenih v primeru požara ter z rednim nadzorom, vzdrževanjem in preizkušanjem naprav za gašenje ter naprav za odkrivanje in javljanje požara.

Tveganje sprememb lokalnega okolja, ki lahko vplivajo na poslovanje, zmanjšujemo s krepitvijo sodelovanja z lokalnimi skupnostmi.

Dodatna varovalka pri obvladovanju operativnih tveganj je tudi **sodelovanje z odvetniškimi družbami**, saj se pomembni pravni dogovori, pogodbe in poslovni dogodki pred podpisom pregledajo in uskladijo s strokovnjaki na pravnem področju.

Nastajajoča tveganja

Podnebne spremembe povsod po svetu že vplivajo na konkurenčnost turistične ponudbe in povzročajo pomembne spremembe turističnih tokov. Podnebje tudi vpliva na izgradnjo turistične infrastrukture ter načrtovanje in oblikovanje ponudbe v turistični destinaciji. S tem zavedanjem sooblikujemo panogo na način, da v razvoj vključujemo komponento trajnosti. Za zagotovitev dolgoročnega trajnostnega razvoja si prizadevamo vzpostaviti ustrezno ravnotežje med vplivi turizma na okolje, zaposlenimi v turizmu in lokalnimi skupnostmi.

Dejavni smo na področju varovanja naravnega okolja in rabe energije, kjer skrbimo za stalne izboljšave z namenom zmanjšanja rabe naravnih virov in energentov, zmanjšanja nastajanja odpadkov in izboljševanja sistema ločenega zbiranja in oddajanja odpadkov ter izboljšanja kakovosti bazenskih in odpadnih voda. Z namenom povečevanja neodvisnosti od rasti cen električne energije in plina na trgu v okviru projektov proučujemo in načrtujemo možnosti za izvedljive energetske rešitve. Investiranje v lastne sončne elektrarne je že v izvedbeni fazi. V teku so investicije v ekološko in energetske povečanje učinkovitosti uporabe termalnih voda, v digitalizacijo zajema dokumentov na področju nabave ter v implementacijo digitaliziranih rešitev na področju trženja in prodaje.

Garancije in poroštva

Družbe skupine Sava nimajo danih poroštev za najeta posojila.

Upravljanje s kapitalom

Sava, d.d., nima programa podeljevanja delniških opcij zaposlenim. Regulatorni organi nimajo nikakršnih kapitalskih zahtev do matične družbe ali do odvisnih družb Poslovne skupine Sava.

Razmerje med obveznostmi in prilagojenim kapitalom za Poslovno skupino Sava je sledeče:

Razmerje med obveznostmi in prilagojenim kapitalom za Poslovno skupino Sava je sledeče:

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
1. Skupni dolgovi	159.928	173.159
2. Zmanjšanje za denar in denarne ustreznike	-21.296	-36.417
3. Neto obveznosti (1. – 2.)	138.632	136.742
4. Skupni kapital	115.042	108.490
5. Zmanjšanje/povečanje za zneske, nabrane v kapitalu v zvezi z elementi varovanja denarnega toka pred tveganjem	615	0
6. Prilagojeni znesek kapitala (4. + 5.)	115.657	108.490
7. Kazalnik razmerja med dolgovi in prilagojenim kapitalom na dan 31.12. (3./6.)	1,20	1,26

Tveganje neprekinjenega poslovanja

Dne 15.09.2022 je bila s partnerji SDH, d.d., Kapitalska družba, d.d. in YORK S.a.r.l. Luxembourg zaključena konsolidacija lastniških in upniških razmerij Save, d.d.

Terjatve upnika York do Save, d.d., so bile dne 15.09.2022 vključno s povezanimi stranskimi pravicami in z vsemi zavarovanji prenesene na Kapitalsko družbo, d.d. SDH, d.d. je dne 15.09.2022 od družbe York pridobil celotni 43,226 % lastniški delež v družbi Sava, d.d. Delničar SDH, d.d. ima od dne 15.09.2022 dalje v lasti 18.006.285 delnic SAVR (61,91 % delež), delničar Kapitalska družba, d.d. pa 8.156.719 delnic SAVR (28,05 %). Skupni neposredni lastniški delež družb SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. v Savi, d.d., tako od 15.09.2022 dalje znaša 89,96 % .

Družba SDH, d.d., je z dnem 15.09.2022 postala obvladujoča družba Save, d.d., in zavezana k izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine SDH, d.d. z vključenima družbama Savo, d.d., in Savo Turizem, d.d.

Vezano na reguliranje zapadlosti finančnih obveznosti je Sava, d.d., dne 29.09.2022 z upnikoma SDH, d.d. in Kapitalska družba, d.d. sklenila Dodatek št. 6 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil rok zapadlosti obveznosti družbe iz naslova glavnice posojil, obresti in nadomestil podaljšan do 30.06.2023, obrestna mera ni bila spremenjena in znaša 6m EURIBOR + 8%, v njem pa je opredeljeno zadržanje vseh aktivnosti v postopku prodaje 95,47 % delnic izdajatelja Sava Turizem, d.d. do 30.06.2023.

Strateške usmeritve glede nadaljnjega razvoja Save, d.d., in Poslovne skupine Save so v pristojnosti lastnikov, ki so hkrati tudi upniki družbe.

Uprava Save, d.d., ocenjuje, da so na osnovi predhodno navedenih informacij predpostavke neprekinjenega poslovanja za Poslovno skupino Sava izpolnjene.

2.3.6. Nakupi in prodaje lastniških deležev v odvisnih družbah

Leto 2022 – prodaja dela finančne naložbe v Zavod SEIC

V letu 2022 ni bilo sprememb v stanju lastniških deležev v odvisnih družbah

Leto 2021 – prodaja dela finančne naložbe v Zavod SEIC

26,00 – odstotni delež v Zavodu SEIC Ptuj je bil v letu 2021 odprodan, naložba v družbo je bila prerazporejena med pridružena podjetja. Zaradi nematerialnosti prihodki in stroški zavoda SEIC Ptuj, doseženi do dneva odprodaje, niso vključeni v konsolidirane računovodske izkaze skupine Sava.

2.3.7. Nepremičnine, naprave in oprema

Preglednica gibanja nepremičnin, naprav in opreme Poslovne skupine Sava za leto 2022

v 000 EUR							
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Sredstva v pripravi	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 01.01.2022	43.018	337.244	57.283	4.824	1.412	633	444.414
Nabava	0	808	0	3	7.777	0	8.588
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	2.907	2.907
Zmanjšanje avansa	0	0	0	0	0	-2.792	-2.792
Aktiviranja	53	5.229	1.769	815	-7.866	0	0
Prenosi	-2.726	4.758	-40	40	0	0	2.032
Zmanjšanje zaradi odprodaje	-108		-20	-16	-20	0	-164
Odpisi	0	-696	-489	-425	0	0	-1.610
Oslabitev	0	0	-6	0	0	0	-6
Stanje 31.12.2022	40.237	347.343	58.497	5.242	1.302	748	453.369
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2022	-295	-174.448	-47.359	-2.611	0	0	-224.714
Povečanje poslovnih najemov	0	-11	0	0	0	0	-11
Prenosi	0	-2.121	0	0	0	0	-2.121
Zmanjšanje zaradi odprodaje	0		18	16	0	0	34
Odpisi	0	687	465	387	0	0	1.539
Oslabitev	0	0	4	0	0	0	4
Amortizacija	-11	-8.412	-2.440	-673	0	0	-11.536
Stanje 31.12.2022	-306	-184.305	-49.313	-2.881	0	0	-236.805
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2022	42.723	162.796	9.924	2.214	1.412	633	219.701
Stanje 31.12.2022	39.930	163.039	9.185	2.360	1.302	748	216.654

Preglednica gibanja nepremičnin, naprav in opreme Poslovne skupine Sava za leto 2021

v 000 EUR							
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Sredstva v pripravi	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 01.01.2021	47.709	348.248	57.850	5.169	682	12	459.670
Nabava	119	695	1.273	323	1.755	0	4.165
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	633	633
Zmanjšanje avansa	0	0	0	0	0	-12	-12
Aktiviranja	0	851	101	60	-1.026	0	-14
Povečanje poslovnih najemov	0	2.379	0	0	0	0	2.379
Prenosi	0	0	12	0	0	0	12
Zmanjšanje zaradi odprodaje	-4.810	-14.840	-1.252	-151	0	0	-21.052
Odpisi	0	-89	-700	-576	0	0	-1.366
Stanje 31.12.2021	43.018	337.244	57.283	4.824	1.412	633	444.414
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2021	-284	-178.101	-46.786	-2.593	0	0	-227.764
Aktiviranja	0	0	0	14	0	0	14
Prenosi	0	0	-6	0	0	0	-6
Zmanjšanje zaradi odprodaje	0	11.702	1.142	87	0	0	12.931
Odpisi	0	51	674	540	0	0	1.264
Amortizacija	-11	-8.100	-2.383	-658	0	0	-11.152
Stanje 31.12.2021	-295	-174.448	-47.359	-2.611	0	0	-224.714
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2021	47.425	170.146	11.064	2.576	682	12	231.906
Stanje 31.12.2021	42.723	162.796	9.924	2.214	1.412	633	219.701

Dodatno razkritje gibanja Pravice do uporabe sredstev / poslovni najemi družb Poslovne skupine Sava za leto 2022

v 000 EUR					
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2022	311	3.505	-52	82	3.846
Povečanje poslovnih najemov	0	808	0	0	808
Odpisi	0	-667	0	0	-667
Stanje 31.12.2022	311	3.646	-52	82	3.987
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2022	-33	-889	10	-27	-940
Povečanje poslovnih najemov	0	-11	0	0	-11
Odpisi	0	667	0	0	667
Amortizacija	-11	-663	-7	0	-682
Stanje 31.12.2022	-44	896	2	-27	-966
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2022	278	2.616	-43	54	2.906
Stanje 31.12.2022	267	2.750	-50	54	3.021

Pravica do uporabe sredstva je vključena v osnovna sredstva in predstavlja dolgoročni najem poslovnih prostorov in parkirnih mest na Dunajski cesti 152 v Ljubljani, dolgoročni najem zemljišča od občine Moravske Toplice, dolgoročni najem zemljišča v kampu Lucija ter dolgoročni najem vozil.

Dne 1. julija 2021 je bil prodan večji del resorta Salinera (vsi objekti skupaj s stavbnimi zemljišči). Resort je bil prevzet v najem in upravljanje, pri čemer je del najemnine fiksen in del variabilen. Za fiksni del najemnine je pripoznana pravica do uporabe sredstva in obveznost iz poslovnega najema. Variabilni del najemnine je v letu 2022 znašal 210 tisoč EUR.

Odhodki za obresti za obveznosti iz poslovnega najema so v letu 2022 znašali 63 tisoč EUR, stroški povezani z najemi majhne vrednosti so znašali 1.631 tisoč EUR, znesek vključuje strošek najemnine 1.211 tisoč EUR, ki se nanaša na najemnino resorta San Simon. Družba Sava Turizem, d.d. ima s pripojitvijo družbe Hoteli Bernardin, d.d. kot najemojemalec resorta San Simon obveznost letnega plačila najemnine do najemodajalca, ki za leto 2022 znaša 1.211 tisoč EUR. Določitev najemnine je v celoti variabilna zato ta najem ni obračunan kot pravica do uporabe sredstva, temveč se variabilni del najemnine v celoti pripozna kot strošek obdobja.

Dodatno razkritje gibanja Pravice do uporabe sredstev / poslovni najemi družb Poslovne skupine Sava za leto 2021

v 000 EUR					
	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Skupaj
NABAVNA VREDNOST					
Stanje 01.01.2021	311	1.126	-20	82	1.499
Povečanje poslovnih najemov	0	2.379	0	0	2.379
Odpisi	0	0	-33	0	-33
Stanje 31.12.2021	311	3.505	-52	82	3.846
POPRAVEK VREDNOSTI					
Stanje 01.01.2021	-22	-411	-9	-27	-470
Odpisi	0	0	33	0	33
Amortizacija	-11	-478	-14	0	-503
Stanje 31.12.2021	-33	-889	10	-27	-940
NEODPISANA VREDNOST					
Stanje 01.01.2021	289	714	-29	54	1.029
Stanje 31.12.2021	278	2.616	-43	54	2.906

Pravice do uporabe sredstev/poslovni najemi v družbah Poslovne skupine Sava se nanašajo na najem poslovnih prostorov in parkirišč v upravni stavbi v Ljubljani, na najem zemljišča v Moravskih Toplicah, na najem zemljišča v kampu Lucija ter na na najem službenih osebnih avtomobilov.

Dne 01.07.2021 je bil prodan večji del resorta Salinera, kar je v naravi predstavljajo vse objekte skupaj s stavbnimi zemljišči. Resort Salinera je bil vzet nazaj v najem, pri čemer je del najemnine fiksen in del variabilen. Za fiksni del najemnine je pripoznana pravica do uporabe sredstva in obveznost iz poslovnega najema. Variabilni del najemnine je v letu 2021 znašal 61 tisoč evrov.

Družba Sava Turizem, d.d., ima kot najemojemalec resorta San Simon obveznost letnega plačila najemnine v višini 1.292 tisoč evrov, ki je v celoti variabilna in pripoznana kot strošek poslovnega obdobja, zato predmetni najem ni obračunan kot pravica do uporabe sredstva.

Odhodki za obresti za obveznosti iz poslovnih najemov so v letu 2022 znašali 54 tisoč evrov. Stroški, povezani z najemi manjših vrednosti so znašali 1.631 tisoč evrov, med njimi strošek najema resorta San Simon predstavlja 1.221 tisoč evrov. Družba Sava Turizem, d.d. ima s pripojitvijo družbe Hoteli Bernardin, d.d. kot najemojemalec resorta San Simon obveznost letnega plačila najemnine do najemodajalca, ki za leto 2022 znaša 1.211 tisoč EUR. Določitev najemnine je v celoti variabilna zato ta najem ni obračunan kot pravica do uporabe sredstva, temveč se variabilni del najemnine v celoti pripozna kot strošek obdobja.

Preglednica vrednosti hipotek na dan 31.12. 2022

v 000 EUR		
	Knjigovodska vrednost premoženja, ki je obremenjeno s hipotekami	Vrednost hipoteke na nepremičninah
Sava, d.d.	-	-
Sava Turizem, d.d.	136.033	52.503
SKUPAJ	136.033	52.503

Preglednica vrednosti hipotek na dan 31.12. 2021

v 000 EUR		
	Knjigovodska vrednost premoženja, ki je obremenjeno s hipotekami	Vrednost hipoteke na nepremičninah
Sava, d.d.	-	-
Sava Turizem, d.d.	134.938	72.199
SKUPAJ	134.938	72.199

2.3.8. Neopredmetena sredstva

Preglednica gibanja neopredmetenih sredstev Poslovne skupine Sava za leti 2022 in 2021

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
NABAVNA VREDNOST		
Stanje 01.01.	1.894	2.397
Povečanja, nakupi	459	155
Odpisi	-95	-657
Stanje konec obdobja	2.259	1.894
POPRAVEK VREDNOSTI		
Stanje 01.01.	-1.211	-1.740
Odpisi	91	657
Amortizacija	-150	-128
Stanje konec obdobja	-1.270	-1.211
NEODPISANA VREDNOST		
Stanje 01.01.	683	657
Stanje konec obdobja	989	683

Nove nabave v letu 2022 predstavljajo nadgradnje obstoječih računalniških programov in investicijo v izgradnjo novega podatkovnega skladišča ter orodja za spremljanje poslovanja. Amortizacija neopredmetenih sredstev je v izkazu poslovnega izida zajeta med amortizacijo. Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

2.3.9. Naložbene nepremičnine

Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin za Poslovno skupino Sava za leto 2022

v 000 EUR			
	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje 01.01.2022	2.489	6.080	8.569
Nabava, povečanje	146	17	164
Prenos	1.792	-4.758	-2.966
Zmanjšanje zaradi prodaje	-134	-350	-484
Odpisi	-303	0	-303
Stanje 31.12.2022	3.991	990	4.980
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2022	-1.006	-2.811	-3.817
Prenos		2.120	2.120
Zmanjšanje zaradi prodajite	0	225	225
Amortizacija	0	-97	-97
Stanje 31.12.2022	-1.006	-563	-1.569
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2022	1.483	3.269	4.752
Stanje 31.12.2022	2.985	426	3.411

Vrednost naložbenih nepremičnin v višini 3.411 tisoč evrov (31.12.2021: 4.752 tisoč evrov) se je v primerjavi s predhodnim letom znižala za 1.341 tisoč evrov. Neto zmanjšanje predstavlja knjigovodsko vrednost prodane nepremičnine ter prenose nekaterih naložbenih nepremičnin med osnovna sredstva in obratno ter med sredstva za prodajo.

Knjigovodska vrednost zastavljenih naložbenih nepremičnin znaša 42 tisoč evrov.

Pri naložbenih nepremičninah, danih v najem, je bilo ustvarjenih 1.503 tisoč evrov prihodkov (leto 2021: 722 tisoč evrov) in 110 tisoč evrov stroškov (leto 2021: 182 tisoč evrov).

Ocenjujemo, da poštena vrednost naložbenih nepremičnin na dan 31.12.2022 bistveno ne odstopa od knjigovodskih vrednosti.

Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin za Poslovno skupino Sava za leto 2021

v 000 EUR			
	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje 01.01.2021	2.489	6.464	8.953
Zmanjšanje zaradi prodaje	0	-353	-353
Odpisi	0	-31	-31
Stanje 31.12.2021	2.489	6.080	8.569
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2021	-1.006	-2.935	-3.941
Zmanjšanje zaradi prodaje	0	215	215
Odpisi	0	30	30
Amortizacija	0	-122	-122
Stanje 31.12.2021	-1.006	-2.811	-3.817
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2021	1.483	3.530	5.013
Stanje 31.12.2021	1.483	3.269	4.752

2.3.10. Finančna sredstva

A. Merjena po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida

Vrednost finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida v višini 711 tisoč evrov (31.12.2021: 722 tisoč evrov) se je v primerjavi s predhodnim letom spremenila zaradi prevrednotenja delnic družb, ki kotirajo, na pošteno vrednost.

Preglednica vrst finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Delnice družb, ki kotirajo	151	161
Delnice in deleži družb, ki ne kotirajo	560	561
SKUPAJ	711	722

Vrednost finančnih sredstev merjenih po pošteni vrednosti preko poslovnega izida na dan 31.12.2022 predstavlja le še 0,3 odstotka vseh sredstev. Med njimi je 4.987 delnic Pokojninske družbe A, d.d., zastavljenih za finančne obveznosti Save, d.d., njihova knjigovodska vrednost pa znaša 498 tisoč evrov.

Preglednica gibanja finančnih sredstev, merjenih po pošteni vrednosti preko izkaza poslovnega izida

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Stanje 1.1.	722	691
Sprememba na pošteno vrednost	-11	30
Stanje konec obdobja	711	722

B. Merjena preko drugega vseobsegajočega donosa

Izvedeni finančni instrumenti v višini 803 tisoč evrov se nanašajo na obrestno zaščito oziroma na instrument zavarovanja pred tveganjem spremembe obrestne mere v družbi Sava Turizem, d.d.

2.3.11. Dolgoročna posojila in dolgoročne poslovne terjatve

V letu 2022 ostaja odprta samo dolgoročna poslovna terjatev v višini 26 EUR. V primerjalnem letu dan depozit pri poslovni banki v višini 2.000 tisoč evrov je bil odpravljen.

2.3.12. Sredstva za prodajo

Med sredstva za prodajo v vrednosti 934 tisoč evrov (31.12.2021: 65 tisoč evrov) so razporejena zemljišča na destinaciji Bernardin.

2.3.13. Zaloge

Preglednica zalog

v 000 EUR				
	Bruto vrednost 31.12.2022	Odpisi v letu 2022	Neto vrednost 31.12.2022	Neto vrednost 31.12.2021
Material	702	0	702	502
Trgovsko blago	49	0	49	55
SKUPAJ	752	0	752	558

2.3.14. Kratkoročne poslovne in druge terjatve

Preglednica kratkoročnih poslovnih in drugih terjatev

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Terjatve do kupcev	2.677	1.846
Prehodno nezaračunane terjatve	1.400	640
Dani predujmi	254	728
Terjatve za DDV in druge davke	654	728
Ostale terjatve	500	982
SKUPAJ	5.484	4.925

2.3.15. Kratkoročno dana posojila

Preglednica kratkoročno danih posojil

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Kratkoročno dana posojila	24.000	11.800
SKUPAJ	24.000	11.800

Kratkoročno dana posojila v višini 24.000 tisoč evrov (31.12.2021: 11.800 tisoč evrov) predstavljajo dani depoziti poslovnim bankam. Celoten znesek depozitov se nanaša na Savo Turizem d.d., in se obrestuje po obrestni meri med 0,03% do 1,7%.

2.3.16. Denar in denarni ustrezniki

Preglednica stanja denarnih sredstev

v 000 EUR		
	31.12.2022	31.12.2021
Denarna sredstva v blagajni, na poslovnih računih in dani depoziti	21.296	36.417
SKUPAJ	21.296	36.417

2.3.17. Lastniški kapital in rezerve

Kapital Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2022

Vrednost kapitala Poslovne skupine Sava je na dan 31.12.2022 znašala 115.042 tisoč evrov (31.12.2021: 108.490 tisoč evrov). V primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta je bil višji za 6.552 tisoč evrov.

Osnovni kapital

Višina osnovnega kapitala obvladujoče družbe Sava, d.d., znaša 29.083 tisoč evrov (31.12.2021: 29.083 tisoč evrov) in je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic (SAVR), pripadajoči znesek ene delnice je 1,00 EUR.

Vplačani presežek kapitala

Vplačani presežek kapitala v višini 18.199 tisoč evrov (31.12.2021: 43.357 tisoč evrov) je nastal v letu 2016 v postopku prisilne poravnave Save, d.d. Predstavlja razliko med vpisom osnovnega kapitala in vpisom celotnih stvarnih vložkov upnikov v kapital Save, d.d. Zmanjšanje v višini 25.158 tisoč evrov je nastalo zaradi pokrivanja bilančne izgube Save, d.d., po stanju na dan 31.12.2021 v breme kapitalskih rezerv.

Rezerve za pošteno vrednost

Rezerve za pošteno vrednost v negativnem znesku v višini -152 tisoč evrov (31.12.2021: -502 tisoč evrov) predstavljajo aktuarsko izgubo v višini -765 tisoč evrov in rezervo iz naslova kratkoročnih finančnih naložb, merjenih po poštenu vrednosti v višini 613 tisoč evrov.

Zadržani čisti dobiček

v 000 EUR		
Gibanje zadržanega čistega dobička	31.12.2022	31.12.2021
Preneseni dobiček preteklih let	29.011	27.140
Druge spremembe	-46	-16
Pokrivanje bilančne izgube Save, d.d. iz kapitalskih rezerv	25.158	0
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja, ki pripada lastnikom obvladujočega podjetja	5.788	1.888
Zadržani čisti dobiček	59.912	29.011

Čisti dobiček/čista izguba na delnico

Osnovni kapital je razdeljen na 29.082.968 navadnih, prosto prenosljivih kosovnih imenskih delnic, ki imajo vse glasovalne pravice. Vse delnice so v celoti vplačane. Družba nima obveznic, ki bi jih lahko konvertirali v delnice.

Tehtano povprečno število navadnih delnic

	2022	2021
Število vseh delnic	29.082.968	29.082.968
Lastne delnice	0	0
Tehtano povprečno število delnic	29.082.968	29.082.968

Čisti dobiček/čista izguba, ki pripada navadnim delnicam

	2022	2021
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (v 000 EUR)	6.339	2.165
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja, ki pripada lastnikom obvladujoče družbe (v 000 EUR)	5.788	1.888
Tehtano povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic	29.082.968	29.082.968
Osnovni čisti dobiček/čista izguba na delnico (v EUR)	0,20	0,06

Popravljeni čisti dobiček/čista izguba na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku/čisti izgubi na delnico, ker je kapital sestavljen le iz navadnih delnic.

Izplačilo dobička je mogoče le v okviru ugotovljenega v skladu s slovensko zakonodajo. Ta predpisuje, da matična družba deli bilančni dobiček, ki se ugotovi na podlagi posamičnih računovodskih izkazov. Bilančna izguba Save, d.d., po stanju na dan 31.12.2021 v višini 25.158 tisoč evrov je bila pokrita iz kapitalskih rezerv. V poslovnem letu 2022 pa je Sava, d.d., dosegla čisto izgubo v višini 2.447 tisoč evrov.

Delež, kapital in poslovni izid lastnikov neobvladujočih deležev

Preglednica neobvladujočega deleža odvisne družbe, ki je vključena v konsolidacijo

v 000 EUR						
	Neobvladujoči delež		Kapital, ki pripada neobvladujočemu deležu		Dobiček, ki pripada neobvladujočemu deležu	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
Sava Turizem, d.d.	4,53%	4,53%	8.000	7.541	551	278
SKUPAJ			8.000	7.541	551	278

2.3.18. Dolgoročne rezervacije

Preglednica gibanja dolgoročnih rezervacij

v 000 EUR						
	Stanje 31.12.2021	Stanje 01.01.2022	Oblikovanje in prenos	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2022
Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	3.059	3.059	724	-269	-181	3.334
Rezervacije za tožbe in druge zahtevke	3.607	3.607	796	-232	-55	4.115
Drugo	104	104	794	0	-8	890
SKUPAJ	6.769	6.769	2.314	-501	-243	8.339

Vračunane dolgoročne obveznosti do delavcev predstavljajo obveznosti za odpravnine ob odhodu v pokoj in za jubilejne nagrade. Za zaposlene v Savi, d.d., je bil izdelan aktuarski preračun na dan 31.12.2022, glede na število zaposlenih znesek ne predstavlja pomembne vrednosti. V družbi Sava Turizem, d.d., je bil na dan 31.12.2022 izdelan aktuarski obračun ob upoštevanju naslednjih predpostavk: odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade so upoštevane v skladu z določili v kolektivnih in individualnih pogodbah, predvidena je 3,5-odstotna letna rast plač v podjetju ter zneskov odpravnin in jubilejnih nagrad, upoštevana je fluktuacija zaposlenih, upoštevana diskontna obrestna mera pa znaša 3,0 % letno.

Rezervacije za tožbe in druge zahtevke so oblikovane na podlagi posveta z odvetniki, ki so izdelali ocene izida vloženih tožb in drugih zahtevkov. V predhodnem letu 2021 oblikovane rezervacije za tožbe in druge zahtevke v višini 2.108 tisoč evrov so se nanašale na zahtevo manjšinskega delničarja po sodnem preizkusu menjalnega razmerja pri pripojitvi družbe Hoteli Bernardin, d.d., k družbi Sava Turizem, d.d.

2.3.19. Razmejene državne podpore

Preglednica gibanja razmejenih državnih podpor

v 000 EUR					
	Stanje 31.12.2021	Stanje 01.01.2022	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2022
Sredstva evropskih in drugih skladov	5.197	5.197	-775	475	4.897
SKUPAJ	5.197	5.197	-775	475	4.897

Druge rezervacije predstavljajo odložene prihodke iz naslova pridobljenih finančnih sredstev iz evropskih in državnih strukturnih skladov ter drugih družb za sofinanciranje prenove hotela Radin in Hotela Terapija v Radencih, za izgradnjo Grand hotela Primus na Ptuju, izgradnjo hotela Livada Prestige, prenovo zdravstvenega objekta Thermalium v Termah 3000 – Moravskih toplicah, prenovo hotela Savica na Bledu in nakup programa za zdravstvo ter obnovo CO2 kopeli v Radencih.

2.3.20. Prejeta dolgoročna posojila in kratkoročne finančne obveznosti

To pojasnilo podaja tudi informacije o pogojih, ki veljajo za prejeta posojila. Več informacij o izpostavljenosti družbe obrestnemu in tečajnemu tveganju je podanih v točki 2.3.32. – Finančni instrumenti.

Prejeta dolgoročna posojila in kratkoročne finančne obveznosti so sestavljene iz:

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Prejeta dolgoročna posojila	49.237	70.044
Kratkoročne finančne obveznosti	34.760	55.942
Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe*	22.427	0
*Kratkoročne finančne obveznosti do nadrejene družbe v plačilo zapadejo 30.06.2023, obrestna mera znaša 6m EURIBOR + 8 %.		

Preglednica finančnih obveznosti

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
DOLGOROČNA POSOJILA		
Posojila pri bankah v državi	46.242	66.930
Posojila pri bankah skupaj	45.242	66.930
Posojila pri drugih	567	3.114
Dolgoročne obveznosti iz poslovnih najemov	2.428	0
Skupaj dolgoročna posojila	49.237	70.044
KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		
Kratkoročni del dolgoročnih posojil bank	5.417	4.098
Kratkoročna posojila pri bankah skupaj	5.417	4.098
Kratkoročna posojila drugih	28.700	51.844
Kratkoročne obveznosti iz poslovnih najemov	643	0
Skupaj kratkoročne finančne obveznosti	34.760	55.942
Prejeta posojila in druge finančne obveznosti skupaj	83.997	125.986

Preglednica zapadlosti dolgoročnih posojil

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
med 1 in 2 letoma	12.421	7.101
med 2 in 5 leti	19.410	25.384
nad 5 let	17.406	37.559
SKUPAJ	49.237	70.044

Preglednica delitve posojil glede na fiksno in variabilno obrestno mero na dan 31.12.2022

v 000 EUR			
	Fiksna obrestna mera	Variabilna obrestna mera	Skupaj
dolgoročna posojila	2.428	46.809	49.237
kratkoročna posojila	642	34.117	34.760
SKUPAJ	3.071	80.925	83.997

Posojila s fiksno obrestno mero se v celoti nanašajo na poslovne najeme sredstev, obrestna mera pa znaša:

- za poslovne najeme v družbi Sava, d.d., 2,51 %,
- za poslovne najeme v družbi Sava Turizem, d.d., od 2,03 % do 4,87 %.

Posojilni pogoji na 31.12.2022

	Obrestna mera (v % p.a.)	Zapadlost zadnjega obroka
Finančne terjatve iz naslova posojil (brez revolving posojil)	6M Euribor + 2,50 3M Euribor + 2,15 3M Euribor + 0,50 3M Euribor + 0,35 6M Euribor + 0,71 6M Euribor + 0,63 6M Euribor + 8,00	2023 - 2036

Zavarovanje posojil

Prejeta posojila družb Poslovne skupine Sava so zavarovana s hipotekami na nepremičninah družbe Sava Turizem, d.d., ter z zastavo delnic in deležev, ki so v lasti Save, d.d.

Za finančne obveznosti družbe Sava Turizem, d.d., so zastavljene nepremičnine, katerih knjigovodska vrednost znaša 136.033 tisoč evrov.

Za finančne obveznosti družbe Sava, d.d., so zastavljene delnice, katerih knjigovodska vrednost znaša 92.153 tisoč evrov:

- delnice Sava Turizma, d.d., v vrednosti 91.655 tisoč evrov,
- delnice Pokojninske družbe A, d.d., v vrednosti 498 tisoč evrov.

2.3.21. Odložene obveznosti/terjatve za davek

Preglednica razmejenih obveznosti/terjatev za davek

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Obveznosti - prevrednotenje sredstev na pošteno vrednost	-279	-432
Terjatve - rezervacije po aktuarskem izračunu, spori	218	446
Obveznosti - poslovne združitve	-2.571	-2.571
SKUPAJ	-2.632	-2.556

Preglednica gibanja razmejenih obveznosti/terjatev za davek

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Stanje 31.12.	-2.556	-2.753
Stanje 1.1.	-2.556	-2.753
Spremembe obveznosti za odložene davke - preko Izkaza poslovnega izida	-76	197
Sprememba terjatev za rezervacije za odpravnine	-10	-5
Sprememba obveznosti zaradi poslovne združitve	152	-16
Sprememba terjatev iz naslova višje obračunane amortizacije od davčno priznane	-218	218
Stanje konec obdobja	-2.632	-2.556

Neobračunane odložene terjatve za davek iz naslova oslabitev dolgoročnih finančnih naložb na dan 31.12.2022 znašajo 151 tisoč evrov (31.12.2021: 151 tisoč evrov).

Odložene terjatve za davek iz naslova davčne izgube niso obračunane. Višina neobračunanih odloženih terjatev za davek iz naslova davčnih izgub družb, ki so vključene v konsolidirane računovodske izkaze Poslovne skupine Sava in z uporabo 19 - odstotne davčne stopnje na dan 31.12.2022 znaša 80.989 tisoč evrov (31.12.2021: 82.190 tisoč evrov).

Skupne neobračunane odložene terjatve za davek na dan 31.12.2022 znašajo 81.140 tisoč evrov (31.12.2021: 82.341 tisoč evrov).

2.3.22. Kratkoročne poslovne obveznosti

Kratkoročne poslovne obveznosti so sestavljene iz:

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Kratkoročne poslovne obveznosti	20.403	20.719
Kratkoročne poslovne obveznosti do nadrejene družbe	5.264	0

Preglednica kratkoročnih poslovnih obveznosti

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Obveznosti do dobaviteljev	7.207	8.450
Obveznosti za prejete avanse	2.713	970
DDV in drugi davki	1.056	1.495
Obveznosti do zaposlenih	2.622	2.449
Druge poslovne obveznosti	6.805	7.355
SKUPAJ	20.403	20.719

2.3.23. Kratkoročne rezervacije

Kratkoročne rezervacije v višini 11.964 tisoč evrov (31.12.2021: 11.915 tisoč evrov) so bile v 97 odstotkih oblikovane v družbi Sava Turizem, d.d., v pretežni meri pa so sestavljene iz:

- obračunanih stroškov dela v višini 5.602 tisoč evrov,
- vnaprej vračunanih stroškov v višini 1.665 tisoč evrov,
- vračunanih rezervacij na podlagi bonitet iz naslova lojalnostnega programa v višini 1.159 tisoč evrov,
- vračunanih stroškov najemnine za resorte v upravljanju v višini 1.421 tisoč evrov,
- vračunanih stroškov za vodna povračila in koncesije v višini 272 tisoč evrov, ter
- vračunanih stroškov zavarovalnih premij višini 17 tisoč evrov.

2.3.24. Prihodki iz pogodb s kupci

Preglednica prihodkov iz pogodb s kupci

v 000 EUR		
	2022	2021
Prihodki od najemnin	1.503	722
Prihodki od prodaje storitev	104.701	69.144
Prihodki od prodaje trgovskega blaga	352	229
SKUPAJ	106.556	70.095

2.3.25. Drugi poslovni prihodki

Preglednica drugih poslovnih prihodkov

v 000 EUR		
	2022	2021
Poraba in odprava rezervacij za odpravnine, jub.nagrade, presežne ure in dopuste	749	2.150
Črpanje odloženih prihodkov iz sredstev pridobljenih iz EU	775	275
Poraba vzpodbud iz naslova invalidov, štipendij	184	161
Odprava rezervacij za tožbe in druge zahtevek	257	0
Dobički od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev	1.437	163
Dobički od prodaje naložbenih nepremičnin	142	139
Prejeta podpora v povezavi z državnimi ukrepi zaradi COVID-19	261	12.631
Odprava vračunanega popravka terjatev	30	135
Ostali poslovni prihodki	1.564	866
SKUPAJ	5.398	16.519

2.3.26. Stroški po funkcionalnih skupinah

Preglednica stroškov po funkcionalnih skupinah

v 000 EUR		
	2022	2021
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov in storitev	75.481	56.554
Stroški prodajanja	3.898	3.458
Stroški splošnih dejavnosti	19.478	18.640
SKUPAJ	98.856	78.652

Proizvajalni stroški prodanih proizvodov in storitev se nanašajo na neposredne stroške v družbi Sava Turizem, d.d.

Stroški blaga materiala in storitev v skupni višini 48.569 tisoč evrov (leto 2021: 32.710 tisoč evrov) so bili razdeljeni na stroške porabljenega materiala v znesku 19.320 tisoč evrov (leto 2021: 11.924 tisoč evrov) in na stroške storitev v znesku 29.249 tisoč evrov (leto 2021: 20.786 tisoč evrov).

2.3.27. Stroški dela

Preglednica stroškov dela

v 000 EUR		
	2022	2021
Plače in nadomestila zaposlenim	23.814	21.038
Stroški socialnih zavarovanj	3.873	3.428
Drugi stroški dela	7.081	5.957
SKUPAJ	34.767	30.423

Drugi stroški dela vsebujejo izplačan regres zaposlenim, izplačana druga nadomestila v skladu s kolektivno pogodbo (prehrana in prevoz na delo) ter rezervacije za potencialne stroške dela. Stroški dela vključujejo tudi obračunane stroške dela na podlagi zahtev zaposlenih po izplačilih v višini 132 tisoč evrov. Stroškov storitev v zvezi z agencijami za posredovanje delovne sile, ki se ne obravnavajo kot stroški dela, v letu 2022 ni bilo.

Med letom je bilo povprečno zaposlenih 1.117 sodelavcev (leto 2021: 1.093 sodelavcev).

2.3.28. Odpisi vrednosti

Preglednica odpisov vrednosti

v 000 EUR		
	2022	2021
Nepremičnine, naprave in oprema - oslabitev	4	0
Nepremičnine, naprave in oprema - odpisi	70	102
Nepremičnine, naprave in oprema - izguba pri prodaji	0	3
Neopredmetena osnovna sredstva - odpisi	4	0
Naložbene nepremičnine - odpisi	275	0
Naložbene nepremičnine - izguba pri prodaji	0	1
Terjatve	19	28
SKUPAJ	373	133

V letu 2022 je bila v družbi Sava Turizem, d.d., preko izkaza poslovnega izida izvedena oslabitev terjatev v višini 19 tisoč evrov (leto 2021: 28 tisoč evrov), poslovni prihodki leta 2022 pa vključujejo 30 tisoč evrov odprave popravka terjatev (leto 2021: 135 tisoč evrov).

2.3.29. Drugi odhodki poslovanja

Preglednica drugih odhodkov poslovanja

v 000 EUR		
	2022	2021
Oblikovanje dolgoročnih rezervacij	855	2.108
Drugi poslovni odhodki	2.509	1.905
SKUPAJ	3.363	4.013

Pretežni del drugih poslovnih odhodkov se nanaša na Savo Turizem, d.d., med njimi so oblikovanje rezervacij za kočljive pogodbe in druge obveznosti iz preteklega poslovanja v višini 855 tisoč evrov, prispevek za stavbno zemljišče v višini 939 tisoč evrov, vodni prispevek in koncesija za vodo v višini 587 tisoč evrov, okoljska dajatev v višini 24 tisoč evrov, upravne in sodne takse v višini 28 tisoč evrov, štipendije in nagrade dijakom in študentom v višini 93 tisoč evrov ter drugi poslovni odhodki v višini 766 tisoč evrov.

Drugi podatki o stroških

v 000 EUR		
	2022	2021
Stroški raziskav in razvoja	0	0
Neposredni poslovni stroški naložbenih nepremičnin	110	186
– tisti, ki prinašajo najemnine	110	182
– tisti, ki ne prinašajo prihodkov	0	4

2.3.30. Neto prihodki financiranja

Preglednica sestave prihodkov in odhodkov financiranja

v 000 EUR		
	2022	2021
Dobiček pri prodaji finančnih sredstev	22	0
Prihodki od dividend in deležev v dobičku	149	25
Prihodki od obresti	34	0
Drugo	1	50
Finančni prihodki	205	76
Odhodki za obresti	-5.892	-5.612
Oslabitev finančnih naložb razpoložljivih za prodajo	-10	0
Finančni odhodki	-5.903	-5.612
Neto prihodki / odhodki	-5.698	-5.536

2.3.31. Davek od dobička

Preglednica davka od dobička, pripoznanega v izkazu poslovnega izida

v 000 EUR		
	2022	2021
Odmerjeni davek tekočega leta		
– za tekoče leto	-987	-458
Skupaj	-987	-458
Odloženi davek		
– novonastale in umaknjene začasne razlike	-74	198
Skupaj	-74	198
Davek v breme izkaza poslovnega izida	-1.061	-260

Preglednica primerjave med dejansko in izračunano davčno stopnjo

v 000 EUR				
	stopnja	2022	stopnja	2021
Dobiček pred davki v skladu z MSRP		7.401		2.427
Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	19,0%	1.406	19,0%	461
Odhodki, ki niso davčno priznani	14,7%	1.088	32,4%	787
Neobdavčeni prihodki	1,4%	102	-13,3%	-322
Sprememba davčne osnove pri prehodu na nov način računovodenja pri preteklih spremembah računovodskih usmeritev	0,0%	0	-1,4%	-33
Davčne olajšave, ki niso priznane v izkazu poslovnega izida	-4,5%	-333	-10,5%	-254
Vpliv družb, ki so poslovale z izgubo ter vpliv izgub v konsolidaciji	-16,2%	-1.201	-15,6%	-378
Efektivna davčna stopnja	14,3%	1.061	13,9%	260

2.3.32. Finančni instrumenti

Plačilno sposobnostno tveganje

Finančne in poslovne obveznosti družbe Sava, d.d., iz naslova glavnice, obresti in nadomestil znašajo 62.729 tisoč evrov in skladno s sklenjenim Dodatkom št. 6 k Pogodbi o reprogramu v plačilo zapadejo 30.06.2023.

Družba Sava Turizem, d.d., najema dolgoročna posojila pri poslovnih bankah, katerih končna zapadlost je konec leta 2036. Obveznosti družba poplačuje skladno z amortizacijskimi načrti. Vrednost premoženja Poslovne Skupine Sava, ki je upnikom dano v zavarovanje finančnih obveznosti, ob tem pomembno presega višino finančnih obveznosti.

Tveganje plačilne sposobnosti je v Poslovni Skupini Sava obvladovano.

Preglednica vrednosti, povezanih s plačilno sposobnostnim tveganjem

v 000 EUR							
31.12.2022	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	6 mesecev ali manj	6 - 12 mesecev	1 - 2 leti	2 - 5 let	Več kot 5 let
Neizvedene finančne obveznosti	103.601	-117.109	-38.443	-21.174	-8.728	-23.384	-25.380
Zavarovana bančna posojila (brez pridruženih podjetij)	51.659	-62.477	-1.428	-6.798	-7.693	-21.628	-24.930
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	20.408	-20.408	-6.746	-13.662	0	0	0
Druge finančne obveznosti	31.269	-33.958	-30.243	-688	-984	-1.594	-450
Obveznosti finančnega/ poslovnega najema	265	-266	-26	-26	-51	-163	0
Izvedene finančne obveznosti	803	0	0	0	0	0	0
Obrestne zamenjave, uporabljene za varovanje pred tveganjem	803	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	104.404	-117.109	-38.443	-21.174	-8.728	-23.384	-25.380

Preglednica vrednosti, povezanih s plačilno sposobnostnim tveganjem

v 000 EUR							
31.12.2021	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	6 mesecev ali manj	6 - 12 mesecev	1 - 2 leti	2 - 5 let	Več kot 5 let
Neizvedene finančne obveznosti	146.721	-154.038	-61.412	-18.431	-8.039	-27.426	-38.730
Zavarovana bančna posojila (brez pridruženih podjetij)	71.028	-76.020	-525	-4.623	-7.218	-25.470	-38.184
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	20.736	-20.736	-7.631	-13.105	0	0	0
Druge finančne obveznosti	54.635	-56.959	-53.230	-678	-768	-1.795	-489
Obveznosti finančnega/ poslovnega najema	323	-323	-26	-26	-52	-162	-57
SKUPAJ	146.721	-154.038	-61.412	-18.431	-8.039	-27.426	-38.730

Obrestno tveganje

Družbe Poslovne Skupine Sava imajo obrestovanje finančnih obveznosti vezano na spreminjanje obrestne mere EURIBOR. Slednja že presega 3 % in je v porastu.

Družba Sava Turizem, d.d., je v mesecu februarju 2022 del portfelja v višini 8,2 milijona evrov zaščitila z nakupom obrestne kapice z izvršilno obrestno mero 0 % za obdobje do leta 2029.

Breme obrestne mere ter s tem obrestno tveganje je visoko.

Kreditno tveganje

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se povečuje z zaostrovanjem gospodarskih razmer. Družbe Poslovne skupine Sava zmanjšujejo izpostavljenost s sprotim spremljanjem bonitete kupcev in dobaviteljev, s poslovanjem na podlagi predplačil, z nadzorom slabih plačnikov, s sprotno izterjavo, z vlaganjem izvršb, z uporabo inštrumentov zavarovanja, s kompenzacijami ter z izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

Kreditno tveganje družb Poslovne skupine Sava je zmerno in obvladljivo.

Preglednica terjatev do kupcev po geografskih regijah

v 000 EUR		
	Knjigovodska vrednost	
	31.12.2022	31.12.2021
Slovenija	2.378	1.702
Ostale države EU	299	143
SKUPAJ	2.677	1.845

Preglednica stanja in gibanja popravka vrednosti terjatev do kupcev

v 000 EUR		
	2022	2021
Začetno stanje	658	765
Povečanje popravka vrednosti	19	28
Zmanjšanje popravka vrednosti	-30	-135
Končno stanje	647	658

Starostna struktura terjatev do kupcev

v 000 EUR						
	31.12.2022			31.12.2021		
	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve
Nezapadle	2.581	0	2.581	1.750	0	1.750
Zapadle 0 - 30 dni	160	63	96	91	0	91
Zapadle 31 - 120 dni	64	64	0	130	124	5
Zapadle več kot 120 dni	520	520	0	533	533	0
SKUPAJ	3.324	647	2.677	2.503	658	1.846

Valutno tveganje

Poslovna skupina Sava v večji meri posluje na evrskem območju. Izvedenih finančnih instrumentov za varovanje valutnega tveganja v letu 2022 ni bilo. Glede na delež poslovanja s tujo valuto je valutno tveganje nizko.

Preglednica vrednosti, povezanih z valutnim tveganjem

v 000 EUR				
	31.12.2022		31.12.2021	
	Skupaj v EUR	EUR	Skupaj v EUR	EUR
Terjatve do kupcev	2.677	2.677	1.846	1.846
Zavarovana bančna posojila	-51.659	-51.659	-71.028	-71.028
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	-20.408	-20.408	-20.736	-20.736
Druga prejeta posojila	-31.269	-31.269	-54.635	-54.635
Bruto izpostavljenost bilance	-100.659	-100.659	-144.553	-144.553
Ocenjena napovedana prodaja (iz plana za 2022)*	99.868	99.868	82.901	82.901
Ocenjena napovedana nabava (iz plana za 2022)*	-52.734	-52.734	-38.437	-38.437
Bruto izpostavljenost	47.134	47.134	44.464	44.464
Neto izpostavljenost	-53.525	-53.525	-100.089	-100.089

Analiza občutljivosti na finančna tveganja

Analiza občutljivosti za spremembo obrestnih mer

V primeru, da bi se obrestne mere za posojilne obveznosti družb Poslovne skupine Sava spremenile za 100 bazičnih točk, bi se ob upoštevanju stanja finančnih obveznosti ob koncu leta 2022 letni strošek obresti spremenil za 1.064 tisoč evrov.

Analiza občutljivosti na povečanje zadolženosti

Poslovna skupina Sava je imela konec leta 2022 za 106,4 milijona evrov kratkoročnih in dolgoročnih finančnih obveznosti, najemanje dodatnih kreditnih virov pa v letu 2023 ni načrtovano.

Analiza občutljivosti na spremembo vrednosti tujih valut

Poslovna skupina Sava ima pretežni del poslovanja vezanega na domačo valuto, zaradi česar je izpostavljenost spremembam vrednosti tujih valut nizka.

2.3.33. Poštene vrednosti finančnih inštrumentov

Preglednica poštenih vrednosti finančnih inštrumentov

v 000 EUR				
	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Finančna sredstva, merjena po poštenu vrednosti preko izkaza poslovnega izida	711	711	722	722
Sredstva za prodajo	934	934	65	65
Kratkoročne terjatve	5.484	5.484	4.925	4.925
Dana posojila	24.000	24.000	11.800	11.800
Denar in denarni ustrezniki	21.296	21.296	36.417	36.417
Dolgoročna posojila s fiksno obrestno mero	-2.428	-2.428	-2.269	-2.269
Dolgoročna posojila z variabilno obrestno mero	-46.809	-46.809	-67.775	-67.775
Kratkoročna posojila	-57.187	-57.187	-55.942	-55.942
Kratkoročne poslovne obveznosti	-25.667	-25.667	-20.719	-20.719

Hierarhija poštene vrednosti

Finančne inštrumente, vrednotene po poštenu vrednosti, uvrščamo po hierarhiji v tri ravni:

- raven 1: sredstva ali obveznosti po borznem tečaju na zadnji dan obračunskega obdobja;
- raven 2: sredstva ali obveznosti, ki se ne uvrščajo v raven 1, njihova vrednost pa je določena neposredno ali posredno na podlagi tržnih podatkov;
- raven 3: sredstva ali obveznosti, katerih vrednost ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov.

Preglednica razvrstitve finančnih inštrumentov glede na izračun njihove poštene vrednosti

v 000 EUR								
	31.12.2022				31.12.2021			
	Skupaj	Raven 1	Raven 2	Raven 3	Skupaj	Raven 1	Raven 2	Raven 3
Vrednostni papirji na razpolago za prodajo	711	162	0	549	722	173	0	549
Izpeljani finančni inštrumenti sredstva	803	803	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1.514	965	0	549	722	173	0	549

2.3.34. Pogojne obveznosti

Pogojne obveznosti družbe Sava Turizem, d.d., v višini 140.708 tisoč evrov so evidentirane izvenbilančno in so sestavljene iz:

- hipotek za dana posojila v višini 136.033 tisoč evrov,
- možnih obveznosti iz denacionalizacijskega zahtevka Radenci v višini 4.675 tisoč evrov.

2.3.35. Povezane stranke

Povezane stranke vključujejo:

- družbo SDH, d.d., ki je od 15.09.2022 dalje obvladujoča družba Save, d.d., družbo KAD, d.d., in družbo York Global Finance Offshore Luxembourg do 14.09.2022,
- hčerinske družbe Save, d.d.,
- lastnike družbe Sava, d.d.*,
- z lastniki povezane družbe**,
- člane upravnega odbora družbe in člane komisij pri upravnem odboru ter izvršnega direktorja družbe***,

*Pri razkrivanju poslov z lastniki so vključeni lastniki z več kot 20-odstotnim lastništvom, lahko tudi z manjšim deležem, če gre za pomembno informacijo.

**Pri razkrivanju poslov z lastniki povezanimi družbami so uporabljeni naslednji kriteriji:

- so tiste družbe, ki so več kot 20 odstotne lastnice družbe, ki je lastnica Save, d.d.,
- so tiste družbe, v katerih imajo družbe lastnice Save, d.d., več kot 20-odstoten lastniški delež,
- vrednost poslov za navedene družbe razkrivamo v skupnem znesku,
- v kolikor je skupna vrednost poslov manjša od 100 tisoč evrov, poslov ne razkrivamo.

*** Prehod iz enotirnega sistema na dvotirni sistem upravljanja z dnem 03.01.2023.

Poslovni odnosi med družbami v Poslovni skupini Sava

Poslovni odnosi med družbami Poslovne skupine Sava se nanašajo na medsebojno opravljene storitve.

Posli med povezanimi strankami se opravljajo po istih pogojih, kot veljajo v običajnem premišljenem poslovanju.

Poslovni odnosi z lastniki Save, d.d., in z lastniki povezanimi družbami

Odprte obveznosti Save, d.d., do lastnikov v skupni višini 62.729 tisoč evrov (31.12.2021: 58.401 tisoč evrov) se nanašajo na finančne obveznosti iz prejetih posojil, na poslovne obveznosti iz obresti za obdobje od decembra 2019 do decembra 2022 ter na nadomestila za reprogram finančnih obveznosti. Odhodki Save, d.d., v višini 4.491 tisoč evrov (leto 2021: 4.124 tisoč evrov) predstavljajo obračunane obresti iz finančnih obveznosti.

Odprte obveznosti do z lastniki povezanih oseb v skupni višini 28.959 tisoč evrov (31.12.2021: 29.910 tisoč evrov) so izkazane v družbi Sava Turizem, d.d. in se v pretežni meri nanašajo na finančne obveznosti iz prejetih posojil, v manjšem obsegu pa tudi na poslovne obveznosti. Odhodki v višini 5.206 tisoč evrov (leto 2021: 4.003 tisoč evrov) so sestavljeni iz obračunanih obresti od finančnih obveznosti, iz stroškov najemnine za nepremičnino ter iz stroškov energije, goriva ter poštnih storitev.

Preglednica poslov z lastniki in z z lastniki povezanimi družbami

v 000 EUR				
Povezane osebe	Odprte terjatve na dan 31.12.2022	Odprte obveznosti na dan 31.12.2022	Prihodki v letu 2022	Odhodki v letu 2022
Posli z lastniki (nad 20%)	0	62.729	2	4.491
York Global Finance Offshore BDH (Luxembourg) S.à r.l.	0	0	0	350
Slovenski državni holding, d.d.	0	27.692	1	1.981
Kapitalska družba, d.d.	0	35.037	1	2.160
Posli z z lastniki povezanimi družbami	211	28.989	512	5.206
Skupaj	211	91.718	514	9.697

Odnosi s fizičnimi osebami

Lastništvo delnice Sava na dan 31.12.2022

Člani upravnega odbora, komisij upravnega odbora in izvršni direktor Save, d.d., ter člani organov upravljanja in njihovi ožji družinski člani, direktorji odvisnih družb in člani nadzornih svetov odvisnih družb nimajo v lasti delnic Sava.

Znesek bruto prejemkov v letu 2022

v 000 EUR		
	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Izvršni direktor Save, d.d.	42	149
Člani uprave Save Turizem, d.d.	734	520
Drugi zaposleni po individualnih pogodbah v družbah poslovne skupine	6.971	6.039
Člani upravnega odbora Save, d.d., in nadzornega sveta Save Turizma, d.d.	215	253

Terjatve družb poslovne skupine do povezanih oseb

Družbe Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2022 nimajo terjatev do povezanih fizičnih oseb.

Obveznosti družb poslovne skupine do povezanih oseb

Družbe Poslovne skupine Sava na dan 31.12.2022 izkazujejo obveznosti do povezanih oseb le iz naslova obračunanih stroškov dela v decembru 2022, ki so bili izplačani v januarju 2023.

Razkritja prejemkov upravnega odbora in komisij upravnega odbora, izvršnega direktorja ter zaposlenih po individualnih pogodbah v Savi, d.d., so predstavljena v točki 1.2.5.3. računovodskega dela letnega poročila družbe Sava, d.d.

Razkritja prejemkov uprave, članov nadzornega sveta ter zaposlenih po individualnih pogodbah v družbi Sava Turizem, d.d., so predstavljena v točki 4.37. računovodskega dela letnega poročila družbe Sava Turizem, d.d.

2.3.36. Razkritje poslov z revizorji

Razkrivanje poslov z izbranim revizorjem

v 000 EUR		
	2022	2021
Stroški revizije letnega poročila	61	46
Druge nerevizijske storitve	5	0
SKUPAJ	66	46

2.3.37. Pojasnilo v povezavi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem, d.d.

A. Upravičenec dr. Rudolf Hohn Šarič pred Upravno enoto Gornja Radgona, opr. št. 321-195/1993, zaradi denacionalizacije nepremičnin last Wilhemine Šarič

Predmet tega postopka je denacionalizacija nepremičnin oziroma solastnih deležev do 1/2, odvzetih Wilhemini Šarič, na podlagi predloga za denacionalizacijo, ki ga je vložil predlagatelj prof. dr. Rudolf Hohn Šarič dne 4. 5. 1993.

Glede nepremičnin, odvzetih Wilhemini Šarič, je Upravno sodišče Republike Slovenije s sodbo opr. št. II U 577/2017 z dne 7. 2. 2018 ugodilo tožbi denacionalizacijskega upravičenca in odpravilo odločbo z dne 29. 1. 2013, s katero je bila zavrnjena zahteva za denacionalizacijo nepremičnin parc. št. 124, pripisane pri vl. št. 18, k.o. Kapelski Vrh, ki je bila odvzeta Vilmi Šarič do celote, in parc. št. 165, pripisane pri vl. št. 302, k.o. Radenci, ki je bila odvzeta Vilmi Šarič v solastninskem deležu do 1/2.

Upravna enota je v ponovnem postopku dne 1. 10. 2018 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 321-195/1993-373, s katero je odločila o vračilu podržavljenih nepremičnin parc. št. 124, k.o. Kapelski vrh, in parc. št. 165, k.o. Radenci, upravičencu Rudolfu H. Šariču v obliki obveznic Slovenskega državnega holdinga d.d., ki je postala pravnomočna in dokončna dne 19. 10. 2018.

Upravna enota je dne 24. 9. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 321-195/1993-408, s katero je odločila o vračilu podržavljenih nepremičnin, odvzetih Vilmi Šarič, v obliki obveznic Slovenskega državnega holdinga d.d.; zoper odločbo je vložila pritožbo Radenska d.o.o., ki jo je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z odločbo št. 490-22/2019/5 z dne 26. 11. 2019 zavrnilo. Radenska d.o.o. je zoper navedeno delno odločbo o denacionalizaciji dne 31. 12. 2019 vložila tožbo v upravnem sporu, ki se vodi pod opr. št. II U 5/2020.

Upravno sodišče o zadevi še ni odločilo.

B. Upravičenec dr. Rudolf Hohn Šarič pred Upravno enoto Gornja Radgona, opr. št. 301-35/1993 (339-33/2009) zaradi denacionalizacije 48 % kapitala podjetja Kuranstalt Sauerbrun Radein Aktiengesellschaft, last Wilhelmine Hohn Šarič

Denacionalizacijski postopek teče na podlagi zahteve za denacionalizacijo predlagatelja prof. dr. Rudolfa Hohn Šariča, ki jo je ta podal 4. 5. 1993; predmet zahtevka je solastni delež podržavljenega kapitala podjetja Kuranstalt Sauerbrun Radein Aktiengesellschaft, ki je bil v deležu 48 % last Wilhelmine Hohn Šarič.

Upravno sodišče RS je s sodbo opr. št. II U 573/2017 z dne 7. 2. 2018 ugodilo tožbi denacionalizacijskega upravičenca in odpravilo odločbo Upravne enote Gornja Radgona z dne 27. 6. 2012, s katero je bil denacionalizacijski zahtevek upravičenca zavrnjen, ter zadevo vrnilo v ponovni postopek.

Upravičenec je dne 8. 12. 2018 vložil dopolnitev vloge, s katero je zahteval vračilo 48 % blagovnih znamk Radenska, odškodnino za 48 % pravice do brezplačne uporabe za vodo – termalno in mineralno in 48 % nepremičnin, ki jih je specifikiral v posebnem dodatku k vlogi. Dne 7. 1. 2019 je upravičenec upravnemu organu predložil dokumente – identifikacije parcel, vključno s seznamami nepremičnin, z zahtevanimi oblikami vračila in zavezanci, s katero je specifikiral zahtevek za vračilo nepremičnin v naravi; v nadaljnjih vlogah upravičenec dodatno utemeljuje svoje zahtevke.

V skladu s pozivi upravnega organa smo od dne 14. 5. 2019 dalje vložili več pripravljalnih vlog, s katerimi smo zahtevkom upravičenca za vračilo premoženja v naravi v celoti nasprotovali.

Upravna enota je dne 8. 10. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-760, s katero je odločila, da je upravičenec do denacionalizacije za delež do 48 % podržavljenega podjetja dr. Rudolf Hoehn Šarič, zavezanec za vračilo SDH, d.d., pa mora upravičencu za denarno vrednost podržavljenega podjetja izročiti obveznice SDH, d.d., v vrednosti 1.255.389,19 EUR; odškodnina je odmerjena za 48 % vrednosti neto aktive podjetja brez nepremičnin, blagovnih znamk in pravice črpanja mineralne vode. Zoper odločbo je družba Radenska d.o.o. vložila pritožbo, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-17/2019-7 z dne 10. 11. 2021 zavrnilo.

Upravna enota je dne 10. 10. 2019 izdala Delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-762, s katero je zavrnila del zahtevka upravičenca na vračilo blagovnih znamk v naravi in na vračilo pravice do koriščenja mineralne in termalne vode v obliki odškodnine v obveznicah SDH, d.d., Zoper odločbo je upravičenec vložil pritožbo, ki jo je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo z odločbo št. 490-17/2019-8 z dne 13. 11. 2021 zavrnilo.

Upravičenec je s pripravljalno vlogo z dne 13. 2. 2022 spremenil svoj zahtevek in sicer tako, da zahteva vračilo odvzetega kapitala podjetja - nepremičnin v obliki odškodnine, podredno pa vračilo nepremičnin v naravi; upravičenec lahko svoj zahtevek ponovno spremeni do konca postopka. Glede na spremenjeni zahtevek je zavezanec za denacionalizacijo vsega premoženja sedaj SDH d.d., ki je že podal svoje stališče, da se z denacionalizacijo odvzetega premoženja v obliki obveznic SDH d.d. strinja.

Upravni organ je z delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1196 z dne 4. 8. 2022, ki smo jo prejeli 24. 8. 2022, odločil, da se za vse nepremičnine, last podjetja Kuranstalt Sauerbrun Radein Aktiengesellschaft, o katerih še ni bilo odločeno s prej izdanimi delnimi odločbami, izvede denacionalizacija v obliki obveznic SDH, d.d. Zoper navedeno odločbo je bila vložena pritožba SDH, d.d. z dne 25. 8. 2022. O pritožbi še ni bilo odločeno.

Upravni organ je z dopolnilno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1199 z dne 1. 9. 2022 odločil o višini neto aktive podržavljenega podjetja v deležu do 48 % ter naložil zavezancu SDH, d.d., da upravičencu izroči obveznice SDH, d.d. v višini 40,47 EUR, kar predstavlja razliko med 48 % vrednosti čiste aktive podržavljenega podjetja in vrednostjo že vrnjenega premoženja podjetja z delnimi odločbami o denacionalizaciji. Zoper 2. točko izreka odločbe, v kateri je upravni organ odločil o višini neto aktive podržavljenega podjetja, smo dne 21. 9. 2022 vložili pritožbo. Pritožbi zoper navedeno odločbo sta bili vloženi tudi s strani denacionalizacijskega upravičenca dne 17. 9. 2022 in s strani SDH d.d. dne 16. 9. 2022. O nobeni od pritožb še ni bilo odločeno.

Denacionalizacijski postopek je na prvi stopnji zaključen. Trenutno čakamo na odločitve Upravnega sodišča v upravnem sporu II U 427/2021 ter na odločitve Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo o pritožbah, ki so bile vložene zoper delno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1196 z dne 4. 8. 2022 in dopolnilno odločbo o denacionalizaciji št. 301-35/1993-1199 z dne 1. 9. 2022.

C. Upravičenec Štefan Černič pred Upravno enoto Piran, št. 351-707/2002-338, zaradi denacionalizacije

Denacionalizacijska upravičenka Jožica Č. je pri Občini Piran, Sekretariatu za upravne zadeve, Oddelku za upravno pravne zadeve, dne 7. 12. 1993 vložila zahtevek za vračilo podržavljenega premoženja za parc. št. 2738/1 k.o. Piran II, ki je bila nacionalizirana z odločbo OBLO Piran dne 3.12.1959 in odvzeta iz uporabe na podlagi odločb Skupščine občine Piran, Oddelke za finance z dne 12. 11. 1968 in z dne 14.9.1970. V tem postopku Sava Turizem d.d. nastopa zaradi potencialne možnosti vrnitve dela zemljišča parc. št. 1834/6, 1834/5, 1834/4, 1833/14 k.o. Portorož (prej nepremičnina parc. št. 2738/1 k.o. Piran II) v naravi. Skupno gre za 184 m2 zemljišč blizu hotela Roža v Portorožu. Nepremičnine so v zemljiškoknjižni lasti družbe Hoteli Metropol, hotelirstvo in turizem, d.o.o., ki pa ima pogodbeno zavezo vrniti te nepremičnine družbi Hoteli Bernardin d.d. (sedaj Sava Turizem d.d.). Z delno odločbo je bilo denacionalizacijskim upravičencem vrnjeno 172 m2 zemljišča v naravi, zoper delno odločbo je bila vložena pritožba. Organ druge stopnje je pritožbi ugodil in zavrnil zahtevek za vrnitev v naravi, tako da bi te nepremičnine ostale zavezancu. Zoper odločbo je bila vložena tožba v upravnem sporu s strani upravičenke. Na tožbo je bil vložen odgovor. Tožbi je bilo ugodeno, tako da je bila odločba razveljavljena zaradi procesnih kršitev in zadeva vrnjena v ponovno odločanje na drugo stopnjo, organ druge stopnje v ponovljenem postopku še ni odločil.

D. Upravičenec Giorgio Bartole pred Upravno enoto Piran, št. 339-13/2009, zaradi denacionalizacije

Pri Upravni enoti Piran sta predlagatelja postopka Maria Rosa B. in Marko F., kot pravna naslednika po razlaščenju pok. Giorgiu Bartoletu, dne 5.1.1993, 8.3.1993 in 9.6.1993 vložila zahtevo za denacionalizacijo podržavljenih nepremičnin s parc. št. 2950/4, 1946, 2943 in 2950/8, vse k.o. Piran II. V tem postopku družba Sava Turizem d.d. nastopa zaradi potencialne možnosti vrnitve zemljišč v naravi. V obeh postopkih je bilo že večkrat odločeno, vendar so bile vse odločitve razveljavljene tako, da sta sedaj oba postopka ponovno na prvi stopnji, in sicer:

- parc. št. 1828/5, 1828/73, 1828/74, čakamo na izdajo odločbe na prvi stopnji, v postopku se dokazuje, da obstajajo ovire za vračilo nepremičnin v naravi;
- parc. št. 1828/6 čakamo na izdajo odločbe na prvi stopnji – v postopku se dokazuje, da obstajajo ovire za vračilo nepremičnin v naravi; lastnik te nepremičnine je Republika Slovenija (ST d.d. ima interes, da se nepremičnina ne vrne v naravi, saj stoji na navedeni nepremični plinohram, HB d.d. pa je v prodajni pogodbi, ob prodaji deleža v družbi Hoteli Metropol d.o.o., kupcu dala zagotovilo, da bosta hotela Lucija in Barbara ostala priklopljen na ta plinohram, v nasprotnem primeru je družba HB d.d., sedaj ST d.d. dolžna kupcu plačati v prodajni pogodbi dogovorjeno odškodnino, ki pa je po pogodbi omejena na 50.000,00 EUR).

2.3.38. Vpliv dogodkov po dnevu bilance stanja na računovodske izkaze Poslovne skupine Sava

Dogodki, nastali po dnevu bilance stanja, niso take narave, da bi vplivali na stanje sredstev in obveznosti, ki so izkazani v računovodskih izkazih Poslovne skupine Sava, ali na predpostavko o časovni neomejenosti delovanja družb Poslovne skupine Sava.

2.4. Izjava uprave za Poslovno skupino Sava

Uprava potrjuje konsolidirane računovodske izkaze Poslovne skupine Sava za leto, končano na dan 31. decembra 2022.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da konsolidirano poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja poslovne skupine in izidov njenega poslovanja za leto 2022.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družb v okviru poslovne skupine ter v skladu z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, ki jih je sprejela Evropska unija.

Ljubljana, dne 04.04.2023

Uprava Save, d.d.,

dr. Domen Trobec,
predsednik uprave družbe Sava, d.d.

2.5. Poročilo neodvisnega revizorja za Poslovno skupino Sava

Tel: +386 1 53 00 920
Fax: +386 1 53 00 921
info@bdo.si
www.bdo.si

Cesta v Mestni log 1
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Družbenikom družbe:
Sava d.d.
Dunajska cesta 152
1000 Ljubljana

POROČILO O REVIZIJI KONSOLIDIRANIH RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo konsolidirane računovodske izkaze gospodarske družbe SAVA d.d. in njenih odvisnih družb (v nadaljevanju Skupina) ki vključujejo konsolidirano bilanco stanja na dan 31. decembra 2022, ter konsolidiran izkaz poslovnega izida, konsolidiran izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidiran izkaz denarnih tokov in konsolidiran izkaz gibanja kapitala za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi konsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo konsolidirani finančni položaj Skupine na dan 31. decembra 2022 in njeno konsolidirano finančno uspešnost ter konsolidirane denarne tokove za tedaj končano leto, v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija (v nadaljevanju MSRP).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z revizijo subjektov javnega interesa (Uredba). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu, v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu z Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe, in da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjanje zadeve

Pogojne obveznosti

V pojasnilu 2.3.37 Pojasnilo v povezavi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem d.d., Skupina navaja, da so proti njej sproženi različni zahtevki za denacionalizacijo. Ker ni možno oceniti prihodnjih obveznosti, niti ni možno napovedati verjetnost poravnave morebitnih obveznosti, niso izpolnjeni pogoji za pripoznavanje rezervacij, zato Skupina v računovodskih izkazih na dan 31.12.2022 ni pripoznala rezervacij v zvezi z omenjenimi zahtevki. Skupina pričakuje dolgotrajen proces reševanja zahtevkov, ki pa lahko pomembno vplivajo na prihodnje poslovanje Skupine. Naše mnenje v zvezi s tem ni prilagojeno.

Tveganje plačilne sposobnosti

V pojasnilu 2.3.5 Upravljanje in obvladovanje tveganj k računovodskim izkazom Skupina podrobneje pojasnjuje opisuje obvladovanje tveganja plačilne sposobnosti. Naše mnenje v zvezi s tem ni prilagojeno.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo upoštevali pri reviziji računovodskih izkazov kot celote ter pri oblikovanju našega mnenja o teh računovodskih izkazih in o teh zadevah ne izražamo ločenega mnenja. Za zadeve, ki jih posebej obravnavamo v nadaljevanju, v tem smislu opisujemo njeno obravnavo v okviru revizije.

Izpolnili smo vse svoje obveznosti, ki so opisane v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*, vključno s tistimi, ki so povezane s to zadevo. Zato je revizija vključevala izvedbo postopkov, ki smo jih določili na podlagi naše ocene tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih. Rezultati naših revizijskih postopkov, vključno s postopki, ki smo jih opravili v zvezi z zadevo, ki jih navajamo v nadaljevanju, služijo kot podlaga za naše revizijsko mnenje o priloženih računovodskih izkazih.

Pripoznavanje prihodkov iz pogodb s kupci v računovodskih izkazih

Opis ključne revizijske zadeve

Prihodki iz pogodb s kupci so v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2022, znašali 106.556 tisoč EUR (2021: 70.095 tisoč EUR).

Prihodki iz pogodb s kupci so eden glavnih pokazateljev uspešnosti poslovanja družbe. Zaradi njihove pomembnosti, količine podatkov, ki se obdeluje, kot tudi tveganja v zvezi z ustreznostjo evidentiranja prihodkov, smo to področje opredelili kot ključno revizijsko zadevo.

Prihodki od opravljanja storitev se pripoznajo po metodi stopnje dokončanosti storitev na bilančni presečni dan, preračunano glede na dejansko opravljen delež storitev.

Družba opravi velik obseg posameznih poslov, ki so pretežno manjših vrednosti, zato je zelo pomembno, da je zagotovljena njihova popolnost v obračunskem obdobju in skladnost s ceniki.

Evidentiranje tovrstnih poslov, ki jih je številčno veliko, zahteva precejšnjo mero presoje posloводства pri določanju primerne višine in časovne razporeditve prihodkov. Zato smo pripoznanje prihodkov od prodaje določili za ključno revizijsko zadevo.

Sključujemo se na razkritja v zvezi s pripoznavanjem prihodkov v točki 2.3.3. *Pomembne računovodske usmeritve I. Prihodki ter v točki 2.3.23 Prihodki iz pogodb s kupci.*

Naš revizijski pristop

Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:

Preizkušanje zasnove, implementacije in testiranje učinkovitosti notranjih kontrol v procesu pripoznavanja prihodkov.

Presojanje računovodske usmeritve družbe v zvezi s pripoznavanjem prihodkov od prodaje, vključno s presojo, ali je usmeritev skladna z MSRP.

Presojanje, kako družba opredeli sestavine posamezne pogodbe ter pripozna prihodke od prodaje na vzorcu pogodb s kupci.

Pregledovanje računov izdanih tik pred zaključkom poslovnega leta ter tik po zaključku poslovnega leta z namenom preveritve pripoznavanja prihodkov v pravem obračunskem obdobju.

Pregledovanje točnosti in obstoja pripoznanih prihodkov od prodaje na vzorcu skladno s podporno dokumentacijo.

Pregledovanje ročnih knjižb v dnevniku knjiženja s poudarkom na nenavadnih, enkratnih vnosih na kontih prihodkov in vnosih po datumu bilance stanja.

Pregledovanje razkritij v letnem poročilu v skladu z zahtevami MSRP - 15 - Prihodki iz pogodb s kupci.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu razen računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Naše mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo po tem datumu.

BDO Revizija d.o.o., slovenska družba z omejeno odgovornostjo, je članica BDO International Limited, britanske družbe "limited by guarantee" in je del mednarodne BDO mreže med seboj neodvisnih družb članic.
Okrožno sodišče v Ljubljani, vl.št. 1/26892/00, osnovni kapital: 9.736,66 EUR, matična št.: 5913691, ID št. za DDV: SI94637920.

V povezavi z opravljeno revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne s konsolidiranimi računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi konsolidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi.

Naša odgovornost je, da na podlagi poznavanja in razumevanja družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, poročamo o tem, ali druge informacije vsebujejo pomembno napačne navedbe. V zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili pomembnih napačnih navedb.

Odgovornost posloводства in nadzornega sveta za konsolidirane računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh konsolidiranih računovodskih izkazov v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava posloводство podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzor nad pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov in za potrditev revidiranega letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so konsolidirani računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v konsolidiranih računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- opravimo postopke preverjanja in razumevanja notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenja o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij upravnega odbora;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v konsolidiranih računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino konsolidiranih računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali konsolidirani računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev;

- pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze v povezavi s finančnimi informacijami in poslovnimi dejavnostmi družb v skupini, da bi lahko izrazili mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih. Odgovorni smo za vodenje, nadziranje in izvajanje revizijske skupine. Revizijsko mnenje je izključno naša odgovornost.

Revizijsko komisijo in nadzorni svet med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Revizijski komisiji in nadzornemu svetu smo predložili našo izjavo, da smo izpolnili vse etične zahteve v zvezi z neodvisnostjo ter jih obvestili o vseh razmerjih in drugih zadevah, za katere bi se lahko upravičeno menilo, da vplivajo na našo neodvisnost, in jih seznanili s tem povezanimi nadzornimi ukrepi.

Od vseh zadev s katerimi smo seznanili revizijsko komisijo in nadzorni svet smo zadevo, ki je bila najpomembnejša pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja, določili kot ključno revizijsko zadevo. V kolikor zakon ali predpisi ne preprečujejo njihovega javnega razkritja in razen v izjemno redkih okoliščinah, ko lahko utemeljeno pričakujemo, da bi bile posledice poročanja o določeni zadevi bolj škodljive kot je v javnem interesu, te zadeve opisujemo v revizorjevem poročilu.

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATORNIH ZAHTEVAH

Druge zahteve v zvezi z vsebino revizorjevega poročila v skladu z Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (Uredba EU št. 537/2014)

V skladu s členom 10(2) Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta v našem poročilu neodvisnega revizorja navajamo naslednje informacije, ki so zahtevane poleg zahtev mednarodnih standardov revidiranja:

Imenovanje revizorja, trajanje posla in odgovorni pooblaščen revizor

Skupščina delničarjev družbe nas je dne 25. 5. 2021 imenovala za zakonitega revizorja za poslovna leta 2021 - 2023. Pogodba o revidiranju za obdobje treh let je bila sklenjena 2. 8. 2021, podpisal jo je predsednik upravnega odbora družbe. Obvezno revizijo računovodskih izkazov opravljamo drugo leto. V imenu revizijske družbe BDO Revizija d.o.o. je za opravljeno delo odgovorna Nadja Kranjc, pooblaščen revizorka.

Skladnost z dodatnim poročilom revizijski komisiji

Naše mnenje o računovodskih izkazih v tem poročilu je skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji družbe, ki smo ga izdali 19. 4. 2023.

Prepovedane storitve

Izjavljamo, da nismo opravljali nobenih prepovedanih storitev iz člena 5(1) Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter da smo pri opravljanju revizije zagotovili našo neodvisnost od revidirane družbe oz. skupine.

Druge storitve revizijske družbe

Poleg storitev obvezne revizije in tistih, ki so razkrite v letnem poročilu ter računovodskih izkazih, nismo za družbo in njene odvisne družbe opravili nobenih drugih storitev.

Ljubljana, 19. april 2023

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1, Ljubljana

Nadja Kranjc
Pooblaščen revizorka
Prokuristka

Sava, d.d.
Dunajska cesta 152
1000 Ljubljana

T 04 206 5510 **E** info@sava.si
F 04 206 6446 **W** www.sava.si

Osebe za stike

Predsednik uprave

dr. Domen Trobec
domen.trobec@sava.si
tel: 04 206 55 10

Tajništvo predsednika uprave

Tina Dežela
tina.dezela@sava.si
info@sava.si
tel: 04 206 55 10

Sawa[®]